KABEYE DOĞRU
ŞUAYB
15

HAZRETİ ŞUAYB (A.S.) A İHSAN BUYURULAN VASIFLAR ŞUNLARDIR .

1. Güzel ve nurlu yüzlü, dolgun bedenliydi.
2. Kendisine ve topluluğuna uzun ömür ihsan Duyurulmuştu.
3. Daima Allah'a güvenir ve dayanırdı (Araf: 89).
4. Akıllı ve yumuşak huyluydu **(Hûd:** 87).
5. İki şehir halkına birden peygamber gönderilmişti. (Medyen yaranı ve Eyke yaranı)
6. Çok tesirli konuşurdu.. Hazreti Muhammed (S.A.V.) ona (Hatibül Enbiya-Peygamberlteriıı hatibi) ismini buyurmuştu.
7. Kimisine göre doğuştan kördü.. Kimisine göre yaşlanınca gözleri pek zayıflamıştı.
8. KABE'YE DOĞRU NAMAZ Kılardı.. Musa (A.S.), peygamberliğinden önce ona gelip kızıyla evlenince o da Kabe'ye Doğru ibadete başlamıştı.
9. Çobanlık ve çiftçilikle geçinirdi.. Deniz avcılığı da yapmıştı.
10. Kuzeyden Mekke'ye Hacca gidenlerin yolu Med-yen'den geçtiğinden onlara ilk dini telkinleri yapar ve kolaylık sağlardı.

HAZRETİ ŞUAYB (AS.) İN İSMİ KUR'ÂN'I KERÎM'DE GEÇEN VE HAYAT HİKÂYESİ İBRET OLARAK ANLATILAN PEYGAMGER-LERDENDİR.

GİRİŞ

Mülk Allahmdır..
Gördüğümüz, yahut görmediğimiz bütün yaratılanlar O'nun tasarrufundadır.
Biz insanlar da öyleyiz.
İlk insan Hazreti Adem (A.S.) a Hazreti Allah (C. C.) Ruh üfürüp canlandırarak yeryüzüne göndermişti.. Biz de ondan üredik.
Vazifemiz, Hazreti Allah (C.C.) a tam kulluk yaparak ruhumuzu, Hazreti Âdem (A.S.) a üfürülen ruh temizliğinde ve güzelliğinde bulundurarak Hazreti Allah'a dönmektir.
Yeryüzü gelip geçicidir..
Vazifemizi yapabilmek için çok zorluk çekeceğiz.
Nitekim eski insanlar da çekmişlerdi..
Kendimizi gökyüzünden boşalan rahmet damlalarına benzetebiliriz.. O damlalar bidayette ne kadar temizdirler, nurludurlar!.
Fakat toprakta değişirler.. Kirlenirler.
Kimisi vakit bulamadan buhar olur tekrar.
Kimisi aslındaki temizliğe kavuşabilmek için çırpı-nır durur.. Başka damlalarla birleşerek derecikler, ırmaklar, nehirler meydana getirmeye muvaffak olur.. Nihayet arzuladığı asla, denize, ulaşır.. Ve doğusundaki nura, güzelliğe temizliğe kavuşur.

O halde şu meydana çıkıyor ki, insan tek başına maksadına kolaylıkla ulaşamaz.. Hemcinsleriyle birleşip kaynaşmaya ihtiyacı vardır.. Bu suretle emel ve gayesine daha çabuk ulaşır, kulluğunu hakkıyla yapar..
Bunun için değil midir ki sevgili peygamberimiz Hazreti Muhammed (A.S.) daima ihtar etmiştir:
— Amellerin efdalı (üstünü) Allah'a imandan sonra insanları sevmek ve onlara iyilik etmektir.
— Selâmlasınız, sevişiniz.
— Hediyeleşiniz, sevişiniz.
— İmandan sonra aklın kemali iktizası, dil ve fiil ile insanlarda sevgi ve muhabbet husule getirmektir.
— Allah için sevişenler Arş'm gölgesi altındadır.
k
Yine Hazreti Muhammed (S.A.V.), dünyanın bize fani olduğunu, ergeç aslımıza, sılamıza döneceğimizi, şu pek veciz benzetmesiyle ne güzel izah buyuruyor:
— Bana ve dünyaya ne oluyor, zira dünyada ben, ancak bir ağacın dibinde gölgelenip sonra orasını terkederek ayrılan bir binici gibiyim.
Mülk Allah'ın ve biz o "mülkte bir misafirken nasıl oluyor da ona sahip çıkıyoruz?.. Kendimizden başka milyarlarca insanın da şu anda o ağaç dibinde gölgelendiğini ve ayrılacağını düşünmüyoruz?.. En acısı da gölgeliğin hepsini kendimize istiyor, diğer insanları güneş ateşine atıyoruz.. İnsanlık bu mudur? Hazreti Allah (C.C.) m
._ ıs —
dilediği, buyurduğu kullukla bağlantısı var mı?.. Böyle davrandıkça aslımızdaki temiz, nurlu, aydınlık, denize ulaşmamız mümkün mü?.
Bir an için çağımızın dünyasını elimize alıp evire çevire inceliyelim.. Ne göreceğiz?.. Hemen hemen her yerde hedefe değil, aksi istikamete ;;idiş gayretleri ve bu uğurda çekilen çileler var..
Asi bir nesil.. İç ve dış kışkırtmalarla her şeye el M/:ıtanlar.. İnsanların sevişmek düzenini bozanlar!..
O kadar ki, şehir caddelerinde, meydanlarında, şehir dışı yollarda, evlerindeki gibi muhtar hareket etmek
ıtvdasıL
Yahut toplumun huzurunu bozmak gayesi.
Halbuki o şehir meydanları, caddeleri, çarşılar, pa-cıırlar, dur dışı ticaret yolları herkesindir.. Bütün bir toplum faydalanmakta, rızkını temin etmekte, seyahatle bulunmaktadır.
onlardım bu hakkı almak, işkencedir şüphesiz.
Fakat bunu yapanların, meselâ okullarının içine halk girse, kıyameti koparırlar, muhtariyetin eiden git-tiğini haykırırlar.
Şimdi dünya böyle hak ve hukuksuz bir saldırışın tesir] altındadır.. Şüphesiz bunda baş zehri şırınga edenler Allahsızlardır.. İnsanlığın Allah'a yönelen yürüyüşünü durdurmak istemektedirler.
Çare o çarşıları, pazarları, caddeleri dolduran halkın bu fütursuz hareket edenleri inlerine sürmesi, ancak bir hemşehri olarak gelir geçerlerse rıza göstermesidir.
Hazreti Allah (C.C), bilhassa yollar üzerinde pek dikkatimizi çekmiştir, onlarıu gelip geçenlere boş bıra-

kılmalarını, seyyahların, tüccarların, kervanların ala-konmamasını, tecavüze uğramamalarım dilemişti..
Hatırlanacağı üzere Semud kavmi bu yüzden helak edilmişti.
Hazreti Şuayb (A.S.) m yurdundakiler de diğer sapıklıkları yanında yolları işgal, gelip geçenle alay ve dış tahriklerle yurdun düzenini değiştirmek uğruna çalıştılar.
Neticede helak edildiler.
O tarihlerde çeşitli vasıtalarla bu helâklar oluyordu.
Şimdi ise, afetler yanında bilhassa savaşlar, yarım yüzyıl geçmeden, milyonlarca inşam hayattan alıyor, bunların yüzlerce mislini sakat bırakıyor, yuvalarını, evlerini, dağıtıyor.
Daha nasıl bir ibret sahnesi olsun!..
İnsan, bundan üç bin sene önceki insan topluluklarını incelerken hayretten hayrete düşüyor..
Bütün meseleler aynıdır. Tekrarlanıp duruyor.. Fakat hiç hayret etmemek lazımdır. Çünkü insan değişmedi ki.. Bunu durduracak ancak ve ancak islâmiyettir.. Onunla amel etmektir..
İslâmiyetin baş kurtuluş prensibi Allah'a kulluk ve kardeş kardeş yaşamaktır.. İçtimaî adaletin teminidir.
Hazreti Muhammed (S.A.V.) de bir toplulukta oı-tak faydalanılan meydanlar ve yollar üzerinde dikkatimizi çekmiştir bindört yüz sene önce.. O zaman insanlar bu kadar çoğalmamışlardı.. Buna rağmen yollar, caddeler önem taşıyorlardı.. Şimdi ise daha büyük candamarı oldular.
İşte birkaç hadis:
— Müslümanların yolundan eziyet veren şeyleri **kaldırınız.**

— Yola doğru uzanmış bir diken dalını izale edenin geçmiş ve gelecek günahlarını Allah af buyursun.
— Sakın sokaklarda oturmayınız. Eğer mecbur olursanız sokakların hakkını veriniz. Onlar şunlardır:
Harama bakmamak.. Gelip geçenlere eziyet veren şeyleri kaldırmak.
Halkın selâmım almak.. Başladıklarım iyiliğe yöneltmek ve fenalıktan alayokmak.
Fakat hani?..
Bugünün dünyası, üç bin sene önceki Allahsızların düsen bozma metodlanyla karıştırılıyor..
Hazreti Allah (C.C.) Kur-ân'ı Kerîm'de anlattığı kıssalarda hep ebede kadar bize ibret verecek olanları Meçmiştir.
Hazreti Şuayb (A.S.) kavmi de öyle ibret sahnesinin oyunculanndandılar.
Putperest olmaları, bilhassa tartıda ve ticarette hile yapmaları yanında yollan kesmişlerdi Kısacası hırsızdılar.
Çünkü yollardan gelip geçenlerin zamanını, huzu-runu, rızkını çalıyorlardı.. İşkence ediyorlardı. Tıpkı şimdiki gibi. Nasihat, tevbih kâr etmiyordu.. Şımarmışlardı.
Hazreti Şuayb (A.S.) in yurdu olan Medyen top-

raklanna şöyle bir göz atarsak, burasının nasıl önemli bir yer olduğu derhal kendiliğinden meydana çıkar..
O çağda, üç bin sene kadar önce, Mısırlılar, Asurlu-**lar,** Etiler, İranlılar vardı.. Ayrıca güneyde Arabistan uyanıyordu.
Mısır, Nil vadisi dolayısiyle altın devrindeydi.
Etiler, Asurîar, İranlılar bu zengin topraklara göz dikmişlerdi. Hepsi de sapıktılar.
Bu ülkelerden Mısır'a kervanlar gidip geliyordu.
Ayrıca KÂBE'ye, sapıkların elinde bulunduğu halde, yine hacılar gidiyorlardı.
İşte Medyen Yurdu bu yolların tek ve en önemli uğrak yeriydi.
Kuzeyden, Anadolu ve Filistin'den kalkan kervanlar, Akabe Körfezi'ne inmek ve sonra batıya dönerek Sina Yanmadasını geçip Mısır'a ulaşmak zorundaydılar. Çünkü orta yerde derin ve geniş bir **Tih** çölü (Sahrası) vardı.. Bu geçilemezdi.. Girenler kaybolurdu. Nitekim Haz-reti Musa (A.S.), ümmetinin gazaba uğramalarından, Tih Sahrasına girmiş ve kırk sene gezinip durmuştu kaybolarak.
Asurlu ve İran kervanları da Medyen'e uğruyorlardı. Kabe'ye inen hacılar da..
Tabiî bunun tersi de oluyordu.
İşte Medyen, sanki yeryüzünün ticaretinin kalbiydi.
En emin yer olması gerekirdi.
Fakat oüyük devletlerin siyasetlerine kurban giden, maksatlarını anlamayan nesiller, onlara âlet oldular.. Doğruya baş kaldırdılar.. Yollan işgal edip gelip geçmeyi zorlaştırdılar..
Ticarette hile yaptılar..
Onlar hiçbir büyük devletin hakimiyeti altında değildiler.. Soyları araptı.. Ve İsmailîlerin himayesindeydi-îer.

— *n*

Tam ticaret yollarının kavşağında huzur bozup yeryüzünün düzenini kendi yararlarına kanştırmak isteyenler bu küçük topluma diledikleri zehiri aşıladılar, onları çığırlanndan çıkardılar.
Şimdi de yeryüzünde, hemen hemen her tarafta aynı olaylara şahit bulunuyoruz.. Neticede başa gelecek de bellidir.
Düzen ve dengesi bozulan bir insanlık ne olur,..
Yine savaşlarla birbirini yiyip bitirerek kudurur.. Bir zaman için yaralarını sarar.. Uslandı sanılır. Lâkin damarlanna kan yürüyünce tekrar isyan eder.
Ne acıdır ki imansızlık, (Benden sonra tufan..) zihniyetini getirmiştir.. Halbuki îman insanı gelecek nesillerden de sorumlu tutar.. Kendisi kadar da onlar için de gayreti ister.
Kurtuluş da buradadır.
Yollar bu yüzden yeryüzünde pek önem taşırlar.
Dikkat edilmez ama, onlar insanlığın hayat akarsu-1 andır.
İnsanlığı öldürmek, sapıtmak, yıpratmak için en kısa amel, yollan tıkamaktır.
Şuayb ümmetinin ve şimdiki nesillerin yaptığı gibi.
Yollan, caddeleri, meydanlan işgal ederek, hayatı durdurma gayretleri gibi..
Beşeriyeti tek bir insana benzetebiliriz.
Yeryüzüne serpilmiş insanlarda şehir içi ve dışı yollar neye yararlarsa, bir insanın damarları da aynı şeye yararlar.
Bu damarlar tıkandığı zaman insan ölür. Hiç değilse hastalanır..
Yollar da aynı akibete uğrarsa, insanlık tekamüle, o temiz aydın pınl pml ruhunu kazanmaya gidemez..

Damlanın deryasma kavuşmaması gibi, insan da kulluğunu tam yapmış bir halde Mevlâsına kavuşamaz.
Bu bakımdan Hazreti Şuayb (A.S.) m ve ümmetinin hikâyesini böyle bir hazırlanışla okumak faydalıdır.
İbretlenme tam olur.. Ve bugünkü insanlığın genç nesillerini zehirlemeye yeltenenlere karşı panzehir elde edilir.
Sapık gidişe dur denebilir.
İnşaallah!..
Allah büyüktür!..
Esentepe/istanbul
1 Nisan 1969
Ahmet Cemil Akıncı

11/. fjuayb (A.S.) in yurdunu, doğduğu, gezdiği ve öldüğü muhtemel bölgeleri gösterir harita

r,/-/ *ÇÖLÜ*

N*-rf^

Atışız

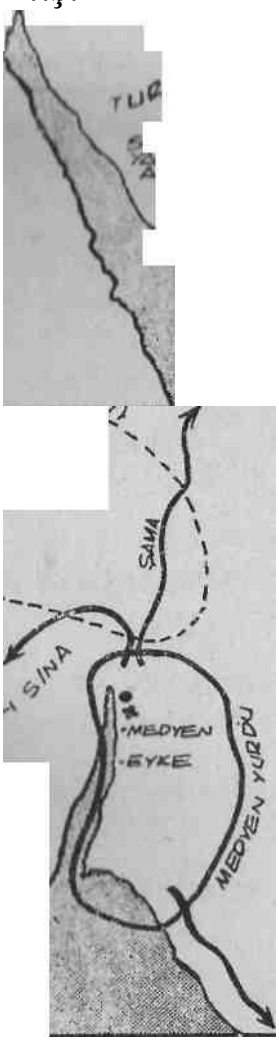

ıl\JA uınt

V

KMTttl Şuayb'ın doğduğu şehir (Medyen)
ıi/.. Şuayb'ın peygamber gönderildiği bölge (Medyen ve ■yke)

lir.. Şuayb (A.S.) in gezdiği yerler (kendi yurdu, Şam, Hlıuı Yarımadası, Mekke)
il/., Şuayb'ın mezannm bulunduğu yer (Mekke - Medyen, Şam)
25

KABE'YE DOĞRU

15. Hazreti Şuayb (A.S.) I MAYMUNLARIN GÖZYAŞLARI

Güneş batıya düşmüştü.

Elli yaşlarında uzun boylu dinç bir adam, yamacın küçük düzlüğüne oturmuştu.. Israrla güneşin alçaldığı istikamete doğru bakıyordu.

Gerisinde sürüsü otluyordu gürültü etmeden.

Bu adam Hazreti Şuayb (A.S.) di.

Henüz peygamber değildi..

Sene Hicretten önce 1752 (M.Ö. 1130) du.

Yani bundan üç bin yıl kadar öncesi.

Hazreti Şuayb (A.S.) m oturduğu yamaç Akabe Körfezi hemen doğusunda 2340 metre yüksekliğe uzanan Harp Dağı'nm batısmdaydı.

Ayrıca iç tarafta daha küçük Şifa Dağı vardı.

Harp Dağı'nm ve çevresinin neresine bakılsa, sönmüş volkanların deliklerine raslanıyordu..

Maden boldu. Hele bakır ve altın.

Bütün iş bu madenleri arayıp bulmaktaydı.

Dağ ile Akabe Körfezi arasındaki, küçük ova ve kır-

îar yemyeşildi.. Vadilerde ormanlar uzanıyordu.. Ba-zan köyler görünüyordu. Bir de hemen hizasında, deniî kıyısında büyük, bir şehir.. Bu şehrin adı Medyen (Mad-yan) di..
Hazreti Şuayb (A.S.) elli yıl önce o şehirde doğmuştu.
Medyen şehrinin güneyinde, yine deniz kenarında bir bükte ikinci bir şehir sisler arasında bazan şekilleniyordu.. Bu şehrin adı da Eyke'ydi.. Bük'e küçük bıı derecik akardı.. Lâkin suyu pek boldu.. O kadar ki ağaçların dalları birbirilerine sarmaşık gibi dolanmışlardı.. İçine girince zor yol bulunurdu.
Hazreti Şuayb (A.S.) Eyke şehrine çok gitmişti.
Onu en çok ilgilendiren bu sık ormanlardaki maymunlardı.
Bilhassa insanlardan kaçmazlar, rasladıkça ağlamaklı sesler çıkararak bir şeyler söylemek isterlerdi.
Hazreti Şuayb (A.S.) bulunduğu yerden Akabe Kör-fezi'nin karşı sahillerini görebiliyordu.
Bu yer, ta Kızıl Deniz'in öteki çıkıntısının ucuna kadar (Sina Yarımadası) adını alıyordu..
Kıyılarda Tih Dağlan ve ortada 2602 metre yüksekliğinde Sina Dağı (Tur-ı Sina) vardı.
Sina Yarımadası taşlıktı.
Bağlar çıplaktı.. Fakat kayalar renk renkti.
Düzlüklerde, vadilerde bazan akasya, hurma ağaçlarına rastlanırdı.
Sina Yarımadası'na (Taşlık Arabistan) da deniyordu
Çünkü arada Akabe Körfezi olmasa Arab Yarım-adası'nm bir devamıydı.
Sina Yarım Adası'nın kuzeyinden itibaren ta Akdeniz'e kadar esrarengiz bir çöl uzanırdı.
— 28 —
İçine kimse girmeye cesaret edemezdi.
Kaybolmak kesindi.
Bu çöl Tih Çölü (Tih Sahrası) ydi.
Kervanlar,. Mısır'a giderlerken daima Medyen'e uğrarlar, sonra Sina Yarımadası kuzev kıyısından geçerlerdi
Bazan da Akdeniz'in sahilini dolanırdı ama, bu pek tehlikeliydi.
Hazreti Şuayb (A.S.), Medyen şehri aşağılarda olduğu halde, ne arıyordu yükseklerde?..
Bunun sebebi yaz mevsimiydi. Halkın bir kısmıyla beraber yaylaya çıkmıştı. Çadır hayatı sürülüyordu.
Hazreti Şuayb (A.S.) güneşe bir kere daha baktı. Artık gitmeliydi.
Yanma bıraktığı asasını araştırırken, önündeki en yakın vadi başlangıcı yakalarının ötesinden neşeli bir şarkı yükseldi.
Gittikçe Şuayb (A.S.) gülümsedi ve: «Bu Mesre'dir..» dedi. «Galiba aradığını nihayet bulmuş. Keski bulmasaydı.. Ziyan olacak zeki, akıllı Mesre. Ama Allah'ım var..»
Tekrar oturdu ve dinledi şarkiyi:
Kuzey ormanına Hükmeden maymunlar Artık öğünmesiriler.. Kendimi onlardan Çevik yetiştirdim.. Hele inadtm!..
— 29 —

Bir aydır bu dağda
Taban tepmek,
El, kol, bacak, harcamak,
Sıyrık içinde kalmak,
Az şey midir ..
Fakat kazandım.
Gün oldu sanki Çifte kuyrukluydum. Uçurumları sıçrarken.. Nasıl kuzey ormanı Maymunlarına meydan okumam!. Bu hakkımdır.
Şarkı söyleyen nihayet son kaya arkasından göründü.
Hazreti Şuayb (A.S.) m tahmin ettiği gibi, hakikaten Mesre'ydi o.
Daha uzaktan Hazreti Şuayb (A.S.) ı görünce sevindi.
El salladı.. Torbasını göstererek bağırdı:
•<Ey amcam Şuayb, buldum.. Buldum.»
Mesre yirmisini aşmıştı..
Hazreti Şuayb (A.S.) ile hiç bir akrabalığı yoktu hemşerilikten başka ama, ona böyle hitap ederdi.
Sözünü bir soruyla bağladı:
«Şarkımı duydun mu ey amcam .. Hakikaten.may munlar benim çevikliğimle, gözüpekliğimle canbazlık yapamazlar..»
Hazreti Şuayb (A.S.) cevap vermedi.
Mesre gelince, torbasını Hazreti Şuayb (A.S.) m önüne boşalttı..
İki taş, düşmüştü yere.
— 30 —
Baş büyüklüğünde iki taş.
Fakat cam gibi şeffaftılar.. Bir taraflarından diğer tarafları görünüyordu.. Koyu mavi renkteydiler ve kırmızı benekliydiler.
Mesre, taşlardan birisini aldı, alçalan güneşe tuttu.
Yine konuştu:
«Babü'li kervanbaşı Zek, işte böyle, taşları güneşe tutacak.. Aman şu renk bolluğuna ve oynaşan aydınlığa bak ey amcam!. Sanki bir ateş yanıyor gibi.. Kırmızı, sarı, mavi alevler.. Kazandım. Kervanbaşı Zek, beni boğaz tokluğuna dünyayı dolaştırır artık. Gördün mü, nihayet Allah öksüzlüğüme acıdı.. Arzum gerçekleşecek.»
Hazreti Şuayb (A.S.) son sözleri beğenmedi:
«Mümin bir insan asla öksüz değildir.. Hele yoksul. Çünkü en büyük zenginliği Allahım tanımasıdır.. Bu hei kula müyesser olmaz.
«Biliyorum ey amcam!. Söz gelişi konuştum. Fakat |u gerçektir ki, Eyke yakınlarındaki kuzey ormanında barınan maymunlardan pek hareketliyim.. Seyahatin hiç bir tehlikesi beni yıldırmayacak, hepsini yeneceğim..»
Hazreti Şuayb (A.S.) bir hoş oldu.. «Elbette..» dedi. «Allaha sığındıkça kazanırsın. Ne var ki en büyük tehlike sapıtmaktır. Ona beden çevikliği yetmez.. Seyahatinde en büyük düşmanın sapıtanlar olacaktır.. Eğei kapılırsan, maymundan aşağılık bir yaratık olmak mümkündür.. Tabiî şeklen değil, karakterce.»
Mesre, iki taşı tekrar torbasına koyarken, sordu ürkek bir dille: :
«Ey amcam.. Şu kuzey ormanındaki maymunların atalarının vaktiyle insan olduklarını söylüyorlar doğru mu?...»
«Allah'ın emirlerine karşı gelen bir topluluğun cezalandırıldığa, maymun, şekline girdikleri doğrudur.. Fa-

kat hangi topluluktur?.. Kesin c°vap veremeyeceğim. On Jara (Eyle Yaram) derlerdi. Bazılarına göre bu topluluk Taberiye gölü kıyısmdaydi. Bazılarına göre de, bizim Medyen şehrırıd ey diler. Mısır ile şu körfezin en ucunda, bitim yerinde, (Eyle) adlı bir şehir bulunduğunu haber verirler. Komşumuz (Eyke) ile ilgisi yoktur..»
«Anladım.. Nasıl bir suç işlemişlerdi?.. Çeşitli rivayetler dinledim.. Ey amcam, sen şerefli, imanı bütün bir soydan geliyorsun.. Ataların anlatmışlardır doğrusunu»,.
«'Anlattılar..»
«Vakit geç oldu ama, özetlemen mümkündür sanırım. Seyahatim esnasında meraklılar sorarlar, cahil gö-Tünmeyeyim.»
«Olur ey Mesre..»
Hazreti Şuayb (A.S.) bir az düşündü. Sonra konuştu:
«Eyle şehri nerede olursa olsun, bu mühim değildir.. Vak'a ve mucize mühimdir.. Fakat Eyle .şehrinin bir kıy.* şehri olduğu muhakkaktır.. Çünkü bu şehir halkı geçimini balıkçılıkla sağlarlardı.»
«Anlıyorum..»
«Şimdi hatırladım. Eyle şehrinin bizim Medyen şehrimiz ile Tur arasında, Kızıldeniz kıyısında olduğunu söyleyenler de vardır. İşte bu şehir halkı, şeriatlerine göre, 6 gün çalışacaklar ve bir gün tatil yapacaklardı.. Tatil günleri cumartesiye rastlıyordu.»
(Bazılarına göre, bu Eyle halkı çok daha sonraları gazaba uğramışlardır.. Hz. Süleyman veya IIz. Davud'tan sonra. Bunun için Eyle halkı Taberiye gölü sahiline götürülmüştü. Fakat rivayetlerin çoğu Eyle'nin Medyen, yahut yakınlarında bulunduğu şeklinde toplanınca, halkın cezasının Medyen ile çevresi insanlarının helâklarmdan önce verilmesi gerekir. Tatil gününün Cumartesi olması

vak'ayı yalıudilere mal etmiş. Demek ki Cumartesi günü çok daha önceleri bazı topluluklara tatii günü yapılmıştır.)
Mesre ilgilendi:
«Eyleliler daha çok mu tatil yaptılar, işi tenbelliğe mi verdiler ey amcam?...»
«Hayır.. Hazreti Allah (C.C.) insanın hiç değilse haftada bir gün istirahat etmesini diler.. Bu faydamıza-dır.. Külçe altın kazansak da o gün tatil yapmamız gerekir. Hazreti Allah (C.C.) Eyle halkını imtihan etmek istedi.. Tatil günlerinde deniz yüzünü balıklarla doldurdu. Bu balıklar sahile kadar geliyor ve Eylelilerin kazanç hırslarını kamçılıyorlardı. Eyleliler hırslarını yenemeyip tatillerinde avlandılar. Bunun üzerine diğer altı günde balık yüzü görmediler.»
(Habibim) onlara denizin yakınında, (sahilde) ki o kasabayı (onun halini ve ahalisinin başına geljenleri) sor. Hani onlar cumartesi gününün hürmetini ihlâl ederek haddi aşmışlardı. Çünkü cumartesi tatil yaptıkları gün balıklar akın akın meydana çıkarak yanlarına geliyordu. Cumartesi tatili yapmayacakları gün ise gelmiyordu. îşte biz, itaatten çıkmakta olduklarından dolayı kendilerini böylece imtihan ediyorduk.
(A'râf: 163)
Hazreti Şuayb (A.S.) devam etti:
«Eyle halkının içinde iyi insanlar vardı. Bunlar sa-pıtanları ikaz ettiler.. Bunun Allah'ın bir imtihanı olduğunu hatırlattılar.. Vaazlarda bulundular günlerce, aylarca. Fakat sapıtanların gözlerini mal hırsı bürümüş-

tü.. Çekiştiler.. Sapıklıkta direndiler.. Küstah cevaplar
verdiler.»
-
Hani içlerinden bir ümmet: «Allanın kendilerini (Dünyada) helak edeceğini veya (Ahirette) çetin bir.azab ile cezalandıracağı bir kavme ne diye öğüt veriyorsunuz?» dediği zaman onlar (o vaaz edenler) de: «Rabbinize özür (dilemeye yüzünüz olsun) diye. Umulur ki sakınırlar.» demişlerdi.
(A'râf: 164)
Hazreti Şuayb (A.S.) hikâyeyi tamamladı: «Hiçbiri fayda etmeyince, Eyle'nin müminleri kurtuldular, diğerleri maymun oldular.»
Vaktaki onlar artık vaazlan unuttular. Biz de kötülükten vaz geçirmekte sebat edenleri selâmete çıkardık. Zulmedenleri ise yapmakta oldukları fıskları yüzünden şidetli bir azab ile yakaladık.
Bu suretle onlar serkeşlik ederek yasak edileni yapmakta ısrar edince kendilerine: Hoı ve zelil maymunlar olun» dedik.
(A'râf: 165-166)
Hazreti Şuayb (A.S.) şu açıklamayı yapmakta fayda buldu:
«Hazreti Allah, bu korkunç cezayı vermeden önce, elbette başka cezalar buyurmuştur.. Buna rağmen onlar inatlarında direnmişlerdir.»
Mesre bir hoş olmuştu.
Hazreti Şuayb (A.S.) merak etil:
— 34 —
«Sana bu hikaye pek tesir etti ey Mesre.» «Etti, lâkin aklıma bir şey takıldı.. Eğer kuzey orman lunnda rasladığımız maymunlar, o Eyle halkının nj»ymun olmuş torunları ise niçin?.. Ne suçları var?...»
Hazreti Şuayb (A.S.) ret etti: «Onlar maymun olan insanlardan üremediler.. Ce ,1,1..1 ölmüşlerdir.. Kısır kalıp soyları bize kadar gelin, m, .ı n Ne var ki, elbette o sırada aynı ormanda mayın,mim vıırdı.. Olayı gördüler. Maymun şekline giren Ey-
....., ı le birlikte yaşadılar.. Soylarına bu mucizeyi hikâye
IImdl ben 1 >azan o ormanda gezinirken, maymun-,11in Nasıl çırpınırlar!. Nasıl bize bir şeyler ı in■".. Hattâ gözyaşlarını tutamayanlar çıtı l<> celseler bize Eyle halkının macerasını İlli ılaeaklaı D mı un Demek bunlar Eyle halkından dere İşitmişler?...» ..... Iı
ı ti
ny.lıı
i.,, iıi,, tlcftll.se yarım saat
1 I, ıll
ıı, ,,■ h (A M I ıiMi.-.uml toplayıp istikamet
..... r'\.....tll
mel behemehal yeryüzünü gezeceksin?...» Bunu bilhaiM Lftlyorum,, Fakat niçin sen gönül-lÛMUftf tin İKftdAt r.Mrnier vur.. Hiç birisine böyle dav-,'ıılın »
llahlı.m, .sebebini ben de bilmiyorum.. Sana bü MJ (önlüm razı olmuyor.»
— 35 —

«Ama niçin?...»
«Belki seni pek sevişimden.. Ziyana uğramanı iste mediğimden..»
«Ziyana uğramak mı?.. Bu mümkün müdür?..,»
«İnşaallah mümkün olmaz.. Fakat dünyanın halini görüyorsun.. Neler ziyan olmadı!.. En yakm, taze örnek Mısır'a göçen İbraniierdir.. Hazreti Ya'kub (A.S) ile yüz sene kadar *önce* gelmişlerdi. Yetmiş kişilerken binlerce oldular.. Hazreti Yusuf (A.S.) onlan sağda tuttu.. Sonra, sapıttılar.. Şimdi kendisini ilâh ilân etmiş Pravnm köleleridir. Hattâ onlardan beterler.»
««İşittim..»
«Hazreti Nuh (A.S.) in aydınlığa boğduğu Babil ve Mezopotamya, oğullarının gittikleri Asya ne oldu?.. Ateşlere, hayvanlara, kuşlara, putlara tapılıyor.. Eyyûb (A.S.) m Rum halkı ve kuzeyi yine öyle.. Güneye m.. Salih peygamberin Semud kavminin yerinde yeller esiyor. Nasıl helak edildiklerini bildikleri halde orada başka kabileler-putperesttir.. Âd kavmi de öyle.. Hele Kabe'ye her gün kervanlar put taşımaktalar.. Böyle mi olmalıydı?.. Atam Hazreti İbrahim onu nasıl kurmuştu oğlu İsmail ile berabe;!.. Şimdi himayesi altında bulunduğumuz İsmailîler öyle mübarek bir peygamberin ismini alıp kirletmemeliydiler.. Şükür ki biz Medyenliler, Hazreti İbrahim buralardan geçerken kaldık ve hâlâ onun vahdaniyetini, şeriatini, sıkı sıkıya koruyoruz.. Allahı-mızdayız.»
«Hep koruyacağız..»
«İnşaallah.. Ne var ki, burası altı yol ağzıdır.. Bir gün gelip komşu büyük devletlerin hışmına uğramamız endişesindeyim. Bilhassa içten yıkılacağımız şüphesi beni rahatsız ediyor. Çok Medyenliler ve komşu şehir Eyke-liler gittiler, sapıttılar ama, dönmediler. Bunlar esasen

I 11 ;.-ıhlar.. Ben, akıllılardan gidip sapıtacaklardan, do-
burayı kemireceğinden çekinirim.. Sapıklar hep böy-ll yaparlar.. Önce vicdanımızı sararak bizi düşürürler. Nurumuzdan çekip karanlıklarına alırlar..»
Mcsre titredi:
> Benden asla şüphelenme ey amcam..» dedi. «Seya fittim sonunda yurdumun kıymetini, hele inancımın nu-ur M ı daha iyi takdir edeceğim.. Sapık değil, üç beş sapı-il hidayete erdirmiş olarak geleceğim..»
Hazreti Şuayb (A.S.) asasını kol altına alarak ellerim havaya kaldırdı.. Önce: «İnşaallah..» dedi.. Sonra Ulun uzun dua etti.
Ne de olsa Mesre'nin keyfi kaçmıştı.
Hava büsbütün karardığı için yüreğine kasavet bas
mı:,.U
Hazreti Şuayb (A.S.) duasını bitirince, için; şu il hamla döktü Mesre:
Ben bir göktaşı gibi Akmayacağım, hedefsiz.. Nurun sönmeyecek. Aksine parçalamam da ,
Her zerrem, • Yeni yıldızlar olacaklardır inananların semasına.. Kandil kandil yanacaklardır.
Anladın elbette,
Doğacak çocuklarımdan söz etliğimi,
Hangi kuvvet
Hazinemi çalmak
İmkanına sahiptir?..
Göremiyorum..

Bütün yeryüzü sapıkları
Birleşip nuruma sokulsalar
Ve üfleseler körük körük}
Başaramazlar..
Neticede ciğerleri boşalır
Devrilirler toprağa..
Çukurlarından doğrulamazlar.
Hazreti Şuayb (A.S.) gülümsedi, içli bir nefes aldıktan sonra yine diledi: «İnşaallah..»
*
* *
Mesre, Babii'den gelecek kervanbaşıyı beklerken heyecanlıydı yine ama, Hazreti Şuayb (A.S.) m sözleri bir türlü aklından çıkmıyordu.
Niçin Hasreti Şuayb (A.S.) kendisiyle bu derece ilgilenmiş ve hevesini kırmaya çalışmıştı?..
«Sevgiden..?) denilmişti Hazreti Şuayb (A.S.) ama, Mesre buna pek inanmamıştı.
Düşüne düşüne kararını nihayet verdi: «Şuayb am-■:aıa, yurdundan gideceklerin bir gün gelip buraya sapıklığı getireceklerini sanıyor.. Yanlış bir vehim bu.. Çünkü her gün buradan hiç değilse, on kervan geçer ve hepsi sapıklarla doludur.<> dedi.
Belki böyle düşünmesinde haklıydı Mesre.
Nitekim kervanlar dolusu sapıklar gelip geçtikler; halele, Medyen'de olsun, yakın komşularında olsun, önemli bir küfre gidiş görünmemişti. Sapıtanlan, halk içlerinde yaşatmamış, kovmuştu.
Fakat Mesre'nin unuttuğu vardı.
Hazreti Şuayb (A.S.) akılsızlardan çekinmiyordu. Akıllıların küfre dalışları onu düşündürüyordu.
— 38 —
Aİ illi hır kimse Allahım inkâr eder miydi?..
Çünkü akıllı insan aciz nefsini dizginler, ihtirasa, dünya inalına, koşmasına fırsat bırakmazdı. ü halde Hazreti Şuayb (A.S.) m kuşkusu nicindi Mn.'uv'den?. Yoksa Mesre akıllı değil miydi?..
Hazreti Şuayb (A.S.), Mesre'nin pek akıllı, zeki, ı ui I ıgunu koparan bir genç olduğunu biliyordu.. Ayrıca, bütün bunlara rağmen, her hangi bir arzusunun gerçek-ir:;mr:.i uğruna çok şeylerini verecek yaratılışta bulun-'in;'.unu sezmişti.. Kaç senedir, o iki mavi taşı araması bunun en yakın şahidiydi. Mesre, ilerde kafasına sokula- • cıtk her hangi bir sapıklık için yine durmayacak, gözü kıırurıp her şeyi yapacaktı.
Bunu böyle düşünmüştü Hazreti Şuayb (A.S.).
Lâkin Mesre, kendi kendinden habersizdi.
Mesre'de ayrıca kendini beğenme, övünme de vardı.
Nitekim daha o gece çadırlara dönüp, mavi iki taşı tmk la diktan sonra, heyecanından uyuyamamıştı.
O kadar sırrını saklamaya çalıştığı halde, nerdeyse çadırı bölüştüğü ihtiyar akrabasına açılacaktı.
Zor tuttu kendini.
Selâmeti dışarı çıkıp hiç değilse gecenin geç saatlerine kadar oyalanmakta buldu. Belki o zaman durulurdu. Uykusu gelirdi.
Keski çıkmasaydı!..
Keski çadırını bölüştüğü o ihtiyar akrabasına açılsaydı !. • Fakat ne bilecekti?.
Hattâ giyinip kendisini dışarda bulduğu zaman, sanki üzerine söylenmiş bir şarkı kulaklarına dolunca bile toparlanmadı.
Aksine dinlerken dudak büktü ve şarkının geldiği istikamete yürüdü.
— 39 —

Şarkı kısaydı, düşünmeyen için hiçbir mâna taşımıyordu :
Koşarken niçin
A rkana bakıyorsun ?.
Hareketine sebep
Sırtından itilişin değildir.
Boşuna arama,
Kimse yok peşinde..
Suçluyu içinde bulamaz mısın?.
Biraz olsun kendini dinle.
Şahlanmış ihtirasın
İpini kopardı..
Ağız yırtmaçları köpürüyor.
Korkunç bir hızdadır.
Artık dönüşü olmayan
Bu yolculukta
Yapacağın tek bir şey kalıyor
Uzan ihtirasının boynuna,
Yelesine sarıl yengeç gibi.
Bacaklarını dola karnına
Aksi halde düşmek var, Sürünmek, ezilmek var.. Pişmanlık boştur.. Hüner ilk adımı Atmadan direnmekti.. Mademki boş verdin, Katlanacaksın olacaklara.
Mesre şarkıyı söyleyeni çabuk buldu.
— 40 —
Esasen tanıyordu.
Yaşıdı Rahzan'dı o.
Pek bilgiçlik taslardı yersiz, zamansız. Bu yüzdende hiçbir mecliste tutunamazdı.
Mesre, Rahzan'ı bir kayaya sırt vermiş, kendi kendiline yıldızlara karşı oturur görünce, uyarmadan geçemedi:
«Ey Rahzan..» dedi.. «Yine yalnızsın.. Hayat mı seninki?... Kimbilir bu gece hangi meclisten atıldın?.»
Rahzan başını çevirmeden cevap verdi.
■(Seni akıllı sanırdım.. Demek beni anlamadın. Ben İlişten meciisierde öyle davranırım.. Yalnız kalmak için buçka çare var mı?..»
(■İrade ne *gi.ıı\e* duruyor?.>
.'Hanginiz onu emrinize aldınız?..»
"Senin yalnız yaşama arzuna da bir mâna vereme-**Km.»**
t.Dış görünüşümle belki yalnızım ama,.içimdeki dün-lllarda şu yıldızlardan çok insanlar var.. Hepsi diledi-Kim gibi hareket ederler.. Bir işaretimle konuşur, ikinci ı. udimle susarlar.)
,
•Olabilir.. Sana o dünyalarında devamlı bahtiyarlıklar dilerim..»
Mesre gidiyordu.
I'. ıhzan öğrenmek istedi:
«Nereye gidiyorsun ey Mesre?.., Bana kalırsa pek
laşma, şu kayaya da sen sırt ver.. Benim gibi iç dün-■ ı! ıı mda gesin.»
«Bunu da yaptığım olur.. Hele şimdi pmarbaşına giril vı;:ı de.. Sanırım konuşacak arkadaşlar bulurum.'.
M .imdi oradan seldim.. Var, hem de altı kişi. Fakat. konuştukları ipe sapa gelmez şeyler..»
«Sana göre öyledir..»
— 41

«Peki peki.. Ben bir şey sormak istiyorum ey Mes-re. Akşam vaiz ve hatibimiz Şuayb ile gelirken pek neşeliydin. Ne çok,-o kendinden geçmiş adamı dinlemeyi seversin? ./>
Mesre sinirlendi:
«Öİİ uzatmadığın bir o kalmıştı.. Ayıp ve günâh Şûayb amcamız mürninlerm en sağlamıdır.. Onun gibi konuşanı gördün mü?. Günlerce dinlen.se bikıhnas.. AI-lahırmzın Meüyen halkına bir lutfudur o.. Eğer olmasaydı biz çoktan bir ateş parçası gibi kararır, bir nur iken sünerdık.. Bize daim? göğsü körük olmuş ve îman üfle-miştir. *f*>
«Bu böyle de niçin yurdunu bırakıp gitmek istiyorsun?. Kaç kervanbaşıya yalvardığını gözlerimle gördüm.»
<ıYeryüzünü gezmek, ihretlenmek, az kazanç mıdır?»
«Bu akşam torban da pek ağırdı.. Neler avladın..»
«Bildiğin şeyler..»
«Pek benzemiyordu.. Çünkü gözlerin de torbadaydı.).
'■Sana öyle gelmiştir..»
Mesre daha fazla konuşmayı istemedi, içi daralmıştı, yürüdü.
Rahzan, arkasından baktı.. Bir tilki hiiekârlığıyla güldü.
Kendi kendine söylendi:
«Mesre beni aldatamaz.. Muhakkak aradığı taşları buldu; çadırına gitmeli ve yoklamalıyım.. İhtiyar akrabası nasıl olsa uyumuştur.. Burada hiç kimse sohbetimden hoşlanmıyor.. Taşları alır giderim.. Kendime yeni bir yurt bulurum. Belki de o taşlar beni zengin eder.. Çünkü Mesre gibi yapmam ben.. Kervanbaşıya verip boğaz tokluğuna gezmem.. Mısır yahut Babil'e götürürüm.. Satarım. Kervanla gitmek şart mı?.. Ayaklarım var, yürürüm.. Acelem de yok.»

— 42 —

Rahzan durmadı artık.
Bir kere daha Mesre'nin arkasından baktı ve fırlayıp çadırına gitti.
Tahmininde yanılmamıştı.
Mesre'nin ihtiyar akrabası çoktan uyumuştu.
Esasen hastaydı.
Rahzan çadırı araştırdı.. Torbayı bulamadı.
Hasırı kaldırdı.. Toprağı eliyle yokladı.
Yumuşak bir yere rastlayınca gülümsedi ve eşeledi.
Torbayı bulup çıkardı.
Çadırdan ayrıldı.
Daha kapıdayken dıştan torbayı ellemişti.. İki iri taşın varlığını hissedince, hızlanmıştı.
Tepeden epeyce uzaklaştı Rahzan.
Artık görülmeyeceğine kanaat getirince, çömeldi. Torbayı açtı.. Bir taş çıkarıp ay ışığında inceledi.
Gözleri kamaşrmştı.
Semaya doğru tuttu.
Büsbütün hayran kaldı..
Orada da durmadı.. «Bütün hayallerim gerçekleşti.» diyerek bir derecik başlangıcından indi.. Her zaman kentlisine göre kıymetli bildiği eşyasını sakladığı geçkin bir uftacın kovuğuna girdi.. Toprağı kazdı ve torbayı yerleş-tlrip örttü.
Ne yapacaktı şimdi?..
Kaçması en doğru işti.
Fakat az önce şarkıda söylediği ihtirası şahlanmıştı.
I)urduramıyordu.
Ona iki taş az göründü..
Söylendi;
«Mesre bu taşlann yatağını gösterir.. Kimbilir ne ■i vardır?.. Hepsini ele geçirmeliyim..»

Nıuiil yapacaktı bunu?..

Karar verdi hemen:
'•:Mesre akıllıdır ama, zayıftır.. Burada, beklerim, dönerken atılırım, ağzını kapatır, başına ağ geçiririm.. Sonra sırtlar götürürüm., İşkenceye dayanamaz, anlatır.. Daha sonra mı?.. Kolay.. Öldürürüm..»
Mesre, kendisine nasıl bir tuzak kurulduğundan habersiz, arayıp bulduğu arkadaşlarıyla pınarbaşmda sohbetteydi.
Mevzu da onun en sevdiğiydi.
Ailah aşkı üzerine konuşuluyordu.
Bundan üç bin sene öncesiydi, ama, insanlar yine o insanlardı.. İnanç medeniyetiyle, araştırma yolundaydılar. Güzel fikir ve ilhamlanışları vardı.
Mesela şu anda konuştukları ne kadar ilgi çekiciydi!.
Birisi „joyle demişti:
«Sayıları sona doğru saymak kazanç değil, kayıptır.. Çünkü sayıların sonu yoktur.. Meçhullere doğru uzar giderler.. İnsan da onların karanlığından sapıtır.. Sayıları başlangıca doğru saymak aydınlıktır.. Kurtuluştur.. Çünkü başlangıçta (Bir) vardır. Bütün haşmet ve azametiyle ayakta durur. Ondan evveli yoktur. Her şeyi o yaratmıştır.. Dilimizin tutulduğu, nefesimizin kesildiği, hayran kaldığımız vatlıkları sevmek elbet güzeldir. Lâkin niçin onları yaratanın en güzel, eşsiz olduğunu düşünüp una gönü! vermeyelim?. Aşk budur.. Allah'a muhabbet, gönül bağlılığı, deryalar dolusu hazinelerden çok bizi doyurucudur.. Hem de elde etmek için uğraşıp didinmeye lüzum yok.. Her dileyen derhal kavuşur.»
Başkası mevzuu derinleştirmişti:
«P©k doğru konuştun ey kardeşim.. Ben şimdi niçin

»
tek sayıları sevdiğimin sırrını çözdüm. Tek sayılar bana hudutlu, çift sayılar hudutsuz gelirdi. Hudutsuz sayılar i irperti verirdi. Şimdi anladım ki tek sayılar hayr, çift sayılar serdir.. Aydmlık-karanlık, Rahmet-kuraklık, uçu-rıım-düzlük, diken-çiçek, hastalık-sağlık, açlık-tokluk, .sevgi - kin gibi.. Fakat o hudutsuz sandığım ve bana şer bissi veren her hangi bir sayıyı parçalamaya muktedir olduğum anda yine Hayrı, nuru, yani başlangıç olan Biri A İlahımı, onun aşkını, bulurum. Meselâ on sayısı bir çok :,ı kilde bölünür ama, en doyurucusu dokuz ve bir olarak inilmektir. Çünkü bir olamazsa on çift sayısı yaratılmaz-clı.. Sekiz, altı, dört, iki de öyledir. Demek kainatta ne-kadar varlık varsa onları Hazreti Allah, nurundan katarak yaratıyor... Bunu görebilmek, kavramak için, o biri. Buru yaratılandan ayrı hissetmek lâzımdır..»
Mesre bunları ve benzerleri sözleri hep dinledi.
Dinledikçe kaç yıldır o iki taşı aradığına pişman ol-Öu.
Onları arayacağına, inandığı, teslim olduğu Allah Ifkını aramalıydı.. Bu aşkla dolan bakışlarla, akılla, çalışmalıydı.
Hakikaten deryalar dolusu hazinelerin akla durgunluk veren katta fazlalığım kazanırdı.
Mesela o iki taş hayal edemediği kadar güzeldiler.
İler varlık gibi sayıiabiliyorlardı.
fakat iki oluşları güzelliklerini perdelemiyor muydu".
Fikrinde, gönlünde onları ayırmalıydı. İki tane bir ilde -'i'erdi ve bu iki tane bir elbette başlangıç olan bi-ıiı nurunun ilâvesiyle büleşmişierdi.
Üç taş, dört taş bulsaydı durum yine aynıydı.
Mademki her varlık Bir'in eseriydi, o halde en kıy-RlttUllni aramaya ne lüzum vardı?.. Bir avuç yakut, inci

iie bir avuç kum da eşitti, çünkü bolüne bolüne başlangıç olan Bir'in nurunda kalacaklardı.
Mesre orada daha fazla oturamadı.
İzin isteyip kalktı.
Dönerken pek dalgındı..
O kadar da utanıyordu.. Mahcuptu.
Bu utanması, mahcubiyeti, Allanma karşıydı.
En büyük aşkı göğsündeyken, onu bir başkasında aramaya kalkışmış, ihanet etmişti.
Mesre, ezildiği bu günâh yükü altında fazla dayanamayacağını anladı.
Karar verdi:
Gidip o iki taşı sakladığı çukurdan çıkaracak ve gecenin karanlığında uçurumdan aşağıya savunacaktı.
Ne lüzum vardı onlara!..
Sanki kcrvanbaşıya verdiği zaman elinden çıkmayacaklar mıydı?..
Halbuki şu gökyüzünü donatan yıldızların bir gurubunu saysa, sonra başlangıca dönse.. Yahut bunu aduıı-. larmda, düşüncesinde tatbik etse, hep ama hep İlahî aşka kavuşacaktı.
Ondan bahtiyar kim vardı!..
Durdu yürürken.. .
Kuzey tarafına baktı.
Orada bir orman vardı..
Akşama doğru, Hazreti Şuayb (A.S.) ormandaki maymunların insan görünce nasıl çırpındıklarım, bir şeyler kekelemeye çalıştıklarını, hattâ ağlaştıklarını söylememiş miydi?..
Demek onların gözyaşlarmda da insana ilâhî aşka götürecek, bundan sapıtanlarm hikâyesini anlatacak sırlar saklıydı.
Maymunların gözyaşı!..
Mesre kuzeye bakarken söylendi: _ 46 _
«O gözyaşları da sayılıdır., Damla damla sayılırla!'. Sicim gibi aksalar da yme damlalardan olmuşlardır.. O halde ne görüyorsam rakamdır.. Ve bir başlangıç var.. O, yaratan, Aiîah'dır... Nice nice k: icatla; i var eden, İdrake Bğmayacak nurdur.. Hem de nur üstüne nurdur. Ben bu OUra gönül vereceğim yerde, niçin yeryüzünün maddeleri M| tide koşayım.!... E.^[1] cağım, sırlarını çözmeye çalışanı;: un ama, bu ancak Aüahmıı bulmak için olacak.. Arkadaşlarım rakamları çift ve tek diye ayırdılar.. Tek'de huy, güzellik, çifde şer, çirkinlik buldular. Ben daha ile-nyi gideceğim. Başlangıçtan sonraki bütün sayılar sev-i'ını dışındadırlar.»
Kısa bir ilhamda da bulundu Mesre:
Ne zavallıymışım!..
Yaprak dururken meyvalara uzanmışını. Da! sallanırken yapraklara bakmışım. Gövde nurdan bv sütunmuş. Dallarda gölgelenmişim.
Elbette doymayacaktım.. Yorgunluğum iükenm eyecek, Serinlikten nasip almayacaktım. Aciz nefsim, kuduracaktı Zehir çiğnemiş canavar gibi.

II
DEMİR KAPI ÖNÜNDE

Mesre tekrar yürüdü.
Pusuda bekleyen Ranzan son hazırlıklarını tamamladı.
Mesre uygun mesafeye gelince, geriden sokuldu ve basma kuvvetli bir yumruk vurdu, ağzını kapattı.
Mesre bayılmıştı.
Ranzan ağını geçirdi Mesre'ye.. Sırtladı.. İlk vadiden aşağılara doğru inmeye başladı.
Belki yarım saat kadar yürüdü.
Vadi içindeki ağaçlıkların arasında durmayı uygun bulup yükünü indirdi.
Hâlâ baygın yatan Mesre'nin yüzünü yelpazeledi.
Gecikmedi, Mesre kendine geldi.
Basma geçen ve vücuduna sarman ağa rağmen doğrulup oturdu...
Rahzan'ı görür görmez tanımıştı...
Sitem etti:
«Ey Ranzan!. Bana pusu kurmaya ne lüzum vardı?. Bunu niçin yaptığını biliyorum,. Aradığım taşları bulduğuma inandın.»
«Elbette buldun...»

«İnkâr edecek değilim.. İsteseydin gönül rızasıyla verirdim...»
«Aklın sıra beni mi kandıracaksın?...» «Doğru konuşuyorum.. Ey Ranzan, belki sana ilk tesadüfümde böyle değildim ama, dönüşte.. Evet dönüşte değiştim.. Artık, dünyalara bedel sandığım o iki taş ile şu üzerime geçmiş ağın iki ilmiği arasında hiçbir fark yoktur.»
«Çılgın!...»
«Beni dinlemelisin.. Biz de iki insanız.. Yani her varlık gibi sayılabiliyoruz.. Rakamız.. Bölünürsek birer ederiz. Fakat yine ne sen, ne ben bir değiliz.. Çünkü bedenimizde pek çok parçalar var. Bunları da tek ve çift diye ayıra ayıra ayıklayalım.. Nihayette her şey toprak yüzünde kalır, kıymetsizleşir.. Tek ruhumuz, Allanın nuru, aslına çıkar.. İşte her varlıkta aynı nurun tecellisi mevcutken, maddenin dış şekline bakıp onları kıymetlendirmek niçindir?.. Gel sen de her baktığında Bir'i, başlangıcı, Allahm nurunu görmek, bulmak bahtiyarlığına er, sırrını öğren.. Böylece saadet ve bahtiyarlığın sınırsız zenginliğine kavuş.. Bu, İlahî aşktır.»
Rahzan'm başı şişmişti.
Çünkü bir şey anlamamıştı.
Mesre'yi tersledi:
«Bırak bu mevzuu.. Soracaklarıma cevap ver.»
Mesre üzüldü:
<■ O halde ben bir demir kapı önündeyim.. O kapı açılmayacak, ilâhî aşkı göğsüne yerleştirmeye aracı olamayacağım?...»
«Böyle bir şey söylemedim.. Çok şükür ki, ben de A İlahıma inanıyor ve kulluğumu yapıyorum.»
«Böyle mi?... Beni ne hale koyduğunun farkinda de-ftll misin?.. Haydutlukla, hırsızlıkla, kulluk olur mu?...»

i

Rahzan ürperdi ama, nefsini yenemedi.. Kestirip
attı:
«Bu ayrı bir meseledir...»
«Sapıtıyorsun...»
«İşkence edilmeyi istemiyorsan soracaklarıma doğru cevap ver...» «Hazır ûTi...»
«Ben çadırına girdim ve hasırının altından torbanı aldım. Bulduğum iki taşa kavuştum...»
«Helâl olsun...»
«Yetmez... Bunları bulduğun yeri söyle...» «Kızıl vadinin yokuşunda, sağ tarafta dört tümsek vardır.»
«Hatırladım...»
«Üçüncüsünde bir mağara ağzı bulacaksm.. İçine gir... Işık yak.. Kayalar arasında bu iki taşın oyuklarını göreceksin.»
«Yani başkaları yok mu?...»
«Yok ey Rahzan!... Olsa da ne çıkar!... Başlangıca doğru saydığın, rakamları küçülttüğün zaman yaratılan bitecek, Yaratan başlayacaktır. Bu bakımdan o taşların ikisi de bir, bini de.»
«Hâlâ o hikâye...»
«İnanmadın.. Mağaraya seninle gidebilirini..» «Seyahatten vaz geçmişe benziyorsun...»
«Evet... Lüzum kalmadı.. Benim göğsümün demir kapısı yok. Açıktır.. Yeryüzünde ha gezinmişim, ha çadırımda kalmışım.. Fark etmez.. Hattâ gözlerim görmese konuşmasam, işitmesem, hissetmesem bile. Bunlar olmadan da göğsümün genişliğince İlk'e, Tek'e, Doğmamış'a, Yaratan'a, Bir'e kavuşabilirim. O ki en güzeldir, niçin aşkına, sevgisine, başkasını aracı yapayım?...»

Kabzan, Mesre'nin ahlâkını bilirdi.. O yalan söyle
HU /ılı.
Kabzan için için: «Mesre sapıttı...» dedi. «Öyalan-ıımmıılıyım.. Mademki böyle düşünüyor, ölüm de onun
yaşamakla birdir.»
Mesre'nin üzerine atıldı.
Boynunu sıkıp boğdu.
Hemen sırtladı.. Bir az daha yürüdü.
Uygun bir kaya yangı bulunca oraya yerleştirdi ve | knftın ağzını taşla kapattı.
Ne yapacaktı?...
< abuk buldu.
Mesre'nin anlattığı mağaraya ne zaman olsa gider-ıtı En doğru hareket çadırlara dönmek, Mesre'nin kay-i'"iıı:,ımda her hangi bir ip ucu vermemekti...
I >yle yaptı...
(,'adınna-gitti ve uyudu.
v Lcdanımn demir kapısı öylesine paslanmış!] ki, bir "i .un azap çekmedi.. Çünkü nur sızamıyordu o kapitali İçeriye.
Kabzan ertesi sabah pek geç uyandı. Hi'lki daha uyuyacaktı, lâkin dışardaki bağırıp ça-ı irtnrtlm ona bunu vermediler.
Rfthzan, çadırdan çıkmadan önce, kapıya sokulup
İM.I ||
Bili adım kadar ilerisinde, bu yaylaya çıkan Med-■ n halkından altmış kadarı toplanmış fikir yürütüyor-
Iftfdı
I »ı i ularında Mesre'nin ihtiyar akrabası vardı.
0 biç bir sözü kabul etmiyordu: «Mesre, her sabah

bana veda etmeden ve duamı almadan dışarıya gitmezdi...» diyordu.
Devam da ediyordu:
«Onu garip ve yoksul buldular...»
Soranlar oldu:
«Kimler?...»
«Ne bileyim ben?... Pek akıllıydı, zekiydi, güzel konuşurdu... Çekemediler... Belki de Hamdan, çirkin kızını almadı diye Mesre'ye kıydı...»
«Daha da neler!...»
Ranzan anlayacağını anlamıştı.
Demek halk ve bilhassa Mesre'nin akrabası ihtiyar, kendisinden şüphelenmemişti.. Belki de hasırı kaldırıp altındaki açık çukura bakmamıştı.
Bu esnada Hazreti Şuayb (A.S.) göründü.
Münakaşa edenler sustular.
Yaklaşınca birisi ona yardım etti ve* taşa oturttu.
Hazreti Şuayb (A.S.) öğrenmek istedi:
«Canınızı sıkan bir şey **mi** oldu ey mümin kardeşlerim?...»
Onu taşa oturtan cevap verdi:
«Evet, Mesre meydanlarda yok.. Akrabası Duhan üzgün. Kötü şeyler düşünüyor.»
Hazreti Şuayb (A.S.) m yüzü gölgelendi.
Çok az bekletti ve haber perdi:
«Bu türlüsünü Mesre'den ummazdım ama, Mesre gitti ey Allahımm sevgili kulları.»
«Nereye?...»
«Biliyorsunuz o, kıymetli taşlar arıyordu.. Bunlardan bir çiftini dün bulmuştu.. Bana gösterdi.»
Mesre'nin ihtiyar akrabası Duhan kabul etmedi:
«Sanmam, bana göstermedi.»
Hazreti Şuayb (A.S.) anlattı:

«Belki gidişini önlersin diye böyle davranmıştır. Çadırını araym.. Taşları gizlediği çukuru bulursunuz..» Gençlerden iki kişi çadıra gittiler. Dönüşlerinde ellerinde torba yoktu ama, bir asa
lirdi,
Kaber verdiler:
u i [aşırının altı kazılmış.. Torba oraya gizlenmiş bir Blüddet.. Fakat sonra açılıp alınmış.. Ancak şu asayı bul-ıluk 15u asa Mesre'nin değildir...»
Meydandakiler dikkat ettiler.
Derhal tanıdılar:
«O Rahzan'ın asasıdır...»
«O halde Rahzan suçludur...»
«Yahut bu işte ortaktır...».
«Evet evet...»
Uahzan duyduklarıyla sarardı.
i »emek gece aceleden asasını Mesre'nin çadırında bı-ı ıkmıştı...
(Man olmuştu, ne yapacaktı şimdi?...
Ona yapacağını konuşanlar haber verdiler.
Birisi kararı tamamladı:
«Rahzan, Mesre ile kaçmıştır.»
Hazreti Şuayb (A.S.) ret anlamına başını salladı:
«İhtimal vermem.. Mesre, Rahzan'la uyuşamaz.»
Rahzan, her geçen dakikada durumunun tehlikeye ilmekte olduğunu farketmişti.

Mademki kaçtığını sanıyorlardı, o da kaçardı.
Çadırın arka eteğine gitti ve dinarı çıkıp ormana ItOftru .süründü.
İyi yapmamıştı düşüncesine göre.. Çünkü son ko-'" mayı ve teklifi işitmişti:
■ Hahzan'ın çadırına da bakalım...»
Uahzan, ormanda ilerlerken kararını vermişti.

İki taşı sakladığı ağaç kütüğüne gidecek ve onları alıp gurbete çıkacaktı.. Hem de bir daha dönmemek üzere.
Orman içinde ilk meydanı geçmek mecburiyetin-deydi.
Başka yol yoktu.. Ağaçlar çit gibi dallarını birbirlerine geçirmişlerdi çünkü.
Ranzan meydana girince dudaklarını ısırdı.
Sırası mıydı üç çobanın bir kütük üzerinde sohbet etmelerinin?...
Yanlarından geçerken muhakkak onu lâfa tutacaklardı.
Açıkta otlayan sürülere baktı Ranzan.
Sürünüp aralarına girse görünmeden meydanı geçer miydi?.
Olacak şey değildi bu.
Köpekler vardı.
Mecbur kaldı, yürüdü tekrar.
Üç çoban hararetli bir sohbetteydiler.
Fakat açıkta yatan dördüncüleri sabah sabah ilham-lanmış, içini döküyordu:
Yaprakların arasından sızan ışıklar Dünküler değil. Onları, gün boyu, Kemirmiş bitirmiştik.
Bakalım şimdikilerin
Kaderinde neler var?..
Çiçekleri mi renklendirecekler,
Bir canavarın gözlerinde mi barınacaklar?
— 54 —
İsterdim ki karanlık göğüslere,
Sokulabilsinler
Demir kapısından süzülüp...
Temizlesinler sahiplerini.
Hayal bu şüphesiz... Lâkin gönlüm öyle istiyor... Dayanamıyor bir sofrada Çirkinle güzelin ağırlanmasına.
Rahzan'ın «Demir kapı» sözüyle aklı dün geceye gitti
Aynısını Mesre de söylemişti ona.
Halbuki, cinayetini unutmak istiyordu.
Nasıl mümkün olacaktı?..
Sabahtan beri ikinci keredir hatırlatılıyordu.
Adımlarını hızlaştırdı.
Üç çobanın oturduğu kütüğün on adım kadar so-jttUdan geçerken, korktuğuna uğradı.. Çobanlardan biri-ı ona seslendi:
«Ey Rahzan!.. Gel bir az sohbetimizden sebeplen.. Mu .sefer deli dolu konuşma...»
Kısa cevap verdi:
«İşim var.. Hem ben sizin sözlerinizden zevk almı-jporum.»
«Akşam kaldığımız bir mevzua devam ediyorduk..»
«İstemem...»
«Dinle ey Rahzan!.. Önce yalnız ben vardım burada, lUr rakamı yaratılmıştı. Sonra yanıma Ayuk geldi. O i ıı rdi, yani Aliahm nur tecellisi ve emriyle sokuldu, iki rakamı yaratıldı.. Sonra Mehcur göründü.. İki rakamlını bir adet daha eklendi, üç yaratıldı. Şimdi de sen var-•ııı... Dört yaratılacak.. Dikkat edersen, her rakamı bir tek olan Allah, İlâhî aşk güzelliğinde yaratıyor. Her şey,
— 55 —

ama her şey böyledir.. Allanın vahdetinden var oluyor.. Hep bir, bir, bir. Bir olmazsa sayılar, yani varlıklar vücut bulmaz.. Allahım görmeye ne zorun var.. İşte sana âdil bir isbat.»
Ranzan, büsbütün sarardı.
Bu konuyu da Mesre'den dinlemişti.
Dişlerini sıktı.
Nerdeyse: «Mesre'nin katili benim..» diye bağıracaktı..
Kaçtı...
Tam önünden bir uluma geliyordu.
Çobanlar kalktılar.
Ranzan anlamıştı ulumanın sebebini.
Çoban köpeklerinden birisi Mesre'yi sakladığı oyuğu bulmuş olacaktı... Haber veriyordu.
Nitekim az sonra uluyan köpek Rahzan'm karşısına
çıktı.
Onu kokladı ve paçasından sürümeye çalıştı.
Rahzan yakalanacağını anlayınca, köpeğe asasını indirdi,, onu öldürüp uçurum aşağısına doğru atlaya at-laya indi. Gözden kayboldu.
Çobanlar ölen köpeğin ayak izlerini takip edip Mesre'nin cesedini buldular.
Birisi kayaya çıkmış, uçurum bitimindeki dereye
bakıyordu.
Rahzan'ı gördü.
Ellerini ağzına götürerek haber verdi:
«Ey Rahzan!... Mesre'nin katili sensin.. Artık ülkemizde yaşayabileceğini unut...»
Bunu Rahzan da biliyordu.
O kadar ki uğurlarına cinayet işlediği iki taşı bile alamadı.. Vadi boyunca yürüdü.. Bitirince, güneşe doğru
saptı.

r.ldiyordu?..
lllmlyordu.
*
ı m düşünür, veya tahmin ederdi ki, dün geceden i" M lürüp giden bu küçücük olaylar, kopmadan, birbirlerini huylanacaklar, büyüyecekler, nihayet Medyen ve nln mümin halkının aydınlığını gölgelemede en
vetli aracılar olacaklar?..
Fakat ne acı ki doğruydu bu.
(,'<>k kere bir kunduz su içinden köprü ayağına solunur onu kemirirdi.. Ve nihayet o koca köprü yıkılırdı. Viilnıt asırlık ağaçların gövdesine gözle bile görüneme-yon bir çift kurt yerleşirler, ürerlerdi.. Un çuvalını bitiren İareler gibi, gövdeyi yerlerdi ve ağaç devrilirdi.
Düğümü iyi atılmamış bir çadır ipi çabuk çözülürdü.
Rüzgâr esince, çadırı sürür götürürdü.
Her şey, ama her şey böyleydi.
Güçsüz sanılanlar, güçlüleri- mağlûp ederlerdi.
Bir dağı ova eden kimdi?.. Asırlarca eteğini öpüp okşayan sular değil miydi?...
Tabana batan bir dikencik, insanı yatalak etmez miydi?.
Şu anda sabahtan beri yürüyen, çölde rasladığı kabilelerde, yahut vahalarda dinlenen Rahzan da doğup büyüdüğü Medyen ve yakınındaki Eyke şehirlerini sanki omuzlamıştı, götürüyordu.
Selâmete mi bırakacaktı yine?..
Yoksa uçuruma mı atacaktı?..
Henüz bilen çıkamazdı.
Rahzan artık pek yorulmuştu.

Gidiş istikametinde görünürde her hangi bir kabile çadırları yoktu.. Fakat akşam oluyordu.

Sağ ilerisindeki iki hurma ağacım hedefledi.
Yaklaşınca umduğunu buldu.
Bir kuyu başıydı burası.
Kuyu taşma sırt verip oturdu.
Bekleyecekti ilk gelecek kervanı.
Korkmuyor muydu?...
Hayır.
Çünkü bildikleri vardı.
Henüz Medyen'den bir konak mesafedeydi.. Arazi tam çöl değildi.. Yer yer kayalar ve çalılıklar uzanıyordu.
Böyle yerlerde bilhassa arslan, yahut diğer canavarlar pek yataklamriardı.
Buna rağmen korkmuyordu.
Kuyu sahipsiz değildi, her kuyu gibi.
Hattâ göz ucuyla baktığı istikamette, sahibinin kaya gerisindeki çadırının tepesini görüyordu..
Hiç değilse ailesi, çocuklarıyla beraber on kadar nüfûsa sahipti. Kuyunun bakıcısı.
Elbette buradan, Rahşan'ı görmüştü. Kuyunun sırığına el atıp kovayı sarkıtmaya kalkış-sa derhal köpeklerini salardı varlığını haber vermek için. Ranzan bunun için korkmuyordu..
Yalnız değildi. Kuyu sahibiyle buluşup konuşmamasının tek sebebi henüz henüz içinde peydan olan bir vehimdi.
uğradığı son kabileden çabuk kaçmasmdaki sır
bundandı.
Dilini tutamıyordu.
Bir az sıkıştirılsa sanıyorduk! derhal yaptıklarını
anlatacaktı.
Güneşe bir kere daha baktı... «Doğu kuzeye gitmişim hep.a dedi.. «Lût gölün'e doğru.. Bir az daha kuzeye yön değiştirsem Kenanili'ne ulaşırım.. Ama bunu yap-
ın.imalıyım.. Kervan bekleyip Babil'e gitmeliyim.. Bana I tok uzaktaki yabancılardan fayda vardır.»
Çevredeki izleri de yokladı.
Hükmünü verdi:
«Hiçbir iz yok.. Mevsim esasen yaz.. Kervanlar gece geçecekler...»
Fakat onlar gelene kadar ne yapacaktı?..
Elinde iki imkân vardı.. Ya şarkı söyleyecek yahut düşünecekti.
İkincisini uygun buldu Rahzan.
Düşündü düşündü.. İpe sapa gelmez şeylerden, gayesine kadar ne varsa, ne biliyorsa, aklından geçirdi.
Bütün bunlar çeyrek saatte tükenmişlerdi.
Bu sefer ansızın yüzyıl geçmişin ötelerine gitti.
Ona bunu yaptıran sırt verdiği kuyuydu.
Belki başka yerlerde kuyu öyle bir konuyu hatırlat-ırıazdı.
Fakat burada, Medyen ile kuzeyinde kuyu görülünce derhal ilk *önce* akla gelen Hazreti Yusuf (A.S.) di.
Onun kuyuya atılması bir çok kimselere ticaret yolu içmişti.
Medyen ile Kenanili arasında ne kadar kuyu varsa Hazreti Yusuf (A.S.) m atıldığı kuyu olduğu iddia ediliyordu...
Kuyu sahibi, çok kere ihtiyar bir adam bulundururdu yanında.. Hiç değilse, yüz elli yaşım aşmış bir ihtiyar.
O tcellp geçenlere, yeminler ede ede, kuyu başında Yusuf t A.S.) hikâyesini anlatır, ağlar, yırtmırdı.. Yolcuların hislerini kamçılar ve yaptığının karşılığını alırdı.
Bunun için mümin olmaya lüzum yoktu.

Hazreti Yusuf (A.S.) m başına gelenler o kaçar tutmuştu ki, bazı meraklılar sırf dinlemek için üç 'eş konak ötedeki şehirlerden yollara düşerlerdi.
59 __

Rahzan'm gözleri ansızın parladılar.. t<Buldum...» dedi. «Geceden beri zihnime takılan soruya cevap verebilirim.. Ağaç oyuğuna sakladığım o iki mavi taş bu kuyudan çıkarılmış olacak.. Başkalarıyla beraber tabiî.. Hepsi, kuyuda kurtulmasını bekleyen Hazreti Yusuf (A.S.) in akıttığı gözyaşlarıdır.. Döküldükçe büyüdüler ve üzüntülerinden dondular.. Böyle dersem taşlarım daha da kıymetlenir. Yahut Hazreti Yusuf (A.S.) a ağlaşan meleklerin gözyaşları olsun onlar.. Yalan da değil.. Öyle taşlar asla yeryüzü malı olamazlar.»
Ranzan böye düşündü ama, o anda da ürperdi.
Çalmış, adam öldürmüştü ve henüz mümindi.
Allahm varlığına, birliğine, inanıyordu.
Öğretilen şeriate göre ibadetim yapıyordu.
Bunu hatırlaması yetti.
Her yerde hazır ve gözetler bildiği Allah karşısında küçüldü korktukça.. Bir an gelip cezalanacağını hatırladı.
Hem de bu ceza ölümünden sonra daha ağır şekilde devam edecekti.
İlk pişmanlığı başlamıştı.
Zamanla bu arttı...
Kurtulmak için ibadete başladı.. Büsbütün günâhı sırtını bastırdı. Yurduna dönüp şeriatın emrettiğine katlanmazsa, kimbilir ne zamana kadar o günâh yükü daha da ağırlaşarak hayatını zindan edecekti!...
Kaçanlardan dönüp gelen çoklarını görmüştü.
Gelirler, haklarında ölüm emredilince ansızın dirilirlerdi ve öldürülürken neşelenirlerdi..
Demek içlerindeki azabdan kurtuluş dolayısıydı bu sevinç.
Ranzan da, çünkü şimdi yurdunda bulunmayı, kısasın tatbikini istiyordu.. Sanki yapılmışcasma hafifliyordu.
Nihayet dayanamayıp kalktı..
— 60 —
MtM-mln bastıracağını, bir konaklık geüş yolunun i'1.1 i kelerle dolu bulunduğunu düşünmedi.. Gidecekti
Daha şimdiden sevinmişti...
Yıı/ü canlanmış, başı hafiflemişti...
Şakakları zonklamıyordu.
Arılıyordu.. Nedamet, kötülükten pişmanlık getirme, '\M lılr bahtiyarlıktı.. Herkese has değildi.
O kadar dönmeye ve suçunu itirafa kendini kaptırın" |11 ki, bu uğurda önüne sürülerle canavar çıksa boğu-
ıktı.. Yolundan dönmeyecekti.
Ayağa kalktığı halde, henüz yürümemesi, gırtlağından! fışkırmaya çalışan hislerini durduramamasından, yahut, onlara akacak yol bulamamasmdandı.
Çareyi ağlamakta kazandı.
öylesine gözyaşı döktü ki, sık sık koluyla yüzünü »İlmek zorunda kaldı.
Hırsızlık etmişti.. Adam öldürmüştü.. Buna rağmen, nedameti onu temizlemişti. Şimdi, sarsıla sarsıla boşanırken, sanki rahmet yağdıran bir bulut gibiydi.
Hele söylenmesi:
«Allahım!... Beni affet.. İblis nefsimi ezdi.. Esasen ınfsim onun hükmü altındaydı.. Çok günâh işledim. Lâkin kurtuldum.. Bu yetmez mi?.. Yurduma gidip kısas olacağım.. Dünyadaki cezam her neyse çekeceğim.. Korkmuyorum.. Yeter ki sen beni bağışla.. Aşkından mahrum ötme.. Huzurunda temize çıkayım.»
Bir şiirdi artık dudaklarından akıp boşluğa dağılan İlişleri.. Kendi söylüyor, kendi dinleyerek besleniyordu:
Duyarım hep.
Kuzeyde öyle iklimler varmış..

Buz tutan evlerin iklimleri! Kuduran rüzgârların tokadı Kütç keskinliğindeymiş.
Ona benzemişti bedenim.. İçimde ayazdan başka Hak tanımayan iklimler geziniyordu. Buz tutmayan yerim kalmamıştı. Donmuş bir puttan farksızdım. Fakat günah kasırgaları Cellat çevikliğindeydiler..
Doğruyorlardı nem varsa. Etim biçiliyor, Sinirlerim kopuyor, Damarlarım boşalıyordu.
O iklimlerin ayazını besleyen
Sapıklıktı şüphesiz.
Hangi yasak çiğnendi de
Sahibi kurtuldu?..
Aîlahını göğsünden atan beden
Bir kör kuyu değil de nedir...
Ranzan, o kadar vicdan azabı ve Allah korkusu içindeydi ki, az önce kazandığı hafiflik uçup gitmişti yine... Kollarından, belinden, ayaklarından zincirlere vurulmuş sanıyordu kendisini.
Bir türlü ilk adımı atamıyordu.
Göz pınarları da kurumuştu.
Dayanamadı.. Acı bir çığlık attı.
Doyamadı, bağırdı:
«İki kıymetli taş hırsızlığı ve bir cana kıyma, böyle mi kısas edilecekti?.. Yeter Allahım!...»
Yürüyeceğine, dermandan kesildi ve düşüp bayıldı.
*
— 62 —
Gözlerini açtığı zaman, çevresini karanlık gördü Uahzan ve tekrar kapattı.
Baş ucunda bir ihtiyarla iki genç adam oturmuş bokleşiyorlardı.
İhtiyar adam, gençleri tekrar uyardı:
«Artık kendisine gelecek.. Dikkat edin. Sakın lâfa karışmayın. Bayılırken sözünü ettiği iki kıymetli taşın yerini öğrenmeden ona düşman muamelesi yapmayacağız. Sanırım bu adam Medyen yahut Eyke ahalisinden-dir.. Puta tapmayanlardan.»
İhtiyar henüz sözünü bitirmişti, Ranzan yine uyandı.
Bu sefer daha iyiceydi.
Doğrulup oturdu.
Çevresini inceledi...
Taşlık, kayalık: bir yerdeydi.. Gece başlamıştı, sema-ıla yıldızlar kaynaşıyordu.. Sağında iki çadır vardı.. Ve duvarı dibinde düşüp bayıldığı kuyu mehtab altında gö-n ıiiiyordu.
İhtiyar adam başlangıcı yaptı:
«Geçmiş olsun ey oğlum.. Çok korkmuştuk...»
«Teşekkür ederim.. Kuyu başında bayılmışım...»
«Evet.. Lâkin ne ben, ne oğullarım farkına varmadık. Az önce kızlarımdan birisi su çekmeye gidince gör-du ve haber verdi. Talihin varmış, kurtuldun.. Yoksa ni-h»vet bir saat sonra canavarlar seni sürüyüp götürürlerdi.»
«Sen kimsin?...»
«Ben bu kuyunun sahibi Hippo'yum...»
Rahzan ayağa kalktı ve rica etti:
«Ey Hippo!... Benim Allahımda olmadığını anla-. iim, Çünkü çadırlarının arasında yanan ateş ve önünde duran put haberi veriyor. Ne olursan ol, iyiliğini unutarak değilim.. Gidiyorum.. Yurduma en kısa yoldan ka-

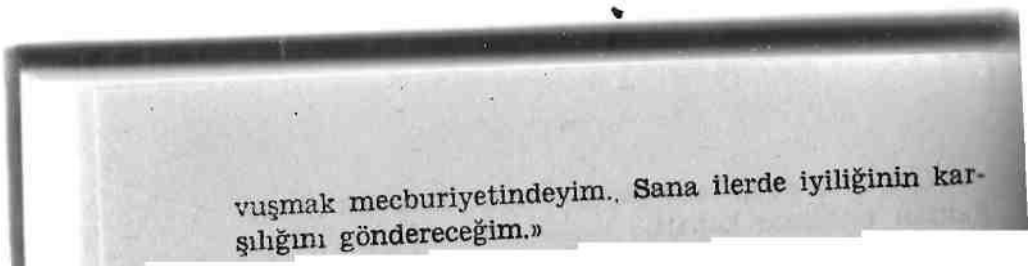
vuşmak mecburiyetindeyim.. Sana ilerde iyiliğinin karşılığını göndereceğim.»

Hippo yalancı bir şaşkınlık gösterdi: «Demek getirmeyecek, göndereceksin öyle mi?.. Yolun artık buıa.lardan geçmeyecek mi?...» «Ümit etmiyorum...» «Neden?...»
«Hikâyesi uzundur ve benim vaktim yok.» Hippo kabul etmemeye gelen bir şekilde başını salladı ve sordu:
«Geceyi, yolları, niçin hesaba katmıyorsun ...» «Bir hayr yolculuğundayım.. Allahım beni korur..» «Ben Medyen ve Eyke'deki yurttaşlarını tanırım.. Onlar da elbet inandığın Allanma güvenirlerdi ama, tedbiri elden bırakmazlardı.. Bana yanılıyorsun gibi geliyor.»
Ranzan verecek cevap bulamadı. Hippo ümit serpti;
«Yaz mevsimindeyiz.. Nihayet birkaç saat içinde, yurduna gidecek kervanlardan birisi gelir, onu bekli-Kendine acımıyorsan, aile ve çocuklarına acı...»
«Nefeslik zamandan faydalanmak mecburiyetindeyim.»
Hippo dudak büktü ve söylendi:
Koşan yolcu
Menziline yaklaştığını sanmasın. Aksine uzaklaşır. Acelesinde bir adım, ileri Beş advm geri atmak vardır.

Hangi kanatlar Dinlenmeden, Ufuklardan ufuklara Harekete dayanır.... Ya koparlar, Ya tüy dikerler.
Sonra fikrini söyledi:
«Mademki şu kuyunun sahibiyim.. Vazifem yolculara şifa olmak, onları selâmete ulaştıracak kuvveti vermektir. Kuyubaşlarını tutanlar insan severdirler.. Bir kuç hediye karşılığı kim ömür boyu bu hayata katlanır?. Köyler, şehirler, yeşillikler, bilhassa konuşulacak insan-ı.ır varken. Sana niçin acele ettiğini sormayacağım. He-İ0 ismim hiç sormayacağım. Yalnız dinlenmeni, karnını doyurmam ve bir kervanı beklemeni tavsiye edeceğim..» Ranzan teşekkür etti ve ismini söyledi:
«Ben Rahzanım.. Günahkâr Rahzan.»
Hippo eliyle onu susturdu:
«Sırrını dinlemek istemiyorum. Öyle bir dünyada yaşıyoruz ki, sana günâh olan başka bir putta sevaptır.. ıtımu sükûnet bulman için söylüyorum.. Fakat beni bir kfthin sanma.. Hiç kimsenin inancına karışmam.. Esasen kuyubaşlarını tutanlar, böyle davranmazlarsa kazana-ınıızlar.. Kervanları getirdiği insanların hışmına uğrarlar.»
Rahzan, Hippo'nun tesiri altında kalmıştı.
Hakikaten nereye gidiyordu tek başına?..
Belki bir saat koşardı, sonra?..
Yorulur daha çok zaman dinlenirdi.. Yahut karşısı-nıı çıkacaklarla mücadele ederdi.
Tıpkı, Hippo'nun dediği gibi, bir adım ileri beş adım K«rl giderdi...

Sanki kasten yapılmışcasma, çadırlar arasında yakılan ateş başına sokulan iki kadın et kızartmaya başladılar.
Ranzan açtı.. Etten çıkan koku onu sardı.
Hippo, konuşmaları sessiz sessiz dinleyen oğullarına emir verdi:
«Haydi gidin.. Annenize haber verin misafirimiz olduğunu.. İkimize şu kara taş üzerinde ayrı sofra açsın..»
Gençler gittiler.
Hippo öğrenmek istedi:
«Böyle yaptığım iyi oldu değil mi ey Ranzan?.. Sen şimdi öyle bunalmışsındır ki kalabalıktan hoşlanmazsın.. Başbaşa kalmamız seni açar...»
Rahzan doğruladı:
«Buna pek muhtaçtım...»
Hippo teklif etti:
«İstersen yemeğini tek başına ye.. Lâkin bana pek dokunacak...»
Rahzan: «O kadar değil...» dedi ve öğrenmek istedi:
«Hakikaten yalanda yurduma gidecek bir kervan gelir mi?.»
«Elbette.. Hem pek yakın.. Yemek bitmeden şu istikâmetten ilk ışığı göreceğiz...»
«Doğudan?...»
«Evet...»
Çadırlar tarafından, genç bir kadm şarkısı duydular.
Hippo tanıttı:
«Gelinlerimden Rahle'dir.. Sesi ünlüdür.»
Dinlediler:
Oğlunu kucağında taşıyan ana Onu koruduğunu söylemesin. Kanmam, inanmam..
— 66 —
Hele kalbine bastırması Sevgisinden değildir.. Boşuna dil dökmesin.
Pençenin önden uzanacağını, Okun Herden atılacağını Kim bilmez...
Oğlunu kucaklayan ana,
Canını düşünür,
Onu pençeye, oka siper eder.
Ben ana ona derim ki, Çocuğunu sırtında taşır.. Böylece uğrunda heder olur.
Ilıppo güldü:
«Fikirleri de pek hikmetlidir.. Şu şarkıda anlatmak l lı 11 ip. I ne kadar doğru değil mi ey Rahzan?...»
"itilmem ki...»
■ûyle öyle... Fakat şarkısında bir nisbet de var. •' Ilım diye merak ediyorsan anlatayım.. Küçük oğlumun |tlliilne taş atıyor. Gecikmez, ilk yalnız kalışlarında ka-ılur...»
llippo'nun gösterdiği kara taşa sofra açılıyordu.
ıiippo, Rahzan'ı oraya davet etti.
H ılktılar...
Ki kut, bir az yürüyünce Hippo teklif *etti:
•i\v Ralnan!. Sen yıkanmak ihtiyacmdasm.. Şu ka-
■ M inde bir yalak var.. Su doldurulmuştur. Haydi
llltdiğln gibi temizlen... Açılırsın.. Bilhassa acıkır-.....
Itıtlızan sevindi bu habere.
— 67 —

Gösterilen kaya gerisine hızlı adımlarla gitti.
Eğer kulağını bir az açsa ve yavaş yürüseydi, Hip-po'nun şöyle mırıldandığını belki duyacaktı: «Pek toymuşsun ey Ranzan!... Yahut yurdundan hiç çıkmamışsın.. Çabuk kandın.. Hangi devirde yaşıyoruz?.. Kim kime karşılıksız bir lokma verir?.. Beni bütün ömrümce bu kuyu başında bekleyecek mi sanıyorsun?.. Yurdunda bol altın, kıymetli taşlar olduğunu işitmiştim. Buraya onlardan bir kısmını ele geçirmek için yerleştim.. Nihayet, sanının ilk ipucuna kavuştum.. Artık gerisi gelir.»
— 68
III
KÜPÜNÜ ARAYAN SIR
"ıırn saat sonra Ranzan ile Hippo sofra başmday-
Büyük bir iştahla, konuşmadan önlerine bırakılan
rmiş deve yavrusunun budunu parçalayıp yiyorlardı.
Kluneğe uzanmak bile akıllarına gelmiyordu.
İlle duran Hippo oldu...
Bir müddet Rahzan'ı seyrettikten sonra katılırcası-ınidü.. Fakat sebebini izahta gecikmedi:
"Nasıl gülmem ey Rahzan!. Bize, halimize gülüyo-Ptlin Karnımıza zincirle bağlı kölelere benziyor; nefsimi s üncemizi bile düğümledi karnımızdaki obur hü-llttmrinr... Öyle değil mi?...»
Kabzan da güldü, hak verdi:
«Yemek başlangıcında hep böyle olur..»
■ i';ıkat kabahat bende...»
»Nl<;in?...»
■■< >imr hükümdarın emrinden kurtulmak için çaremi -in iimmedim.. Bak şu testi kuyuda soğutuldu.. Bu-PUİ btı lerbettir.. Kuvvet, neşe, hele vurdumduymazlık
Itıihzan irkildi.. Elindeki eti bıraktı:
— 69 —

«Sakın bizim şeriatımızda hoş karşılanmayan o fena içki olmasın?...»
«Hangisi ...»
«Şuur, akıl, düşünce, bırakmayan?..»
«Ha, anladım.. Değil değil.. Esasen içince inanırsın.»
«Evet.. Çünkü yasaklanan içkiyi birkaç kere tatmıştım...»
Bu iyi bir haber değildi.
Fakat Hippo çaresini buldu:
«Ey Ranzan!.. Testideki sudan tam faydalanmak için, burukluğunu gidermek lâzımdır. Bu da tası birden gırtlağa devirmekle olur.. Bak şöyle.»
Hippo, testiden tasa içki boşalttı ve bir yudumda içti.
Alışık olduğu için hiçbir anormal hareket göstermedi.
Ranzan da ona uydu.
Pişmandı ama, iş işten geçmişti.
Gırtlağının yanması, midesini alevlerin sarması çabuk geçmedi.. Hele başı dumanlanıp dili peltekleşince.
Tam Hippo'yu kendisini kandırdığı için paylayacak-ti ki, bu hali geçti.. Bir hoş oldu.
Tatlı sandığı bir âleme sürüklendi.
Bilhassa hırsızlığını unutması, Mesre'yi öldürmesini olağan sayması, kısacası vurdum duymaz olması bulunmaz bir kazançtı.
Cesareti de artmıştı.
Hippo bu anı bekliyordu.. Sordu:
«Nasıl?...»
«Pek güzel.. Bu, bize yasaklanan içki değil...»
«Elbette değil.. Dediğim gibi, buruk bir şerbettir.. İster misin?...»
Rahzan cevap verecek yerde, elini uzattı.. Bir ta» daha içti. Umduğunu buldu.

"<)h, yaşamak ne güzeldi öyle!..»
Gençliğinin verdiği bütün kuvvetler onu almışlar, iıiı ı «henneme doğru götürüyorlardı ama, Rahzan o ce-IM ınıcmi ağaçlı ve çiçekli bir bahçe sanıyordu.
Nitekim öyle konuştu:
Altımdan toprak kayıyor,
Üstümden gökyüzü..
Dizlerim titremeden,
Terlemeden,
Tabanlarıma diken batmadan,
Menzillerden menzillere kavuşuyorum; Nereye baksam hareketlenmiş, Kervan kervan geliyorlar, önümde zengi 'iklerini soyunup Çekiliyor, gidiyorlar.
Hele şu ateşah bahçeler, Hayalettiğim ülkelerin Ta kendileridir.. Onların ebedî olmasını, Gölgeliklerinde Ağırlanmayı diliyorum...
Kuyu sahibi Hippo, Rahzan'a bir tas daha uzattı.
Hon yudumuna kadar içirip tası geri aldı.
Artık vakittir sanıyordu, ilgilendi:
«ı suna uyduğuna pişman değilsin sanırım...»
ifuiızan kabul etti:
«Kvet... Zavallı kararlanma da gülüyorum.»
••Hangilerine?...»
«ölmek istiyordum...»

«Bu yaşta mı?.. Çılgınlık olurdu.»
«Hikâyemi bilmiyorsun...»
«Sözlerinden anlayacağımı anlamıştım.. Bir şeyler çalmış ve adam öldürmüşsün.»
Rahzan yüzünü buruşturdu.. Rica etti:
«Bunları konuşmayalım.. Yaklaşan ateşalı bahar ülkelerim cehennemleşiyor.»
«Aksine konuşalım ey Rahzan!.. Vehmini, kuşkunu içinden at.. Bana, yeryüzünde öldürmeyen ve çalmayan tek bir canlı gösterebilir misin?... Yaşamak, bilhassa daha iyi geçinmek için, her insan buna mecburdur.. İlk buluştuğumuz zaman da söylemiştim, her topluluğun putları değişik yasaklar koymuşlardır. Ölmek niçin?. İnanç değişikliği yeter... Üzerindeki elbiseyi çıkarıp şu ateşe at.. Temizlen.»
«Bunu yapacağım...»
«Ateş tanrısı tanrıların en sıcağı ve parlağıdır., Onun gidermeyeceği hiçbir günâh yoktur.. Alevler sana, yutmaya çalışan düler gibi görünmesinler.. Kurtuluşunu dileyen uzanmış kollardır. Onlar, sünepe, pısırık, zavallı kulları sevmezler. Güçlü, akıllı, zeki, yaşamasını bilenlerden hoşlanırlar.»
Rahzan övündü: «Ben öyleyim...» «Görüyorum...»
«En iyi yaşamak için çaldım ve öldürdüm...» «O halde arzuna kavuşacaksın.» Rahzan, boşalmak, sırrım itiraf etmek istiyordu. Hippo sormadıkça kaygılanıyordu. Nihayet baklayı ağzından çıkardı: «Bende bir sır var.. O sır başkasmdaydı.. Çaldım.. Fakat ne ben, ne çaldığım birer küp olamadık.. Sır şimdi

I llpttnü arıyor.. Merak etmediğine göre, bu küp sen ola-
ıımyiK'aksın.»
«Ky Rahzan, benim kuyu sahibi olduğumu unutma.
ı ı ' ı tfelip geçen kervanlardaki insanların içıeriyle ilgi-
tlRMydim, burada asla tutunamazdın..»
«Fakat beni dinlemelisin.. Pek rahatsızım.» «Gayret et.. Susmasını, içini yatıştırmasını öğrenir-
hin 0
«Senden akıl da almak istiyorum...» Hippo, çaresiz kalmış gibi; ellerini yana açtı: «O halde konuş.. Belki açıklayacağın sırrın aradığı ■Up ben olabilirim..»
Rahzan sevindi.. Bir tas daha içki içti. Anlattı:
«Ben çok kimselerin bu gölgede aradığı kıymetli in lan çaldım.. Bu uğurda adam öldürdüm.. Cinayetim MM ydana çıkınca kaçtım.»
«Taşlar yok ama...»
«Onları gizlemiştim.. Mavi iki taştılar.. Bir taraflarından diğer tarafları görünüyordu.. İçlerinde kırmızı İKMickler vardı.»
ıtııhzan, yalan da söyledi...
Hayalinde uydurduğu hikâyeye göre konuştu:
«Belki duymuşsundur ey Hippo.. Buralardaki kuyu-Iftrdtn birisine yüz sene kadar önce, İbranî çobanlardan ■Mi meleş, küçük kardeşlerini atmışlardı.. Sonra bir ker-ın lıulmuş Mısır'a götürmüştü.»
■ Duymayan kim var?.. Yusuf'tur o.»
«Evet evet.. Yusuf'tur O.. Babam anlatırdı. Yusuf kuyuda pek ağlamış.. Döktüğü kanlı göz yaşları donup [1] | "imuşlar.. Veya melekler. İşte taşlanan o gözyaşlarını w ııradan halk kapışmış. Bilhassa bizim Medyen halkı.

Yurtlarına götürüp mağaralara, oyuklara gizlemişin Bazıları Babil ve Mısır'a kaçırmışlar.. Zengin olmuşla t İşte bendeki iki taş bunlardandır. Ne çare ki Medyen yay lası ormanlarında kaldılar. Artık dönmem mümkün **değil.»**
Hippo cesaret verdi:
«Niçin mümkün olmasın?.. Ben seni öylesine boyarım ki, deve sürücüsü habeşlerden farkın olmaz.. Gider taşlarına kavuşursun.»
«Korkuyorum.. Yurduma girince değişeceğimden, günahımı itiraf edeceğimden çekmiyorum.»
Hippo düşünür gibi yaptı.
Ranzan yalvardı:
«Bana yardım et ey iyi kalpli ihtiyar!...»
«Buna hazırım.. Esasen son günlerde canım seyahat arzuluyordu.. İstersen ben gideyim.. Taşları alıp geleyim Fakat oğullanma sakm bir şey açma.. Çünkü onlar oğ-lumdur ama, asla kendilerinden memnun değilim.. T:ı:j lan alıp gelince, birlikte uzaklaşmz.. Kaderbirliği yapa-nz.»
«Tamam...»
«Nerdeyse bir kervan gelir.. Bana taşların sakh olduğu yeri anlat...»
Rahzah bunu yaptı.
Başından geçenleri, hiçbir şey atlamadan **hikâye** etti.
Kuyu sahibi Hippo memnundu pek.
Artık bütün iş Ranzan'ı öldürmeye kalmıştı.
Nasıl yapacağını tasarlamaya koyuldu.
Fakat Hippo da bu sırra küp olamayacaktı.
Çünkü oğulları, yakın bir kaya arkasında Rahzan ile babalarını dinlemişlerdi.
Hırs gözlerine kan gibi oturmuştu.

Rahzan'm hikâyesi bitince, oğullardan büyüğü kü-
■ > ı r. u nü dürttü. Sordu:
«Babamızın neler söylediğini işittin.. Bizi sevmiyorum:}, taşlan bulup Rahzan'la kaçacakmış...»
«Fakat babamızın oyunudur bu.. Rahzan'ı kandırmak için. öyle konuştu...»
«Değil değil... Haydi bana uy.. Geç kalmadan aya-i',ımı/.a gelen serveti kaçırmayalım.. Babamız nasıl olsa iıi ı kaç sene içinde ölecek.. İlletlidir.. Kurtarmış oluruz, ı iHocek günleri hayal et ey kardeşim.. Burada bir köy yıl .elmiş.. Vadiler ağaçlık.. İkimiz hükümdanz.. Yüz-i' rce cariyelerimiz var.. Hem de yeryüzünün en genç ve (Özelleri.. Köleler ise binleri aşkın...»
• Bütün bunlan o iki taşla mı yapacağız?...»
«Elbette.. Mısır'a göçen Yakub soyu ve medyen ile lykc halkı yeter.. O iki taşın Yusuf'un gözyaşları oldu-|»ıiım söyleyerek, onlan koyun gibi sağacağız.. Mısır'daki İhmaller pek ürediler ve zenginler.. Servetlerini vermekten ı.t-kinmezler.»
«Pek hilekâr olduklan da söyleniyor.. Taşları elimizin alırlar.. Belki öldürülürüz...»
«Onlan kuyuya yerleştiririz.. Cesaret edemezler. M. m yalnız bunlarla yetinecek değiliz.. Aynı topraklar-
■ iıı muhakkak başkalan **var.. Medyen** yaylalarını araştı-"iı- Orada altın çoktur. Bir damar bulmak Mısır'ı sa-Hfl almaktır.. Mısır, Asur ve Eti halkına altın'dan hayan putları yapıp satmak bizi hayal ettiğimiz devlete klimanda kavuşturur..»
ıiippo'nun küçük oğlu, ağabeysine kandı nihayet. Birlikte sofraya sokuldular ve hem Rahzan'ı, hem il arını öldürdüler.. Sonra tekrar çadırlara döndüler..
i» ıık ı yeni duymuşlar gibi, dışanya fırladılar. Bağırdı-
Itı
•

«Yetişin, babamızla kurtardığımız yolcu dövüşüyorlar.»
Çadırlardan onlar gibi, kadınlar da koştular. Fakat yetişemediler.. Böylece Hippo ile Rahzan'ın birbirlerini öldürdüklerine inandılar...
*** * ***
Aradan on sene geçmişti...
Hicretten önce 1742 (M Ö. 1120) yılına girilmişti.
Hakikaten Kuyu sahibi Hippo'nun iki oğlu, arzu la rında muvaffak olmuşlardı.. Medyen'e gizlice girmişler ağaç kovuğundan taşları almışlardı.. Kuyularının dıva 11 na yerleştirmişler ve gelip geçenlere para mukabilindi» gösteriyorlardı.
Epeyce zengin olmuşlardı.
Lâkin hırsları şahlanmıştı bir kere.^
Taşlan ararlarken, Medyen ve Eyke dağlarında, vn dilerinde, başka taşların kırıntılarına, bilhassa altın pal çalarına raslamışlardı.. Oralara yerleşmek ve bütün bun lan ele geçirmek arzusuhdaydılar.
On yıldan beri hep düşünmüş, fırsat kollamışla n h
Medyen ve Eyke halkı mümin bulunduklan için, sn* pıklan içlerinde yaşatmıyorlardı.. Sadece kervan yollan nın bölgelerinden geçmesine izin veriyorlardı.
Geçen kervan halkına da bir şeyler satmaktan <;uk nasihat edip dinlerine çağırıyorlardı.
Hippo'nun iki oğlu, ki isimleri Berah ile Cerah'h Medyen ile Eyke topraklarını sevmişlerdi de.. Bura: mı ele geçirmek ve devlet kurmak baş arzularıydı.. Artil topraklardaki bütün hazineler onların olurdu.
Fakat nasıl yapacaklardı bunu?...

(ioçen on yıl içinde, hemen hemen her gece, tenhaya
Ur dertleşirlerdi.
Son günlerde bir karara varmışlardı.
Medyen ve Eyke topraklarını ele geçirmek için en ksufl yol halkının sapıtmasıydı.
Eğer onlar, teslim olduklan Allah'dan saparlarsa, 'ıı türlü günâhı işlerlerse çabuk yıkılırlardı.
Horan ile Cerah, Hazreti Şuayb (A.S.)ı da görmüş-**Inı.ll.**
ondan ürkmüş, korkmuşlardı.
Gerek Hazreti Şuayb (A.S.), gerekse kendisi gibi .umm bütün olanlar, bu zengin, güzel, put girmemiş top-ı uiı ı ıra pek dikkat ediyorlardı.. Yasakların çiğnenmesi-*m* ıir.sat vermiyorlardı.. Halk belki pek zengin değildiler umu, neşeliydiler, hayatlarından memnundular, yüzleri Nakışlan ışıl ısıldı.
Berah ile Cerah, Hazreti Şuayb (A.S.) in bir kaç va-»mmı da dinlemişlerdi.. Ne hitabetti O!.. Kulaklarım kaim ı.ınasalar, tblis'den yardım istemeseler, belki onlar da nıiımin olacaklardı.
Bu büyük, en büyük fırsatı kaçırmış-iıiıu . İnsan zengmliğirün yanında damla kaldığı derya-ıu dolusu Allah aşkına kavuşmuşken kaybetmişlerdi.
9u anda, yine vakit geceydi.
Cerah, cadın önündeydi.
Meran, diktikleri fidanların ormana dönen ağaçlığımın geziniyordu.. Meyvalara el uzattığı ayışığmda belli oluyordu.
<:crah: «Ağabeyim yine kuracağımız saltanatı dü-(ttnüyor. Sanki ben de düşünmüyor muyum .. Bu gidişle ı iiıioiacağız..Henüz çaresini bulamadık..» dedi.. «Gideyim vo Berah'la dertleşeyim...»
Fırsat bulamadı.
norah, bir ilhama başlamıştı.

Cerah onu içlene içlene dinledi.. Çünkü kendi de il* hamlansa tıpkılarını söylerdi.
Başımda bir canavar var... Çifte kuyrukludur o. Kuyruklarını her vuruşta Şakaklarım kangıran olmuş Yara gibi zonklar.
Bu canavarı tanımak,
Ele geçirmek pek güç.
Dermanı yok kurtuluşun..
Karın sancısı bir avuç kumla giderilir.
Açlık unutulur.
Beynimi tırmalayan canavar Başka yaratılıştadır.. Yedikçe doyacağına, İştahı kabarır..
Dünya nimetlerinin bütünü Söndürmez yanan ağzını.
Cerah fazla dinleyemedi.. Ağaçlığa doğru koştU
Ağabeysi Berah'ı buldu. Geriden yetişerek, omuzuna <l<>
kunup sarstı:
«Ey Ağabey!... O canavardan ben de yılgınım...»
«Bilmediğim bir şey söylemiyorsun...»
«On yıl önce pek böylesine aç değildi o.. İşte küçttft
bir köyümüz oldu.. Bahçelerimiz var.. Köle ve cariyeİM I
miz hayli çok... Fakat yine açız...» «Hem de eskisinden fazla...» «Evet evet...»
— 78 —
«E" Berah, sabırtaşı olsa çatlardı.. Hani akıllıydın?. ıı<ıui/, çare bulamadın.»
«Buldum ve konuştuk.. Medyen ve Eyke topraklanın He geçirmek için halkını bozmalıyız...»
«Zor...»
«Zor sanılan şey hakikatte en kolaydır.. Bekleyece-
u Oraları ele geçirsek de başımızdaki canavar doymayacak ki...»
«Doymasın.. Hiç değilse bir zaman için durulur.. Ne |tt|utıdüm biliyor musun ey Cerah?..
Kölelerimizden bir bımını aileleriyle birlikte Medyen'e göndersek, sözde onlum sığınmış yapsak.»
«Ne çıkar, bizi unuturlar, ihanet ederler...»
«Haklısın...»
Cerah batıya açılan vadiyi gösterdi:
t Ey Berah, bir kervan ışık yaktı.»
«Gördüm.. Mısır'dan geliyor.. Gidelim.»
Zurnan galiba bu iki sapık için çalışıyordu.
İhtiraslarına uygun hadiseler hazırlıyordu..
IIK,' şüphe yokdu ki, hakikatte Hazreti Allah (C.C.) MAİ1 im vurmuştu olacakları ve bunlarda engin bir hik-'•"i vıiklüydü.
ı m .anlığı adım adım inanç medeniyetine, tekamüle, [11] 'in nşka teslim olmaya götürücü hikmet!...
Ama on, elli, yüz sene geçsindi, farketmezdi..
I »eşer ömrünün yanında bu kadar seneler nefes alış IHI r.ıln kısaydı.
Kervan gelmiş ve gitmişti...
— 79 —

Berah ile Cerah kazançlarını saymışlar keselerine doldurup ilmik yapmışlardı.
Bir an için sevinçliydiler..
Gece yarısı yaklaşmıştı.
Oturdukları koyu başından kalktılar..
Yatmaya, evlerine gideceklerdi..
Fırsat bulamadılar...
Önce yakınlarındaki çalılar ses çıkardılar.. Sonra kumlara bir insan gölgesi düştü.. Derken gölgenin sahibi koşarak önlerine geldi ve yere kapandı.
O haliyle, geleneğe uyup haberini ima etti:
Zalim,
Yayım gerdi.. Nişan aldı.
Kervanların rehberi yıldız Vurulur düşerse gökden Hayat duracak.
Atılacak ok'u
Tutamayız,
Elbette durduramayvs.
Hiç değilse Zalime sokulsak,
Kolunu sarssak
Ve hedefini değiştirsek.
Berah fazla dinleyemedi.. Kapanmış adamın omu zundan tutup onu kaldırdı.. Aynı zamanda bir *h*<< muştu Berah. Daha ilk defa önünde böylesine yüreklen bir insan kapanıyordu. Gururlandı.. Nemrut, Fravn, gururuna büründü.

— 80 —

Köleleri de böyle yaparlardı ama, her nedense onla-
ıı 11 saygısında bir yapmacık bulunurdu.
Berah, gururunun verdiği ilhamla sert konuştu: «Kervanı kaçırdın ey yolcu!... Sanırım yurdumda
yabancı barındırmadığımı, misafir ağırlamadığımı bilir-
•.lıı n
«Duydum.. Fakat başka çarem yoktu.. Yalnız b|nim un' Çıktığım çalıların arasında kırka yakın kadın v£ er-ı ı k var.» (
«Neler söylüyorsun!...»
«Hakikati.. Sana boğaz tokluğuna köle olmaya ha-ırız.»
«Ama niçin?...» «Hikâyemizi dinler misin?...» «Bunu isterim...» «Bir az uzun sürecek...»
«Kabul...»
«Ey Sahip!... Hiç Mısır'a gittin mi?.. Kendisini ilâh İlân «den Fravn'ı gördün mü?...»
«Hayır...»
ıtfte o Fravn, sözde ilâhtır ama, hayatından korku-v"i Kâhinler, yakında bir oğlan çocuğunun doğacağını ■ • onu öldüreceğini haber verdiler. O da bütün gebe ka-'ıını.ıın öldürülmesini emretti.»
"Nemrud'un İbrahim'e yaptığı gibi...»
«Tıpkı öyledir.. Tek fark, öldürülecek kadınların ı ipil olmayıp, İsrailoğullarmdan olmasıdır...»
"Neden?...»
«Çünkü o çocuk İsrailoğullarmdan çıkacakmış.» "Yitlıın.. Maksat İsrailoğullarmı yaketmektir.» Kilitte.. İsrail'i, yani Hazreti Yakub (A.S.)ı duy-mufaundur.. İbranilerdendi.. Filistin'e gelip yerleşti..

Sonra oğlu Hazreti Yusuf (A.S.) m peşinden yetmiş klıjl lik ailesiyle Mısır'a göç etti.»
«Biliyorum...»
«Yüz yirmi sene önce olan bu hadise Filistinden !("• len İsrailoğullarının Mısır'da üremelerine sebep oldu Şimdi yüzbinin üzerindeler.. Çalışkanlar, zekiler.. Yerli halk kiptiler onlan kıskandılar... Pek zulüm edilmeye başlandık.. Köleden beter hayat yaşıyoruz.. Böyle gidei se tek bir İsrailoğlu kalmayacak.. Halbuki İsrailoğullan kervanlara rehberlik eden o tek yıldızdır.. Fravn, yıldllfl nişan aldı.. Vurursa dünya'karanlığa gömülecek.»
«Pek yüksekten konuştun ey garip.. Şu titreyi|llfl zavallı halinle iddian arasında münasebet yok...»
«Peki peki.. Biz İsrailoğullan yumuşak, yani yeşildi kalmasını bilen dallarız.. Onun için daima çiçekli ve mı v valiyiz.»
«İşte yeni bir övünme...»
«Kızma ey Sahib!... Şu çalılıklarda gizlenen kiri yakm insan, Fravn'm zulmünden kaçtılar.. Kadınlın hû miledir. Ne olsa Mısır yurdumuzdur.. Ondan fazla ı laşamıyoruz.. İzin ver, çocuklarımız doğup büyüyeni | | dar burada kalalım.. Sonra Mısır'a döneriz.. Karşı I M ni istersen veririz...»
Berah, kardeşi Cerah'a göz kırptı...
Aklına gelenlerle neşelenmişti..
İsrailoğullarının o da ünlerini duymuştu.
Pek hilekâr, kurnaz, fitne severdiler...
Yumuşak yumuşak çalışır, melek huyunda ghnımıı etmediklerini bırakmazlardı.
Bilhassa dünya malına pek önem verirlerdi.
Mısır'ın zenginliği gözlerini kamaştırmıştı.
Bu uğurda dinlerini bile bırakmış, Fravn'ı ilah bUll

ıiii| ve onun binleri aşan putlarına yakınlık göstermiş-
.....I
öyle de olsa Berah öğrenmek istedi: "Atanız Yakub ve Yusuf'un dini hâlâ dininiz midir?»
"Hayır.. Mademki dünyada yaşıyoruz, bu dünyanın |)l putu yaratanımız olmalıdır...»
•Tamam.. Senin adın nedir?...» "Danar'dır...»
»İyi.. Ey Danar, Mısır'da yüz sene içinde nasıl ii im i,, değiştirdiniz .. Sanırım hikâyesini bilirsin...» ••< frendim.. Hepimiz bunun ustasıyız...» "Hen de aynı mevzua gelecektim.. Şunu bil ki yakın-
.....ii Medyen ve Eyke denilen bir ülke var.. Deniz kıyı-
MlKİııtlır.. Kervan yollan uğrağıdır.. Zengin sayılır.. Bununu halkı putlara tapmıyorlar.. Hâlâ mümindirler. pek dokunuyor. Putların gazabına uğrayacağımızın lisedeyim.. Çok kimseleri bu sapıklar içine saldım yaşatmadılar, kovdular.. Şimdi elimize bir imkân ■ ı I Sizler İsrailoğullarısmız.. Oraya gidin, Medyen ve lykn İleri gelenleri atanız Yakub ve Yusuf'u peygamber
[1].....i'lır.. Onlara durumunuzu anlatın.. Tekrar dinlerine
ı I.....ftinizi söyleyin.. İnanırlar.. Emniyetli bir yer bulur-
lllllıız (.-ocuklarınız doğar.. Siz insan kandırmada usta-Çabuk onlan dinlerinden edersiniz...»
Dıınar öğrenmek istedi: ■Ne kazanacağız?...»
"Az (ince canınızı düşünüyordunuz. Çocuklarınız do-ı Mısır'a tekrar dönecektiniz.. Yetmedi mi bu?...» I,ma bir vazife verdin ey Sahib...» *(lyle olsun.. Medyen ve Eyke'yi kurtarma nisbetin-«• alim veririm.. Çok param var.. Hem de bunu tak"-' le yapanm.» Dunar düşünmedi.

O da başka hesaplar yapmıştı... Kabul etti...
Berah yıldızlara baktı ve haber verdi[1] «Nerdeyse Medyen'e gidecek bir kervan gelmek üzeredir. Hazır olun...»
*** * ***
Fravn'ın, hamile ailelerini öldüreceğinden korkup kaçan İsrailoğullanndan Danar ile yanındakiler, Kuyu sahibi Berah'ın sözlerine uyup Medyen ve Eyke yurdu na gitmişlerdi. Gerek Danar olsun, gerekse diğer erkekler olsun, kuyu sahibi Berah'a söz vermişlerdi ama, ayrılır ayni maz fikirlerini değiştirmişlerdi.. Onlar mademki hilo ve fesatta ustaydılar, yalancı, fitneciydiler, elbette Medyen ve Eyke halkını kandırırlardı.. Bilhassa güler yüzlerine, tatlı dillerine ve yumuşak başlı görünmelerine güveni yorlardı.. îsrailoğullanna bakıp onlara aldanmayan go-rülmemişti...
Nitekim Medyen yurduna girmelerinin ilk gününde kendilerini oranın mümin halkına sevdirmiş, acındıı mışlardı.
Medyen ve Eyke'nin mü'min halkı, bilhassa gelmiş geçmiş peygamberleri pek sever sayarlardı. Hazreti Yakub ve Hazreti Yusuf (A.S.) m başlarına gelenini, ilgiliydiler.
Medyen ve Eyke halkının inanç durumlarından Mı sır'dan kaçan bu bir avuç tsrailoğlu da haberliydi.
Daha Medyen'e giderken aralarında konuşup nam I bir yol izleyeceklerini kararlaştırmışlardı. Baş yaptıkları Danar ve diğer bir kaç kişi şöyle kn nuşmuşlardı tartışarak:
-.84 —
• MiHiyen ve Eyke halkı Mümindir.. Hazreti ismail t A n)m şeriatıyle amel ederler.. Biz ise Yaküb'dan geli-„ Itvİleceğimizi pek sanmıyorum...»
Ilöyle düşünene Danar hatırlatmıştı:
"lıınmililer Yakub'u, Yusuf'u sayarlar...»
«Kakat biz dinimizden döndük...»
'•/.oı değil ya?... Tekrar bir dönüş daha yaparız.. M. 1.1 mitimiz bunu gerektiriyor.. Asıl düşüneceğimiz baş-
ı fek dikkatli olmalıyız.»
«Nedir o?...»
»Müslümanlar Hazreti Yakub ve Yusuf (A.S.)ı ne
ı m*ver sayarlarsa, onlara binbir çile çektiren oğul ve huıileşlere o kadar kırgındırlar...»
ıHazreti Yusuf (A.S.)ın on kardeşini hatırlatmak ismi sanırım ey Danar.»
«HSvet... Aksi gibi Medyen'e sığınanlarımız arasmda
ı ' ıiu/.reti Yusuf (A.S.) veya kardeşi Bünyamin'den
ilen yok.. Hep Yusuf'u kuyuya atan on kardeşten üre-
«Kadınlarımıza tenbihleriz.. Tahkik edilecek değiliz
. tiRiıf ve Bünyamin soyundan oluruz.. Nasıl olsa
um gazabı bitince Mısır'a döneceğiz...»
«Ben öyle düşünmüyorum.. Eğer Medyen ve Eyke
hakikaten anlatıldığı gibi güzel, bereketli, bilhassa altını
e kıymetli taşları bol bir ülkeyse kalırız.. Diğer Israil-
||u Harını çağırırız.. Hicret yavaş olur.. Bu yurdu istilâ
İr....»
"HHki de Medyen ve Eykeliler Mısır Fravmın gaza-»•ıiılıtn korkarlar bizi kabul etmezler...»
•ilaha da neler!... Hani akıllıydık?.. Hani üstün yalıtılmıştık?... Hani koparmayacağımız dal yoktu?...
İr im değil. Nasıl olsa kendimizi açındırırız.. Bütün l| imııdan sonra başlayacaktır. Yani Medyen ve Eyke

halkını çığırından çıkarma.. Sabırlı ve pek kurnaz hım ket etmeliyiz.. Bu halkın az bir kısmı sapıtırsa geri.sı rap söküğü gibi gelir.. Halkının pek uzun ömürlü olduğu nu duymuştum. Yaşlıları değil, gençleri elde etmeliyiz Bu konuşmalarım aynen tatbik ettiler. Medyen'e girdikleri vakit öylesine kendilerini acın dırdılar ki, halk ne Fravun düşündü, ne onların sapık ol duklarını.. Hepsini bağırlarına bastılar.. Maceralarım
dinledikçe ağlaştılar.
Fakat İsrailoğulları kendiliklerinden sözde Medym
lileıl uyardılar.
Şöyle konuştular:
«Yurdumuz Mısır'la sınırdır. Bizim yüzümüzden 1)8 şmıza bir hal gelmesin.. Dinlendikten sonra uzakla mız daha uygun olur.
Medyenliler bunu kabul etmediler: «Mademki Hazreti Yusuf ve kardeşi Bünyamm m kanı var sizde, onlara eza eden on kardeşlerinin soyun dan değilsiniz, sizi ağırlamak vazifemizdir.. Siz sır tutâl siniz, biz de tutarız. Burada yaşadığınız farkedilmeı,, Üçer beşer her tarafa dağılırsınız.»
İsrailoğulları yine masum göründüler, hatırlattı im
«Fakat biz mümin değili2...»
«Ziyanı yok...»
«Atalarımız peygamberlerin dinlerinden dönmemi!
Fravn'm baskısından oldu..»
«Yani pişman mısınız?...»
«Esasen çoğumuz dıştan dönme göründük.. O ki İçimiz yine Allahımızdaydı.. Şimdi tekrar asıl ve tek dinimize döneceğiz...»
«Biz İsmail peygamberin şeriatiyle amel ederiz Kıt kat bütün hak peygamberlerin şeriati arasında nmw1»
— 86 —
mil değişiklikler yoktur.. Vahdaniyet temeldir.. İster lın y-riatimizle, ister kendi şeriatinizle amel edin...» ı İM sütoğullarının Mısır'a gelişleri üzerinden yüz yirmim geçti.. Şeriatler ya pek değişti, bozuldu. Yahut ıtuldü. Bu yüzden sizin şeriatinizle amel etmek en i UMU olacak. Biz de Allah'ı bir, eşsiz, benzersiz, doğ-ıuıı}, doğurmamış kabul ederiz.. Hem de Hazreti İsmail (A.8.) in hak peygamber olduğuna şehadette bulunu-
Medyenliler daha ne isteyeceklerdi?..
Pek sevindiler...
Hazreti Şuayb (A.S.) durumu öğrenince o da sevindi.
Kadınlı erkekli bu kırk İsrailoğlu hemen Medyen ve
yurduna dağıtıldı., /.enginler sahip çıktılar. Çoğunu çobanlıkta kullandılar. Tek şikâyetleri İsrailoğullarmın pek pis ve pejmür-
ıluşlanydı... Hele erkekleri!... N(; kadar yıkansalar uzaktan teke gibi kokarlardı.
I mlara evlerini açan müminler temizler, yıkar, yeni • Uıineler giydirirlerdi ama, akşama kalmadan yine kir-!■ "itlor ve kirletirlerdi.
II utta bu hallerine dayanamayan, sebebi öğrenmek yen bir mümin, yanında çalışan Danar'ı çağırmış ve
• 11. konuşmuştu:
t Ky Danar, nedir bu haliniz .. Suya girseniz daha
irken eskisinden beter oluyorsunuz.. Saçınız sakalınız
■ imk büyüyüp birbirine yapışıyor?.. Entarileriniz de
Hzde bir şeyler var.. Yediklerinizin helâl olduğu mu-
ık.. Fakat derinizden günâh fışkırıyor.. Kokusuna
Miimıyor.. Yusuf ve Bünyamin gibi içi dışı tertemiz
• ı ıızol insanların soyu böyle mi olmalıydı?.. İnanma-
_ 87 —

sam, sizleri onlardan değil, kardeşlerinden gelme saya cağım.»
Danar hemen alttan almıştı:
«Ey Sahibim!.. Mısır gibi bir sapıklıkta doğmak, büyümek az şey midir?.. Elbette çöplük çöplük kokaca-ğız.. Zamanla bu geçecek... Sabret...»
«Ailelerinize de sahip olun.. Mümin gençlere pek sokuluyorlar.. Bunun baş sebebi siz erkeklerin pisliğidir ihtimal. Çünkü duyduğuma göre, aileleriniz, kızlarımı sizin halinizden iğrenip Mısır kıptileriyle zina etmişler ve hâlâ ediyorlar...»
Danar buna da bir yalan uydurmuştu:
«Onu bilerek yaptık ey sahibim'.. Maksadımız Mısır kıptileriyle yakın akraba olmak, onları içiraizdt eritmek ti.. Yalnız kadınlarımız kipti erkeklerden döl almadı hu Biz tsrailoğullan erkekleri de Kıpti kadınlardan döl «ı **dik...»**
Danar hikmetli sözler de söylemişti aklınca:
Düşman kene gibidir. Ne kadar kırsan Daha çoğu yakana yapışır. Tek çare dostluktur onunla. Bu da kaynaşmakla olur.
°
Biraz o, Biraz sen
Fedakârlık edersin. Kısacası kanlar kaynar., öyle bir soy ürer ki Düşmanlığın adını bilmez.
Bu türlü konuşmalar, diğer İsrailoğullanm yanlım na alanlar arasında da oluyordu.
I ralloğuları ne kadar tüy yatımına doğru gitseler, faydasızdı. Bilhassa Medyen ve Eyke yaşlılarına bir endişe gel-
i'ı.•.imandılar.
I Herinde geleceğe ait karamsar şüpheler gezini-lıı
İMiuloğullari canla başla çalışıp hiçbir ip-ucu ver-.... .ilkleri halde, soğuyorlardı onlardan. İlk günlerdeki
I .cvgi nefrete yerini bırakmıştı.
II utta daha iki ay dolmadan, onları uzaklaştıracak ■ MI«UT araştırmışlardı.
Yoktu bu çareler.
I • ı ıiloğulları tam bir itaatle çalışıyorlardı.
Sahiplerini akıl ve zekalarıyla zengin ediyorlardı.
İbadetlerini asla aksatmıyorlardı.
Daha ne istesinlerdü...
Habredeceklerdi şüphesiz ve onlar da sabrediyoı-
lurailoğulları ise birbirlerine fısıldaşıyorlardı:
«ı/Vman dikkat edin... Medyen ve Eyke halkı bir hoş Iftkıyor bizlere.. He~birimiz yeni dikilen fidan gibiyiz.. "•.i m açılmayın.. Hele bu fidanlar kök tutsun.. Sökülüp «Ilımayacak hale, yaşa, gelsin... Gerisi kolaydır.. Diledi-
• kadar zehir kokan çiçekler ve öldürücü gıda dolu
valarla dolup taşar dallarımız.»

IV

KOVULDULAR AMA

Akşam yaklaşıyordu...

Medyen şehri'nin batı çıkışındaki tepeye kadar ti nan ormanın bitiminde iki yaşlı adam ayakta duruyfl lardı... Aynı ağaca sırt vermişlerdi.

Konuşmadan Medyen şehrine, kapısına yakın yo: biriken sürülere bakıyorlardı.

Birisi konuştu ama, sesi hüzün doluydu:

«Garip bir hayat başladı ey Mizan!... Şu çobanla miza bak. Eskiden bu kadar erken mi dönerlerdi? i olmazsa daha iki saat sürülerin yayılması mümkumi Gün gelecek, bu gidişle, kıra açılmalarıyla beraber d meleri bir olacak.»

«Haklısın ey Kereve!.. Beni bundan çok çobanlar tutumu düşündürüyor.. Ve onlara benzeyenlerin.. Sırt saygıyı unuttular. Sürülerini önce sulamak için nerdijl dövüşecekler.. Eskiden kuyu başlarından neşeli şarki] yükselirken, şimdi devamlı tartışmalar işitiyoruz nız çobanlar mı böyle?.. Herkeste bir adamsendrni var.. Ancak şahıslarına hizmet ediyorlar.. Yasaklan ..-ı nemekten çekinmiyorlar. Bundan garip bir zevk de <lu yorlar.. Zincirlerini koparan esirler gibi...»

«Hani, kadm ve kız çobanlara hayvan sulamak tu ft

iii ııııııyan davranışlar!.. Hürmet?.. Hiçbirisi yok. Şu ı ıık ey Mizan... Şuayb'ın iki kızı değil mi onlar?..»

«Evet...»

■■Yine erkek çobanların sürüleri sulamasını bekleye-11 iıi' ı Böylelikle karanlık basacak.. Ya kendi sürülerini Uluyacaklar.. Yahut sulamadan götürecekler ağıllarına.. Rıınncn daima havuzdan arta kalan bulanık suları içirir-irnii Erkek çobanlar sanki görmediler mi onları?.. Gör-ılllllrr, gördüler.. Aldırış etmiyorlar.»

«iliç değilse Şuaybgibi ihtiyar ve hürmete pek lâyık ı>ıı hııyüğün evlâtlarına yol açmalıydılar...»

«Ne gezer!.. Masal oldu eski günler.. Şuayb da pek ı ıiıiisiz. Otuz sene kadar evvel evlendiği halde hiç erkek çocuğu olmadı. İşte şu iki kızdan başka kimsesi yok.. Kö-lı ı bile. îyice kocadı. Yaşı yüzü aştı.. Hele bu sıralarda im lalıktan baş alamıyor.»

Bir zaman sustular Mj,zan ile Kereve... Bakışları nemliydi.. Akşamın getirmekte olduğu huni ı gibi.

Kereve, titrek sesiyle yavaştan bir şiir mırıldandı:

Kıtlık, kuraklık
Yıllar sürse de
Gelir geçer.
Açtığı yaralar kapanır.
Bunu çok gördük, yaşadık.
Gökyüzü de delinir sık sık.. Dağlardan seller boşanır.. Çadır yıkar, dıvar devirir.. Sürüleri kapar gider. Fakat hızını çabuk alır.

Hastalık, deprem, savaş da öyledir. Onarılmayan hiçbir musibet yoktur. Hattâ ibretleniriz. Daha güzelini, Daha iyisini, Yapmakta yarışırız.
Gel gör ki,
insanın içten dökülmesi,
Günâh çiçekleri açan
Bir dikenliğe heveslenmesi
Pek ürkütücüdür..
Kurtuluş nice nesilleri yer.
Mizan, okşar gibi Kereve'nin omuzuna dokundu,
«Sus!...» dedi.. «Sus ey Kereve!...»
Sonra sordu:
«Bana haber verebilir misin Mısır'dan yurdun m/n kaçan îsrailoğullannın gelişinden bu yana kaç yıl oldu f -
«Elbette ey Mizan!.. Geldikleri yıl Şuayb, altmı* yaşında olduğunu söylemişti.. Şimdi ise yüzü aştı.. n<-mek kırk sene doldu.. Öyle kırk sene ki her birinde v» şeylerimizi verdik. Ne çabuk da ürediler!... En azında» üç yüz kişi oldular.»
«Onlar asla Yusuf ve Bünyamin'in soyundan değildiler.. Diğef kardeşlerin soyundandılar.. Çünkü hemon hemen hepsi şeytana ayakkabısını ters giydiren insanlardı.»
«Suç biz büyüklerdedir.. İlk yıldan anladık olacakın rı, her nedense aldırmadık.»
«Misafir gelmiş biçarelerdi. İçimizde er*r giderl»f sandık..»
«Boş bir ümit...»

" i)ogru.. Sanırım onların Medyen ve Eyke hakkında i" ı w niyetleri vardı.. Esasen mü'min değil müşriktiler.»
«Elbette...»
«Hep gençlerle arkadaşlık ettiler.. Onlara kötülükle-ıi uıtaca aşıladılar.. Maksatları neydi?.. Mısır'da kalan I1rina burasını yurt yapmak mı?.. Belki de.»
sjükür ki kovuldular...»
K Kovuldular ama, sebep oldukları yangın hâlâ deh-ntl I : îöndüremiyoruz...»
Doğru muydu bu iki ihtiyarın konuştukları?..
Ne acı ki doğruydu..
Hattâ pek noksandı.
:,imdi Hicret'in 1702 (M.Ö. 1080) sene öncesi yaşan-|l|ına göre, kırk kişiyle Mısır'dan kaçan İsrailoğlu Da-Iftf'ın kuyu sahibi Berah ve kardeşi Cerah'a sığınması M 'imden kırk sene geçmişti.
(;orek Berah ve gerekse Cerah'm verdikleri akıl ile, im nanar göçebeleri Medyen ile Eyke'ye yayılmışlar, ı «şmişlerdi.
Tasarladıkları melun plânlarım sıkı sıkıya tatbik İtmişlerdi...
Aile ve yeni doğan kızları Medyen halkım baştan çı-İMurmıştı... Zina revaç bulmuştu.
< ienç çobanlar, altın ve kıymetli taşlar peşine düşü-ı ölmüş, günleri öldürülmüştü aylak aylak gezmekle.. On-j|ri i'.eseden, almtersiz zengin olmak hırsı aşılanmıştı.
Kskiden Medyen'den geçen kervanlara doğru mal «inil ve alan Medyen halkının bir kısmı şimdi hileye hımışlardı.
Çünkü İsrailoğullan onlara her fırsatta şöyle demiş-
I.-Mİİ
«Kervandakilerin yollarını kesin.. Çabuk uzaklaşmaktılar.. Ta ki mallarınızı satmcaya kadar..
Hattâ yollar

üzerine oturun.. Eğer mallan satamazsanız, tartıda hı yapın.. Çünkü ticaret yasak değildir.. Pazarlık uygı dur.. Pazarlık karşıdakini kandırma olduğuna göre, sut madiğiniz malların karşılığını, eksik tartarak vermek giderin.. O da kandırmadır.. Alıcı farketmedikten «D niçin günâh olsun?...»
Bu sözler tutmuştu.
Kazanmıştılar ama, zamanla Medyen'in dillere di tan doğruluğu itibardan düşmüştü. Kervanlar geçerki pek alış verişe gönüllü çıkmıyorlardı.. Bu yüzden tİCAl hayatı durmuştu. Ayrıca yollan kesilip hareketleri ak» tılan kervanlar, kendilerine başka geçiş yerleri aram*] başlamıştılar.. Bulanlar çıkmıştı.. Artık kervanla ı azalmıştı.. Zaman zaman İsrailoğullarının telkinin ı\ iyice sapıtan bir grup Medyen ve Eyke halkı kervanı ra tenhalarda baskın veriyorlardı.. Kan akıyordu
Vahdaniyetten dönen İsrailoğulları, Medyen hin temiz şeriatlerini de bozmuşlardı. Kasten gözlerine kestirdikleri gençlere rasladıü rmda, önlerine her hangi bir cisim alarak ibadet ediyi lardı. •
Onları seyreden Mörfyenlilere sebebi anlatıyorlar d
«Niçin şaşırdınız?.. Biz de sizin gibi'Allanın varlığı na, birMğine inanıyoruz.. Fakat o görünmüyor.. Yuruttl ğı varlıklar içinde bizlere faydası dokunanlar pek *l* tur.. Meselâ yıldızlar, ateş, hayvanlar.. Bunlara tapı Allah'ı gazaba getirmez, aksine sevindirir. Onlar U lığıyla yine Allah'a tapıyoruz. İşte Mısır meydandndl Başta Fıravn olmak üzere, binlerce put var. Herkeı ı 11 dişine yardım eden bir varlığı seviyor.. Onu şekillei yor ve yardımıyla yine Allah'a tapıyor...»
Dinleyenler yeni fikirleri, gençlik heyecanlar ıyi.■ ' nimsemişlerdi.. Gizli gizli altmdan putlar döknm

ımı laftan, odundan yontmuşlardı.. Kısacası herkes sev-
■ ıii-ı ne bulursa ona tapıyordu.. Bir zamanlar Mesre'nin
11da aradığı ve iki tanesini bulduğu taşların benzerimi ı pek revaçtaydı.. Onlan pazarlara indirtp kervanlara iyorlardı.. Son zamanlarda put bile satmışlardı. Horan yaşlılara karşı geliyorlardı: "Hız tapmıyoruz ki...» diye yalan söylüyorlardı.
■ *luı.u-cv* satıyoruz.. Çünkü kervandakiler putperesttir..
rrı almasalar başkalanndan alacaklar.. Niçin ticare-MmİKİen olalım?...»
Israiloğullan Medyen gençlerini başka bir yoldan da ıt.ıruşlardı. Kendilerinden büyüklere saygı edenleri alaya almış-
IMiili
Hiç değilse şöyle diyorlardı:
«Kocayanlara haklarmızı vermek, hürriyetinizi testim etmek niçindir?.. Vaktiyle onlar da gençti.. Herkes gününü yaşayacak.. Bu gençlik çabuk geçer.. Faydalanın, ı ya bakın.. Hem neden yaşlılar sizden akıllı olsunlar? [1] •■ ne ağaç mı, yoksa yaşlısı mı iyi meyva verir?.. Hangi ıi'ını.ş ağacı devirseniz içi koftur...»
Hu ve benzeri fitler de tutmuştu.
Az önce Kereve ve Mizan'm seyrettikleri çobanların
■ U itasında itişip kakışmalarında, sırayı saygıyı unutma-ı.....ula, İsrailoğullarının akıttıkları zehirlerin büyük payı vardı.-
/.amam öldüren de İsrailoğullarıydı.
Açıkgözlük adı altında, Medyen halkına tenbelliği | ıiamaşlardı...
Kısacası, kırk yıl önöe Medyen'e sığman kırk İsrail-nglıı, bu topraklarda kök salınca, artık kopmayacakları-1)1 .anarak her türlü sapıklığa girmişlerdi..
Yine yumuşak başh, güler yüzlü, tatlı dilliydiler.

Saf olanlar, halka yayılan sapıklığın onların eı«rl olduğunu sanmıyor, gelip geçen kervandaki yolculMİ veriyorlardı.
İsrailoğulları temiz yaşamak, yıkanmak için verdik leri sözü de tutmamışlardı.. Bilhassa erkekleri.
Yine kirli ve pistiler.. Burun kemiğini sızlatacak di recede kokuyorlardı.
İhtar edenlere aynı yılışık halle cevap veriyorl;ıı<lı
«Yine kirlenecek değil miyiz?.. Niçin zamanı h:n< | yalım?.. Temizliğe, süse ne lüzum var?..
»Esasen koku nun bazısını sevm'ek, bazısım sevmemek bir alışkanlık İn Meselâ biz kendi kokumuzdan pek haz ediyoruz.. Çlçtl ler böyle koksaydı sevmeyecek miydiniz?...
Bütün bu sözler yenilikti.
Gençlere tesir ediyor, heyecanlarını artırıyordu
Onlar da yıkanmıyor, tıraş olmuyor, süslenmlyoi lardı.
Gittikçe hayvanlaşıyorlardı.
Bedenleri koktukça zevk alıyorlardı.
Birbirlerine soruyorlardı: - «Güzel miyim?...»
«Elbette güzelsin.. Güzellik bir göz alışkanlığın Koku gibi...»
Daha da bunlara benzer bir çok şeyler.
Hazreti Şuayb (A.S.) ilk uyanandı.
Henüz peygamber değildi.
Fakat durmuyordu.. Medyen ve Eyke halkını doluşı-yor, o pek tesirli sesiyle vaazlarda bulunuyordu.
İlk yıllarda dinlenmemiş, hattâ alaya ahnmı.-jlı
Fakat yılmamıştı.
Kereve ile Mizan'ın konuştukları gibi, Hazreti ŞuAff (A.S.) evlenmişti nihayet.. İki kızı olmuştu.
Saf um (Tsippeta),. Leyya'ydı bu İki kız.

Hazreti Şua,yb (A.S.) m yüz yaşını aştığı bu sırada ■ in yirmi yaşlarmı doldurmuştular. Saf ura büyüktü. Beş. yıldan beri Hazreti Şuayb (A.S.) m gözleri de İnmişti.. Bu yüzden sürüleri kızları güdüyorlardı. (Ilımlarına göre Hazreti Şuayb anadan doğma kör-•Ki ı ıkat bu zayıf bir rivayettir.. Hazreti Şuayb'm ha-
.....ı dairna gözleri kapalı olmasından galattır...)
Nihuyet Hazreti Şuayb (A.S.) birkaç yıl önce, Med-ıı ve Eyke ileri gelenlerini toplamış, onlara düştükleri liftin dehşetini göstermiş, tedbir alınmazsa, bu banı daha derinlerine gireceklerini ve artık kurtula-ı<■aklarını söylemişti, iv,.raf çok düşünmüşler, tedbiri, bütün İsrailoğulla-
..... Medyen ve Eyke'den kovmakta bulmuşlar ve bunu
lılk etmişlerdi.
I.aailogullarına yurtlarından çıkmalarını söylerlerin sebebi ileriye sürmüşlerdi: «Sizi burada muvakkat bir zaman için misafir ettik, ık Mısır'daki akrabalarınızın yanma dönün.. Çünkü ıvn, hamile kadınlarınızı öldürmekten çoktan vaz
ıı.» '
I. railoğulları da ayrılmışlardı, ı -âkin Berah ile Cerah'm kuyusu bölgesinden geçerin, Berah ile Cerah onları ihanetlerine karşılık pu-ı düşürmüş ve hepsini öldürmüşlerdi, öyle öyle.. Elli yıl önce Medyenli Mesre'nin bulduğu kıy metli taş yüzünden, hadiseler dönmüş dolaşmış, İyen ile Eyke'nin başında patlamıştı.. israiloğulları kovulmuşlardı ama, halktan sapıttık-imı binlerce insan vardı. Munlar ne olacaktı?.. Kimbilir?...

Kereve ile Mizan, çobanların kuyu başında süının sularken çıkardıkları gürültüleri bir az daha seyretl 1İH
Certleştiler...
Nihayet Medyen şehrinin kapısına inen yola • yürüdüler.
O anda da ormandan kırk yaşlarında kadar gen* ıı si, güzel, yüzü nurlu bir adam çıktı.
Pek yorgundu.
Kısa bir zaman Medyen şehrine baktı.. Sonra: «Dil lenmeden bir adım daha atamayacağım..» dedi. • -11 • ı
öylesine açım ki. Mısır'dan çıkalı yedi gün oldu.. II.....
ağzıma nafaka koymadım. Karnım deşilip bağırsn ma bakılsa birbirlerine yapıştıkları ve küf bağladıı ı fc| görülür.. Allahım, aç kalmazdım şüphesiz.. Lâkin h hangi nimete uzanırdım?.. Kimseye görünüp bir ı teyemezdim de.»
Genç adam, Mizan ile Kereve'nin yaslandıkları ugi dibine oturdu.
O da su başındaki çobanlara bakıyordu.
Kavga etmelerine bir mâna veremiyordu.
Hayal de kuruyordu:
«Şu çobanlar sürülerini çabuk sulayıp cekil.ii. ı Hiç değilse ben de bir avuç su içerim.. Fakat karşılıftmd Medyenlilere ne verebilirim?.. Sabretmem daha olacak.. Allahım bana haram bir lokmayı dahi nasip t! meşin.»
Bu kırk yaşlarında kadar olan adam Hazretl MlM (A.S.)dı.
Henüz peygamber değildi.
Kırk yıl önce Mısır Fravnı, İsrailoğuilanndan 11.....
olan kadınların öldürülmelerini emredince, annesi lanmış ve Musa'yı doğurunca, bir sandık içine ki Nil nehrinebırakmıştı. Musa tam Fravn'm bahçeli-11 h
98 —
mda kıyıdaki ağaçlara takılmış ve cariyeler tarafın-ı i)u Ummuştu.. Cariyeler »andığı Fravnın ailesine gö-iııtmufjlerdi. Sandık açılıp güzel bir oğlan çocuk meyin mı çıkınca Fravnın ailesi onu pek sevmişti.. Fravnı juuıtlınp evlât edinmişti. Musa sarayda büyümüş, deli-ift.nl ı olmuştu.. Herkes ona Fravnı'n oğlu gözüyle bakı-iu. Musa bu haliyle bile ilhamına uymuş, İsrailoğul-Mi masına karışıp henüz sapıtmayanlardan atalarının"
'ıı..... öğrenmiş ve öyle ibadete başlamıştı. Ne çare ki
•ı -.. gün önce hiç istemezken cinayet işlemişti. Ona ı vı-n'e kaçmasını, orada Şuayb adlı pek muhterem um mı ıı bir zatın bulunduğunu söylemişlerdi ve Musa hnv»ııştı.
(Hu olayların tafsilâtı Hazreti Musa kitabında veri-
Mll...)
Hazreti Musa (A.S.), oturduğu ağaç dibinden Med ıpısı yakınlarındaki çobanları seyrederken, sağ tanla bir ses duydu. Hakti...
< »rinandan sürü çıkıyordu. Bekledi.
Nihayet sürünün çobanları göründüler. 111 m 1 ar iki genç kızdı.
Tertemizdiler.. Bakışlarında mahcubiyet, yüzlerinde' ı haya vardı.
Hazreti Musa (A.S.) m kızlara kalbi ısındı.
Kızlar sürülerini orada durdurdular, ı e çömelip beklemeye başladılar."
Hazreti Musa (A.S.) onların sübaşına gitmeyişlerine mana veremedi.. Gitseler elbette erkek çobanlar sıranı verirler diye düşündü.
Halbuki aldanıyordu Medyen'de bozulan ahlâkın de-
Inl bilmediği için.
—, 99 —

Kızlardan küçüğü sanki ağlar gibi bir şarkı söyler ye başlamıştı. Hazreti Musa (A.S.) a şarkı pek dokundu Kızların bir derdi olduğunu, iyiliğe, yardıma, sev^i v saygıya hasret kaldıklarını anladı.
Buna rağmen dinledi şarkıyı:
Bakışlarımın takıldığı
Her şey
Güzel, alımlı, hoş.. İç açıyor.
Belli hazinelerinde
Allahımm aşkı var.
Saygıda, kullukta yarışıyorlar.
isterdim ki biz de öyle olalım.
Fakat hani?..
İnsan bu kadar mı alçalacaktt?.
Nefsine kölelik edecekti?
İlâhî sevgideki engin hürriyet yerine
Dünya malının
Paslı zincirlerini kuşanması niçin?.
Hazreti Musa (A.S.) nihayet dayanamadı.
Bu iki kıza yardım etmeliydi.
Yakınlık göstererek varlığını haber verdi:
«Sizi selâmlarım ey Allahımm temiz kullan...»
Kızlar baktılar.
Onlar da Hazreti Musa (A.S.) a ısındılar.
Ürkmeden cevap verdiler:
«Biz de seni selâmlarız ey garip.»
«Niçin burada bekleşiyorsunuz?.. inip sürünüzü lasanıza.. Çobanlar size sıralarını verirler.. Gecikme niz.. Esasen henüz pek gün kararmadı.. Çobanlar her dense erken dönmüşler.»
Kızlardan büyüğü anlattı:

«Ifjler bildiğin gibi değil.. Erkeklerin yaşlılara, aciz-
ı uhnlara hürmet etmeleri eskidenmiş.. Medyen
| urdundan bir günâh alevi geçti.. Yangını hâlâ devam
ır,, Bunu yapanlar da bir avuç kaçak İsrailoğluydu.
«Nel er söylüyorsun?...»
»Kırk sene önce başlayan bir hikâyeyi.. Fravnm ga-Hbmdan kaçan Israiloğulu hamile kadınlarla erkeklerinin yaptıklarını.»
«Onlar şimdi nerdeler?...»
«Kovuldular ama, yurtlarına dönemediler. Sanırım
u/.erinde pusuya düşürülüp öldürülmüşler.»
Hazreti Musa (A.S.) m canı sıkıldı.
i)cmek soyundan bazı sapıklar buraya kadar gelmiş-mniyeti ihanetle karşılamışlardı..
O halde Medyen'de îsrailoğullan barınamazlardı
irtık
Elbet kendisinin de o soydan olduğu öğrenilecek ve ,.ı M i- sokulmayacaktı.
Hazreti Musa (A.S.) tevekkül gösterdi.
Kıza hatırlattı:
«Sonra?.,.»
«işte böyle.. Şimdi su başına gitsek, çobanlar yardım «Ipeoklerine bizi kovarlar.. Bekleyeceğiz.. Bazan pek ge-liklr, hayvanlarımızı sulamadan ağıla çekeriz.. Bazan çanını lu bir su birikintisi ancak kalır...»

«Krkek kardeşleriniz yok mu?...»
«Hayır...»
«Babanız?...»
«Babamız var ama, pek kocadı.. Gözleri de zayıf...»
«Adı nedir?...»
«Quayb.. Bizim de adımız Saf ura ile Leyyadır...»
(Bazı rivayetlere göre, bu iki kız Hazreti Şuayb'ın

kızlan değil, kardeşinin kızlarıdır. Yahut Medyen sahihi Yesri'nin kızlarıdır...)
Hazreti Musa (A.S.) kızlarım Şuayb (A.S.) in evlâtları olduğunu öğrenince büsbütün onlara yardım etmtı istedi.
Etrafına bakındı.
Sordu:
«Başka kuyu yok mu burada?...»
Büyük kız Sai'ura gerideki etekte bir yeri gösterdi
«Şurada var.. Fakat suyu az olduğundan anlaşmai lık çıktı. Kan aktı.. Üzerine ağır bir taş koyup kapattı lar.. Tabiî biz o taşı kaldıramayız.. On kişi ister.»
Yedi gündür aç ve yorgun olan Hazreti Musa (A.S > «Allahım, bana bir an için gücümü iade et. Şu düşümlü ğüm hayrı yapayım» diyerek kalktı.. Kızm gösterdiği kuyuya yürüdü.
Şuayb (A.S.) in kızları onu takip ettiler.
Taşı kaldıracağına pek ihtimal vermiyorlardı a mı, ihtiyarsız hareketlerle peşinden gidiyorlardı.
Hazreti Musa (A.S.) kuyubaşmda: «Allahım, ismin le başlarım.» dedi ve taşa yapıştı.. Kaldırıp kenara İn raktı.
Kızlar şaşırmışlardı.
Ancak Hazreti Musa (A.S.) seslenince toparlan dılar.
Hazreti Musa (A.S.) onların sürüsünü suladı çevil hareketlerle..
îşi bitince, tekrar taşı deliğe koydu ve kızlan soll-metledi.
(Kur'ânı Kerim de kadınların iki kişi olduklarım bildirir.. Tevrat ise on kadından haber verir.. Bu dn ı <•»• rat'm tahrife uğradığının bir delilidir.. Eğer kadınlar «>n

kişi oUalardı, beklemez, elbirliğiyle taşı kaldînr, hayvanın .ularlardı.)
Hazreti Musa (A.S.) kızlar Medyen'e gittikten son-U'i nır ağacın altına döndü.
Orada Allanma niyazda bulundu:
"Allahım, hakikat ben, bana indirdiğin hayrdan do-
nıiihtacım...»
Bunu belki yedi gündür aç olduğu için söylemişti.
Itclki de şikâyet değildi, ama Fravn yanında geçen ık hayatından ansızın fakirliğe düştüğü içindi.
(Musa) Medyen tarafına yönelince dedi ki: «Umanm, Rabbim beni doğru yola iletir.» Vaktaki Medyen suyuna vardı. Üst tarafında (ve kenannda) bir sürü insan buldu ki (hay-vanlannı) suluyorlardı. Onlann gerisinde (ve alt yanında) da (sürülerini) alıkoyan iki kadı.ı gördü. Dedi: «(Bu) haliniz ne?» Dediler: «Çobanlar sıvanp dönünceye kadar biz sıvarma-yız. Babamız ise büyük bir ihtiyardır.» Bunun üzerine (Musa) onlannkini sıvarıver-di. Sonra gölgeye dönüp dedi ki: «Rabbim, hakikat ben, bana indirdiğin hayrdan dolayı muhtacım.»
(Kasas: 22-24)
*** ****
I 'al ura ile Leyya evlerinin avlusuna girdikleri vakit, ıı ı n'ti Şuayb (A.S.) bir ağaç altındaki hasırda oturu-
lıı
ı.ızlarının sürüyü erken getirmelerine pek şaşmadı.

Demek yine çobanlar fırsat vermemişlerdi ve ı sulanmadan dönmüştü.
Hazreti Şuayb (A.S.) gözleri zayıftı ama, yül kmdakileri normal seçebiliyordu.. Bilhassa kulakln ı
işitiyordu.
Safura ile Leyya'nm hallerinden, neşeli konu:,! rından, böyle bir sıkıntıya uğramadıklarını anin di ***jjL***
Buna rağmen sordu:
«Ey hakikatli kızlarım!.. Niçin erken döndünül? Yoksa çobanlardan baş alamadmız mı?.. Sürü sulanami
di mı?...»
Bu sualleri Safura cevapladı:
«Hayır ey babam!... Allahımıza şükürler olsun ki, sürüyü her günkünden iyi suladık...»
«Bu kadar kısa zamanda mı?...»
«Evet evet.. Çünkü çobanların çekilip gitmesini bfk lerken yanımızda garip bir genç peydahlandı. Halimi! öğrendi.. Sıkıntımızı gidermek istedi.. Üzeri ağıt Uı kapalı olan kuyuya gitti.. Taşı kaldırdı.. Su çekti ve bil de koyunları kana kana suladık.»
«Allah ondan razı olsun.. Niçin alıp gelmedim/, ■
Ağırlardık...»
«Senden izin çıkmadığı için cesaret edemedik.»
«Şimdi nerdedir?..»
«Bizi sıkıntıdan kurtardıktan sonra dinlendiği **agtQ**
altına çekildi.»
Hazreti Şuayb (A.S.) hemen emrini verdi:
«Ey Sarufa hemen git, o genci al gel!. Yardımımı.
ücretini verelim.. Ayrıca Leyya sofrayı hazırlasın.. Mi
safirimizi ağırlamak şeriatimizdendir.»
Kızlar sürüyü ağıla çektiler ve emredilen işleri yap<
maya koştular.

(llı sırada annelerinin sağ olup olmadığı bilinmi-
Hafura şehirden çıktığı zaman, çobanlar hâlâ su balında çekişiyorlardı. Eğer onları beklemiş olsaydı ya
11 lık basacak yahut koyunlar, hele kuzular perişan döneceklerdi.
Bir kere daha Allanma şükretti.
Hazreti Musa (A.S.) m bulunduğu istikamete şöyle lıiı baktı sadece... Her taraf kararmakta olduğu halde, o 1*1,1 kamet sanki aydınlıktı.. Yürürken yokuş çıkıyor, kum »wı ii.11arını aşıyordu.. Buna rağmen ne yorulup nefesi kedi II v<>r, ne de tökezliyordu. Hele kumlar kızgın c-ğil, çi-ıii' n gibi yumuşak ve serindiler.
Safura ilhamlanmaktan da geri kalmadı:
Her adımda ağırlanacağıma Hafifliyorum kanatlanmış gibi. Niçindir bu bilirim.. Borcunu ödemeye giden her insan Hayatının en güzel anındadır.
Şimdi anlıyorum bana Bir erkek kardeş Buyrulmamasıntn hikmetini. Günü beklenm demek En iyisine kavuşturulmak için.
Safura'nın ümitlerini yalnız düşünceleri değil, yol-Ansızın sustu..
Bakışları ıslandılar.. Derin bir kaç nefes aldı.. Söylendi: «Sen neler konuşuyorsun ey Safura!.. Bu icrnç adam niçin kardeşin olsun?.. Bakalım ümit-ettiğin

gibi, evinde kalmayı kabul edecek mi?.. Belki daveti bile ret edip gidecek.»
Safura'nm ümitlerini yalnız düşünceleri değil, yolda karşılaştığı bir kadm da kırdı bilmeyerek.
Safura'nm uçarcasına yokuş yukarı gittiğini görünce durdurdu ve öğrenmek istedi:
«Ey Safura, bu acele niçindir?.. Eğer kuzulardan unuttuğun varsa ben de döneyim.. Çünkü karanlık basıyor.»
«Hayır.. Şu ormanın yanma kadar gidip ineceğim.»
«Neden?...»
«Orada misafirimiz var.. Alıp eve getireceğim
«Anladım..»
«Pek kuvvetli bir genç.. Şu kuyunun taşını yalnız başına kaldırdı.. Hayvanlarımızın sulanmasını sağladı.»
Kadın şaşırdı:
«Pek kuvvetii mi?.. Galiba sen hayal g\ rmüşsün.»
«Hayır, doğru konuşuyorum..»
«Ben o gencin yanından geçtim.. Derin bir uykudaydı. Entarisi açılmıştı.. Öyle aç kalmış ki karnı yapışmıştı.. Bağırsakları yeşil yeşil görünüyordu. Böyle bir insan nasıl o taşı kaldırabilir?»
«Bana daima inandığını sanırdım..»
«Peki peki., ikinci bir mesele de var..»
«Nedir o..»
«Bence o genci evinize misafir etme. Çünkü batıdaa gelmiş. Ayak izlerinden fark ettim.. Yani Mısır'dan Buradan kovduğumuz Israiloğullarından olması mümkündür.. Bilirsin hikayesini, büyüklerimiz kırk sene önce onlara da acımışlardı.. Fakat iyilik karşılığında ihanet görmüşlerdi.»
Safura'nm büsbütün ümitleri yıkıldı.. Neşesi uçtu. Kadına: «Sus, yeter!..» dedi Ve yürüdü yine.
— 106 —
Şimdi bedeni kuyu üzerindeki taştan daha ağırdı Zayıf ayaklan bu bedeni zor sürüyordu.
Belki de ona öyle geliyordu..
Hakikatte şuuraltına toplanan arzularının esiriydi.
Böyle yavaş giderse, konuştuğu kadının söyledikleriyle daha geç karşılaşacağını umuyordu.
Hangisi olursa olsun Safura, az önceki şen şakrak borcunu ödemeye giden, bir erkek kardeş kazandığını ümit eden Safura değildi.
Kanatları kırılmıştı ümitleri kadar .
Düşecek gibi oluyor, tutunacak yer arıyordu.
Nihayet annesinin böyle zamanlarda söylediği kısa bir atasözünü hatırlayarak onu tekrarladı:
Göğsü kullukla çırpınan Nice insanlar, Zavıf sanıldıkları anda, Ağaçları söküp asa yaptüar. Düşmanlarını kaçırdılar.
Onlara melekler yetişmişti..
Kimi kan olmuştu,
Kimi can..
öyle büyümüştü ki zayıf bedeni
Görenler dağ devriliyor sandılar.
Safura bu atasözüyle biraz olsun toparlandı, Allahı-nı dilinden düşürmeden yürüdü yürüdü.
Ağaca yaklaşmıştı. Baktı.
Hazreti Musa (A.S.) uyumuyordu. Oturmuş ona gülümsüyordu temiz temiz Söze **de Hazreti Musa (A.S.)** başladı:
— **107** —

«Neden döndün ey kardeşim.? Pek yorulmuşsun.»
«Mecburdum.. Babam seni istedi..»
«Niçin?...»
«Sürümüzü sıvardığm için ücretini ödeyecek.»
Derken o iki (kadın) dan biri utana utana yürüyerek ona geldi. «Babam, dedi, biz (im sürümüz) ü sıvardığının ücretini sana ödeme* için çağırıyor...»
(Kasas: 25)
Safura böyle konuştu ama, çabuk pişman oldu. Sandı ki Hazreti Musa (A.S.) ücret bahis konusu olunca davete gitmeyecek.
Nitekim Hazreti Musa (A.S.) başını önüne indirmiş, bir garip düşünceye dalmıştı.
Neler düşünmüştü Hazreti Musa (A.S.) bilinemezdi.
Fakat şu gerçekti ki Hazreti Musa (A.S.) böyle mümin, afif, kızlan olan ihtiyar bir zatı görmeyi pek merak etmişti. Esasen Mısır'dan kaçarken ona Medyen'e gitmesini, Hazreti Şuayb (A.S.) a sığınmasını söylemişlerdi.
Nitekim Hazreti Musa (A.S.) şöyle konuştu gibi geldi Safura'ya yahut Safura vehimlerini dile getirdi:
«Ben size yardımı Allah için yaptım.. Karşılığında ücret düşünmedim..»
«Babam da bunu tahmin etmiştir.. Seni görmek için bu sebebi buldu..»
«Evet.. Çünkü ben de davete geleceğim, fakat ücret için değil, babanı tanımalc için..»
«Teşekkür ederim..»
«Lâkin bilmem benim kim olduğumu Öğrenince yine davette israr edecek misin?..»
«Muhakkak..»
_- 108 —
«Ben Mısır'a yerleşen ve sapıtan israilo&ullarında-rım.. Yusuf yahut Bünyamin soyundan da değilim..»
«Beş parmak bir olmaz ki.. Buraya gelin bize sığınanlar emanete hiyanet ettiler ve yakında kovuldular.. Bu doğru. Ben onların bazılarını gördüm.. Sen hiçbirisine benzemiyorsun.. Her türlü ağırlamaya lâyıksın..»
«Demek kovuldular..»
«Evet, hattâ yol üzerindeki kuyu sahibi onları pusuya düşürmüş..»
«Hangi suç cezasız kalır?.. Ben de elimi kana bula-dım.. Hem iki kere..»
«Sebep hayırdır muhakkak..»
Safura, Hazreti Musa (A.S.) ile bunları ister konuşmuş, ister endişelerini dile getirip savunmuş olsundu.. Kendisine tekrar bir güven gelmişti.
Hazreti Musa (A.S.) m daveti kabul edeceği kesin kanaatindeydi.
Nitekim fazla beklemedi, Hazreti Musa (A.S.) çevik bir hareketle kalktı. «Önüme düş, bana yol göster.. Babanı bekletmeyelim.» dedi.
Yamacı kolaylıkla indiler.
Artık güneş batmıştı..
Ortaklık alaca karanlık içindeydi.
Safura önde yürüyordu.. Ataları Hazreti İsmail (A.S.) m annesi Hacer gibi uzun etek giymişti.. Öyle ki topukları bile görünmüyordu.
Fakat o esnada kuvvetli bir rüzgâr çıktı.. Yerdeki çer çöpü süpürmekle kalmadı, Safura'nm eteklerini de biraz havalandırdı..
Hazreti Musa (A.S), Safura'nm topuklarını gördü beklemediği halde.
Derhal Safura'yı durdurdu. Şu arzuda bulundu:
— 109 —

«Ey Saf ura, artık ben önden yürüyeceğim. Sen peşimden gel Eğer yanlış yola saparsam seslenirsin..»
Safura bunu kabul etti.
Biliyordu sebebi.. Yanındaki genç erkek ne kadar emniyetliydi öyle.. Hattâ emniyeti, taşı kaldıran kuvvetinden fazlaydı.
Fakat ona sorsa topuklarım gördüğünü söylemeyecek, başka bir bahane ileri sürecekti.
İhtimal şöyle diyecekti:
<>Ey Safura!.. Hava karardı.. Dost düşman ayırt edilmez. Arkamdan gel ki seni koruyabileyim..»

V
FAZLALIKTAKİ BENZEYİŞ
Hazreti Musa (A.S.) ile Safura, yarım saat sonra şehre girmişler, sokaklarda ilerliyorlardı.
Hâlâ Hazreti Musa (A.S.) önde, Safura gerideydi.
Kapı önlerinde oturan kadın ve kızlardan bazıları merak ediyor ve Saiura'yı durdurarak soruyorlardı:
«Kim bu?. Yeni bir köle mi?.. Hani Şuayb köle tutmazdı Kaça satın aldı?.. Parayı nereden buldu?...»
Safura sonun nereye varacağını düşünmeden, hep doğruyu konuşuyor, yalan söylemeye yanaşmıyordu:
«Bu genç köle değil, misafirimizdir.. Sürümüzü su-ladı. Karşılığında babam davet etti.. Belki kalacak, belki yoluna gidecek.»
Nerelidir?...»
«İsrailoğullarından..»
«O halde kaçmış olacak..»
«Evet, hayr uğruna elini iki kere kana bulamış..»
Safura ile Hazreti Musa (A.S.) bu türlü yollarına gittiler ama, haber çabucak sokaklardan sokaklara atladı.
Herkes Hazreti Şuayb (A.S.) *m* bir îsrailoğl-n^ ağırlamasındaki hikmeti anlamıyor, sinirleniyordu.

Daha yakında İsrailoğullarını Medyen'den sürdüren o değil miydi?.. O halde niçin başka birisini çağırıyordu?.
İhtiyarlardan ihtiyatlılar yumuş- k konuşuyorlardı?.
«Şuayb en akıllımız ve bilginim.-,^!.. Bilhassa Kullukta pek ilerimizdedir.. Bilmeyerek hiçbir şey yapmaz.. Şuna inanıyoruz ki bu gençten haberler alacak.. Ve salacak.»
Eski İsrailoğullarının gayretiyle sapıtanlar ise seviniyorlardı, kızacakları yerde.
Koşup birbirlerine müjde veriyorlardı:
«Medyen sahibi Şuayb, eski İsrailoğullarını yurdumuzdan uzaklaştırdığı için pişmanlık getirmiş.. Az önce gördük, bir İsrailoğlunu himayesine aldı..»
Duyanlar cevap veriyorlardı:
«O halde ürküp sinmemizde hiç bir mâna yok.. Şuayb, dendiğinin aksine Medyen sahibi değildir ama, en sözü geçendir.. İleri gelenler ona uyar. Belki de zamanın değiştirdiğini, gençlerin bunalma sebebini anladı, hak verdi..»
«Bu kadar çabuk mu?...»
«Zeki ve ileri görüşlü insanlar anında karar değiştirirler..»
«Belki de Şuayb'm içinde bir arzu vardı.. Gizli bir arzu..»
«Ne olabilir?...»
«Medyen ve Eyke'nin gerçekten sahipliğe en lâyık olanıdır.. Bize dayanarak bunu elde etmek istiyor..»
«Eğer doğru çıkarsa biran düşünmez destekleriz.»
Şuayb (A.S.) hâlâ avludaki hasır üzerinde misafirini bekliyordu ve hâlâ Hazreti Musa (A.S.) ile Safura sokakları dolanıyorlardı.. Konuşulanlardan, yapılan tahminlerden habersizdiler.

Nihayet ayak sesleri duyunca Hareti Şuayb (A.S.) avlu kapısına baktı.. O anda da içi genişledi.
Hazreti Musa (A.S.) girince, Hazreti Şuayb (A.S.) in iç genişliği ferahlık, neşe halini aldı.
Kendisi yüz yaşını aşmıştı.. Kırkmdaki Hazreti Musa (A.S.) a evlât yakınlığı gösterdi.. O konuşmadan, hürmet secdesini yapmadan, kendisi konuştu ve hasıra buyur etti:
«Hoş geldin ey oğlum.. Kızlarıma gösterdiğin ilgiye ve pek yorgun olduğun halde işimizi kolaylaştırmana teşekkür ederim. Allah senden razı olsun.. Otur karşıma.»
Hazreti Musa (A.S.) da Hazreti Şuayb (A.S.) ı pek sevmişti.
Demek onu salık verenler doğru konuşmuşlardı.. Şuayb (A.S.) yanında kendisini emniyette hissetti.
Hasıra oturdu ve cevap verdi:
«Ben ancak Allahımızın buyurduğu insanlık vazifemi yaptım. Karşılığında en küçük bir menfaat düşünmedim.»
«Elbette düşünmeyecektin.. Adın nedir?. »
«Musa..»
«Güzel.. Hele yıkanıp temizlen ve bizimle yemek yiyerek soframızı şereflendir, konuşuruz..»
Hazreti Musa <A.S.) düşündü.
Kararını bildirdi:
«Ben yaptığım iş karşılığı ücret olarak yemek ye-miyeceğim.. Buraya geliş, davetine icabet ediş sebebim, seni tanımak böylelikle bilgilenmek içindi.»
«Teşekkür ederim ey Musa!.. Fakat sanırım bilmiyorsun, bizim şeriatımızda misafirin ikram edilen yemeği yemesi vardır.»
Musa (A.S.) rahatladı. Kabul etti:

«O halde sofranı bölüşeceğim..»
«Memnun oldum.. Haydi Saf ura ile arkaya git.. Sana yardım etsin, elini yüzünü yıka ve içeriye gel.. O za mana kadar diğer kızım Leyya sofrayı hazırlar..»
Hazreti Musa (A.S.) kalktı, Safura'nın peşinden yürüdü.
Onlar evin arkasına çekilir çekilmez, avlu duvarın dan bazı başlar uzandı.. Sordular:
«Ey Şuayb!.. Yurdumuzu perişan eden İsrailoğulla-rmı buradan uzaklaştıralı daha kaç gün oldu?.. Niçin yine onlardan ne olduğu bilinmez bir maceraperesti evine buyur ettin?.. Artık içimizde sapıtanian tutamayız.. *İhı* nu örnek gösterip başkalarını çağırırlar.. Başa çıkamayız.
«Bütün insanlar bir ana ve babanın mahsulüdürler.. İçlerinden türlü türlüleri çıkar.. Suç işlememişleri yakın, larma kıyaslayarak nasıl cezalandırırız?.. Bu garip geni mümindir ve kendiliğinden âciz kızlarıma yardım etnn;.. tir.. Nihayet şeriatimize uyup yemek yiyecek, belki gaci yatacak.. Sonra yoluna gidecek.»
«Ya, diğerleri gibi temelli kalmak için gelmişse?..u
«Olabilir.. Sebebi öğreneceğiz. Hiç bir insan yurdunu sebepsiz terk edip gurbete düşmez.. Eğer kaçışında hayır varsa niçin onu korumayalım?..»
Hazreti Şuayb (A.S.) a duvar ötesinden söz yetikti rt-nler, ne diyeceklerini şaşırdılar.
«Sen bilirsin ey Şuayb..'» dediler.. «İnşaaüah yarul mazsm.. Sonu iyi oiır..»
«İlhamlarım öyledir.»
Gelenler çekildiler..
Birisi kaldı sadece ve Hazreti Şuayb (A.S.) a qu atasözünü okuyarak o da ayrıldı:
— 114 —
Yıldızsız gecede Yolunu şaşıranlar Gökten bir nur akınca Ona koşuşmasınlar.
Çok kere dost sanıp Kurtuluşu umanlar, Eteklerini kaptırdılar ateşe Yanıp kavruldular.
Bütün bu konuşmaları Hazreti Musa (A.S.) yıkanırken işitmişti.. Her ne kadar Saf ura, onu yatıştırmaya ı-ılıştıysa da Hazreti Musa (A.S.) üzgündü.
Hayret de etmişti ve sormuştu:
«Ey Safura, bunlar benim İsrailoğullarından oldu-r.ıımu nereden biliyorlar?...!)
«Senin peşinde'n gelirken soranlara ben söyledim, (tatta istemeyerek, hayır için, iki kişiyi öldürdüğünü de haber verdim..»
«Keşke aniatmasaydm.. Halk, babanı görüyorsun ki rahatsız ediyor..»
«Bizim şeriatimizde söz hürriyeti vardır.. Söz hürriyeti olmazsa, gizli dedikodular yapılır, yalan söylenir.. I: unlar önleniyor.. Aynca fikir ve düşünceler cesaretle 01 taya atılınca ilerlemede, bilgi ve çalışmada, fayda sağ-lı.nıyor.. Kesene doldurduğun parayı işletmezsen çakıl-ı • .nidan farkı olur mu?.. Söz, fikir ve düşünce de öyledir.. Başta hapsedildikçe bir işe yaramaz..»
Hazreti Musa (A.S.), Safura'yı pek takdir etti.
Dönüyorlardı ki, Leyya evin kapısında durdurdu ve '•uları içeriye çağırdı:
«Haydi gelin, babama haber verdim..»
Hazreti Musa ile Safura eve girdiler.
— 115 —

Bir odaya hazırlanan^ sofra başında durdular.
Az sonra Hazreti Şuayb (A.S.) geldi ve kızlarına
emir verdi:
«Ben misafirimle yalnız kalacağım.. Siz hizmet edersiniz.»
Kızlar çekildiler.
*** * ***
Hazreti Şuayb (A.S.) ile Hazreti Musa (A.S.) on dakikadan beri başbaşa yemek yiyorlardı.
Hazreti Musa (A.S.) m dalgınlığı Hazreti Şuayb (A.S.) m gözünden kaçmadı.. Hatırlattı:
«Pek kabuğuna çekildin ey oğlum..»
«Yıkanırken, istemeyerek, sana gelenlerin sözlerini işittim. İzin ver ey Şuayb, karanlıktan faydalanarak gideyim.»
«Benim onlara verdiğim cevabı da işittin o halde.»
«Evet.. Fakat onlar seni daima rahatsız edeceklerdir.. Senin benim yüzümden üzülmeni, muaheze edil' meni istemem.. Çünkü ben Mısırdan beri yedi gündür vçan kuştan bile kaçarak, aç susuz, sana geldim.. Anlattıklarından da muhterem, tam tahayyül ettiğim gibi bir kulla karşılaştım.. Senden çok faydalanacaktım..»
«Ben de aynı hislerle doluyum ey Musa.»
«Belki kalışım senin hayatına bile mal oluı.. Bu yüzden kendimi emniyette hissetmiyorum..»
«Henüz hikayeni anlatmadın..»
«Doğru, anlatayım..»
Hazreti Musa (A.S.), Safura'ya anlattığı gibi Hazreti Şuayb (A.S.) a da macerasını özetledi.
Bitirince Hazreti Şuayb (A.S.) büsbütün onu bırakmadı:

«Artık yurdumda, kalabilirsin, emniyettesin. Hiç * korkma.» dedi.
...Bunun üzerine (Musa) ona gidip kendisine kıssayı anlatınca o: «Korkma, dedi, o zalimler güruhundan kurtuldun.»
(Kasas: 25)
Hazreti Musa (A.S.) mecbur kalıp kabul etti. Fakat öğrenmek istedi:
«Ben burada ne iş yapacağım?.. Kiının hizmetine g İreceğim?»
«Hele sabah olsun düşünürüz ey Musa.. En sevdiğin l_v nedir?
«Çobanlık..»
«Olur...»
Tekrar yemeklerine el uzattılar.
Bir zaman konuşmadan yediler.
Bazan Saf ura, yahut Leyya gelip hizmet ediyorlardı.
Onları kapıya sokulup seyreden bir kimse asla her ikisinin ilerde peygamberlikle şereflenecekleri ne ihtimal vermez, aklının köşesinden geçirmezdi..
Fakat Hazreti Allah (C.C) emredince olmayacak ne- vardı!..
Bu sefer Hazreti Musa (A.S.), Hazreti Şuayb (A.S.) ir dalıp gidişini izliyordu.
Sormadan edemedi:
«Ey Şuayb, zalimlerden kurtulduğumu, emniyette olduğumu söyledin ama, daha şimdiden düşünmeye başındın.»
Hazreti Şuayb (A.S.) kabul etmedi: «Beşka şeyler düşünüyordum.. Kendimi değil. Senin »oyunu düşünüyordum. Ben, Hazreti Yusuf (A.S.) in

vefatından onbir'sene önce doğdum ama, onu görmekll şereflenemedim. Hazreti Ya'kub yani İsrail, Mısır'a güç edeli yüz altmış sene kadar oldu.. Bu kadar kısa zam;m iğinde öyle muhterem bir peygamberin on iki oğlur.dan üreyen binlerce İbraninin bu hale gelmesi pek acıdır ve düşündürücüdür.. Nasıl oldu da sapıttılar çocukları". Halbuki beklenirdi ki, Mısır sapıklarım selâmete çıkar-smlardı.. Hazreti Yusuf (A.S.) yalnız basma olduğu hal de firavnu îmana getirdi ve Mısır halkının gözbebeği seçildi.. Naşı bile Filistin'e götürülmedi. Hâlâ bir mermer sandıkta Nü sularındadır. Bir kişi koca bir Mısır'ı teshir etti de soyu edemedi.. Diyeceksin ki Yusuf Pey gamberdi.. Olsun.. Soyunun elinde şeriati vardı.. O soy şimdi Fravn ve kiptiler tarafından hakir görülüyor, köleden aşağı muameleye tabi tutuluyor, işkence ediliyor lprsa, günahlarının yeryüzündeki cezasıdır bu. Beni <>n çok üzen nedir biliyor musun ey Musa?., Ya'kub (A.3.) m soyu o mübarek peygamberin ve oğlu Yusuf (A.S.) in ştriatini bir kenara atıp Fravna, onun putlarına taptıkları halde, adını almalarıdır.. Hangi yüzle kendilerim" (İsrailoğullan) diyorlar?.. Bunu hakedebilmek için şeref ve şeriati korumalıydılar.. Tekrar mümin olana kadar bu lâkabı kullanmak hak-kma sahip değildir onlar..» Hazreti Musa (A.S.) dinledikçe üzülüyordu. Dayanamadı: «İnşaallah tekrar göğüsleri açılır.»
dedi.
Hazreti Şuayb (A.S.) başka konulara geçti: «Buraya kırk sene öncesi bir kısım kaçak kadın ve erkekler gelmişti.. Bilsen nasıl kokarlaıdıl.. Pis ve kirliydiler.. Aylarca ağılda kalmış tekeler bile böylesine mide bulandırmaklar onlar gibi.. Fakat bak sen öyle değilsin ey Musa..»
«Bilmem nedense hepsi öyledir.. Hile, fitne, fuhuç,
 I
jlötülük, gurur, yalan az şey midir.. Elbette böyle olan-İMi- gül gibi kokmazlar..»
«Evet ey Musa, pek haklısın.. Bilhassa buraya ge-lı uiorde bir gurur vardı.. Kendilerini üstün yaratılmış Mllyorlardı ve bize insan gözüyle bakmıyorlardı.. Rahat-ı.«.i ı, faydaları, zenginlikleri için vasıtalardık sanki..»
«Allahımdan onlara hidayet dilerim..» «İnşaallah...»
Ertesi sabah, Hazreti Şuayb (A.S.) erkenden uyanmış ve avludaki ağaç dibine gidip oturmuştu.
Hazreti Musa (A.S.) pek yorgun olduğu için, bir luıiü uyuyamamış, ancak sabaha karşı dalmıştı ve henüz yatıyordu.
Bir ara Hazreti Şuayb (A.S.) m yanma büyük kızı Hafura geldi.. İhtiyacı olup olmadığım sordu.
Arzularını yaptı ve öğrenmek istedi: «Ey babam, misafirimiz kalıcı mıdır, gidici mi?..» «Niçin sordun ey kızım?...»
«Eğer gidecekse dağarcığım hazırlayayım.. Yollarda aç kalmasın..»
«Hayır, kalacaktır..» «Acaba kime çalışacak?...» «Bize ey kızım..»[1]
«Öyle mi?.. Demek işçi tutmaya nihayet razı oldun?. «Maksat başkadır.. Bir masumu zalimlere karşı korumaktır.»
«Doğru ey babam.. Eskiden ücretle kullandıkların

vardı. Sanırım ücretle kullandıklarının en hayırlısı Mu sp olacaktır. Çünkü kuvvetli ve emindir.. Çoban olur.»
O ikiden biri: «Babacığım, dedi, onu üctetli (çoban) tut. Çünkü ücretle kullandıklarının en hayırlısı şüphesiz ki o kuvvetli, emin (adamdır)». (Kasas: 20)
Hazreti Şuayb (A.S.) öğrenmek isteyerek sordu:
«Ey Safura, Musa o ağır taşı kaldırarak kuvvetli olduğunu gösterdik Bunu anladım. Fakat nereden emniyetli olduğuna "hükmettin?..
«Babacığım, dün akşam onu sana getirirken ben Ön. den yürüyordum.. Bir ara rüzgâr çıkıp eteklerimi uçurdu. Sanırım topuklarım açıldı.. Musa hemen öne geçip beni arkada bıraktı..»
«Haklısın kızım..»
â&fura işler bitince gitti.
Hazreti Şuayb (A.S.) yalnız kalmıştı.
Düşündü yine..
Hazreti Musa (A.S.) ı ücretle yanında çalıştırması, hayatını emniyete almaya yetmezdi.. Çünkü nihayet kö lc- mesabesinde bir insan olacaktı ve dileyenin hışmınn uğrayacaktı.
Ona bir derece vermeliydi.
Mevkiini yükseltmeliydi..
Ama nasıl yapacaktı bunu?..
Çareyi yoldan geçen bir fakirin şarkısında buldu
Yuvaya sığınan kuşun
Hırpalanıp
Atılmasını istemiyorsan,
Onu kuluçkaya yatır.
Yuva $dhvpler{yle akraba e*.
_ 120 —
Bana böyle yapmadılar da Sokağa düştüm.. Yıllarca sürünüyorum.. Kimbilir kaç yıl daha Yükselmeyeceğim dallara?..
Hazreti Şuayb (A.S.) hemen karar verdi.. Kızlarından birisini Hazreti Musa (A.S.) a nikâhlayacaktı.
O zamanın şeriatine göre, babalar evlenme çağma gelen kızlarını evlendireceklerini, hattâ vermek istedikleri namzeti açıklarlardı.
Bu haysiyet kırıcı değildi. Aksine iyi bir usuldü.
Bilhassa mevkii yüksekler için.
Çünkü eşraf kızlarım hemen hemen kimse istemeye cesaret edemezdi.. Ve kızlar evde kalır, kötü yola saparlardı.
Hazreti Şuayb (A.S.) m aklını şimdi de Hazreti Musa (A.S.) m yoksul olduğu kurcalıyordu.. Yüz görümlü-lüğü ve çeyiz veremeyecekti.
Çok kafa yormadı.
Bunun da çaresini buldu..
Hazreti Musa (A.S.) çalışır öderdi yüzgörümlülüğü-nü, çeyizi.
Rahatladı..
Esasen Hazreti Musa (A.S.) da uyanmış geliyordu. Hazreti Şuayb (A.S.) kızlarına seslendi, kahvealtı İçin.
Az sonra sofra basındaydılar yine.
önce Hazreti Şuayb (A.S.), Hazreti Musa (A.S.) in geceyi rahat geçirip geçirmediğini sordu. Sonra mevzua girdi.. Kısa konuştu sebep anlatmadan:

«Ey Musa. sana iki kızımdan Dirisini vermek İstı yorum.» ",
Hazreti Musa bunun neden yapıldığını bildi.
Teşekkür etti.
Yüzgörümlülüğü meselesini ortaya atmca, Hazrel ı Şuayb (A.S.) çareyi anlattı:
«Sekiz yıl hizmet edersin..»
«Peki..»
«Fakat arzunla on yılı tamamlayabilirsin.. Sana müşkülat çıkarmam..»
«Hay hay.. Demek bu iki müddetten hangisini öder sem bana düşmanlık olmayacak..»
«Evet.,»
«Aiiahımız bu konuşmamız üzerine vekildir..»
(O zat Musaya) dedi ki: «Ben iki kızmdan birini -sen bana sekiz yıl eciriik etmek üzere- sn na nikâhlamayı arzu ediyorum. Eğer (hi/mr-tini) on (yü) a tamamlarsan o da kendinden. (Bununla beraber) arzu etmem ki sana zorluk çektireyim, tn.şaallah beni salihlerden bulacaksın. (Musa) dedi: «O seninle benim aranı-dadır. Bu iki müddetten hangisini ödersem demek ki bana karşı bir husumet yok. Allah da §u dediğimizin üstünde bir vekil>
(Kasas: 27,28)
Anlaşmışlardı.
Hazreti Şuayb (A.S.) son kalan pürüzü çözmeye çalıştı. Sordu: «Hangi kızımı almak istiyorsun ey Musa?...»

Büyüğünü.. Hangisiyse..»
ııSafura büyüktür.. Seni pek takdir ettim ey Musa. ı HU hak ve adalet üzerine çalışıyorsun,.»
■ insanlık bu değil midir?.. Büyük kız dururken küıe talip olmak, büyüğü saadetinden eder.. İnsan kurarken, diğer bir yuvayı dağılmamalıdır.. Nasıl ki duvar örerken, başkasını yıkmak doğru olmazsa bu • ı ı öyledir.»
Sustular.,
Yemek yemeleri uzamıştı ve Hazreti Şuayb (A.S.) ■p d üşünüyordu.. Hattâ bir aralık hafifçe tebessüm et-
ı
Hazreti Musa (A.S.) bunu gördü ama, soramadı.
Hazreti Şuayb (A.S.) kendisi açıldı:
«Bilsen neler düşündüm ve nihayet güldüm ey Mu-
II Seninle bir pazarlık yaptık.. Vaktiyle atan Hazreti I vı.ub (A.S.) da dayısı Leban ile aynı pazarlığı yapını:,.t,ı.. Pazarlıkta benzeyiş çok.. Allahımdan dilerim ki fcnu öyle olmasın..»
-(Nasıl ey pederim?...»
<ıBilmiyor musun?.. Alatmadılar mı?..»
«Hayır.. Hep Fravnın yanında büyüdüğüm için şovumdan dinlemek fırsatım bulamadım.»
«Leban, yeğeni Hazreti Ya'kub (A.S.) ı aldatmıştı.. Bthiz için yıllarca çalıştırdı.. Sonra diğer kızını verdi.»
«Çok fena..»
«(O kadar olsa yine iyi.. Tekrar yıllarca çalıştırıp nail istediği kızım nikahladı.. Ve ayrıca mal edinmesi bahanesiyle epeyce yanında tuttu.»
«Niçin?...»
«Çünkü Hazreti Ya'kub (A.S.) dayısı Leban yurduna ayak basınca toprak pek bereketîenmişti.»
«Anladım..»

«Ey Musa!. Bende bir ilham var. Öyle. sanıyorum ki Allahımız seni pek seviyor.. Büyük bir peygamt» olan atan Hazreti Ya'kub (A.S.) in hayatından bir kil mini aynen yaşatarak, seni şereflendiriyor.. Ben de bu şereften pay alıyorum.. Ümit ederim ki İblis'e uymana Müddetin dolunca bozuşup diğer kızım için de çalışımı nı istemem.. Allahım beni korur..»
*
Hazreti Şuayb (A.S.), Leban gibi yapmadı.
Kızı Safura'yı hemen Hazreti Musa (A.S.) a nikah ladı.. Çeyiz ücretinde kendisi alacaklı kaldı.. Çünkü Mu sa (A.S.) ı koruması lazımdı ve ona inanıyordu.. Emnl yeti tamdı.. Pazarlığı bozup kızmı alıp gitmezdi sekli yahut on yıl önceden.. Bu yıllar dolmadan..
Nitekim Hazreti Musa, daha ilk günden ahdine v«-falı olduğunu gösterdi.. Hazreti Şuayb (A.S.) m sürüifl nü alıp gütmeye başladı.
Sabah erkenden çıkıyor, akşamla birlikte dönüyor du.
Taşı ağır kuyudan sürüyü suluyordu.
Vazifesine iyi bakıyordu..
Aradan ay geçtiği halde bir vukuatı olmamıştı.
Aksine sürü bereketlenmişti..
Koyunlar semirmiş, sütleri bollaşmıştı.
Medyen halkının müminleri ilk fikirlerini değiştirmişlerdi.. Hazreti Musa (A.S.) ı seviyorlardı.
Hazreti Musa (A.S.) kimsenin işine karışmıyor, <!<• dikodu etmiyor, ancak vazifesiyle ilgileniyordu.. Bir dr yardımı çok seviyordu.. Halinde, davranışlarında Mı ululuk vardı..
Diğer tsrailoğlu olmakla övünenlere ben zemiyordu.. Hazreti Ya'kub (A.S.) in (İsrail) lâkabım hakkıyla taşıyor, nurunu koruyordu.

Medyen'in sapık gençleri ise onda umduklarını bulu m;imiş, kızmışlard'. Fakat Hazreti Musa (A.S.) pek kuvvetli olduğu için ses çıkaramıyorlardı.. Sinmişlerdi.
Bir akşam Hazreti Musa (A.S.), evde topluca yemek yenirken, kolunu gösterdi:
«Bugün bir canavarla boğuştum.. Köpekler de yardım edince kaçırdım..» dedi..
Hazreti Şuayb (A.S.) m canı sıkıldı.
Sonra öğrenmek istedi:
«Ey Musa!.. Her çoban bir asaya muhtaçtır.. Sen Rlçln bir asa temin etmedin?...»
Hazreti Musa (A.S.) dan önce Safura cevap verdi.
«Bunu ben de istedim.. Ağaçlar sahiplidir belki diye hiçbir yerden kesememiş..»
Hazreti Şuayb (A.S.) m gözleri yaşardı.
Ne doğru insandı damadı Musa!..
Tam hayalettiği gibi davranıyordu.
Hemen Safura'ya emir verdi:
«Ey kızım, anbara git.. Orada benim bir çok asalarım var.. Birisini al gel..»
Safura koşup gitti.
Döndüğünde elinde bir asa vardı.
Hazreti Musa (A.S.) a uzattı..
Fakat Hazreti Şuayb (A.S.) önledi:
«Onu götür.. Başkasım getir ey kızım..»
Safura öyle yaptı.
Hazreti Şuayb (A.S.) niçin o asayı vermemişti?..
Sebebi vardı ve pek önemliydi.
Bir gün Hazreti Şuayb (A.S.) yalnız başına dolaşırken, hücuma uğramıştı.. Hayatı tehlikedeydi saldıran canavar karşısında... O anda bir adam çıkmış ve o asayı uzatmıştı Hazreti Şuayb (A.S.) a..
Bu asayla kurtulmuştu Hazreti Şuayb (A.S.)

Tekrar sahibine asayı iade etmek için bakınca, adi mı görememişti..
Ancak, adamm bulunduğu yerde hâlâ hoş bir koH vardı.
Asa da öyle kokuyordu ve yeryüzü ağaçlarının dfl larma benzemiyordu.
Hazreti Şuayb (A.S.) a ilham gelmişti.. O adanı ■ melek ve asa cennet emanetidir fikrindeydi..
Emaneti sıkı sıkıya koruyordu.
Onu nasıl şimdi Hazreti Musa (A.S.) a verebilndı
Yemek esasen bitmişti.. Hazreti Şuayb (A.S.), **Hat** reti Musa (A.S.) la birlikte anbar kapısına kadar f.ıllı
Saf ura asayı bırakmış, başkasını almış geliyordu
Bunu gözleriyle görmüştü Hazreti Şuayb (A.B.J
Fakat Saf ura asayı uzatınca, yine aynı asa olduğu nu anlayıp şaşırdı.. Tekrar değiştirilmesini istedi.
Belki yedi kere, Saf ura asayı değiştirmek istedi, lu kin her seferinde emanet asa getirildi.
O zaman Hazreti Şuayb (A.S.) hükmünü verdi
«Cennetten ihsan buyrulan bu emanet asayı bUH dan sonra damadım Musa muhafaza edecek.»
Asayı Hazreti Musa (A.S.) a teslim etti.
Fakat ertesi sabah uyanan Hazreti Şuayb (A I asayı Hazreti Musa (A.S.) a verdiğine pişman oldu
«Bunu nasıl yaptım?.. Nasıl yaptım?..» diyordu «İblis beni kandırdı.. Günâha girdim.. Emanete hi ettim.»
O kadar üzüldü ki, akşamı beklemedi.
Hazreti Musa (A.S.) m peşinden kırlara açıldı
Bir düzlükte buluştular.
Hazreti Şuayb (A.S.), asayı isteyince, pek terbiyi! olan Hazreti Musa (A.S.) m derhal vereceğini san du.

-:
Fakat öyle olmadı.
Hazreti Şuayb (A.S.) asayı isteyince, Hazreti Muini (A.S.) pederinin gönlünü kırmadan ret etti:
«Bundan beni bağışla ey pederim.. Çünkü ailem Safına kaç kere değiştirmek istediği halde, aynı asa elinde l',cldi. Bunda bir hikmet vardır.. Karşı duramam..»
Hazreti Şuayb (A.S.) onu haklı buldu ama, yine de şeytan işidir sanıyordu olanları..
Kesin inansa gönlü rahat edecek a.
Çare araştırırken Önce bir şarkı işittiler:
Kavga, dövüş, Ağız kalabalığı, Yakışmaz insana.
Çözülemeyecek. Hiçbir mesele yoktur Köyde, bayırda.
Deynek dururken Ateşi elle karıştırmak Akıllı kârı değildir.
Hakem bulanlar. Karara uyarlarsa Her düğüm çözülür.
Sonra, şarkıyı söyleyeni de gördüler. Onlar bilmiyorlardı ama, bu adam insan küığıru-' |irmiş bir melekti.
Hemen çağırıp hakem yaptılar.
Sırayla konuştular.
Adam biraz dükündü.. Şu teklifi yaptı:

«Bence en iyi hal şekli şudur.. Asayı yere bucağım, kim kaldırabilirse onun olsun..»
Gerek Hazreti Şuayb (A.S.), gerekse Hazreti Mu sa (A.S.) bu kararı beğenmediler..
İkisi aynı zamanda konuştu:
«Asayı her ikimiz de kaldırabiliriz.. Hafiftir ve L«0 rübe ettik..»
Adam gülümsedi:
«Hele bir kere daha tecrübe edin.»
Çare yoktu.. Asayı adama verdüer.
Adam, asayı yere uzattı.
Önce Hazreti Şuayb (A.S.) ı çağırdı:
«Sen büyüksün.. Asayı evvela almak hakkındır.»
Hazreti Şuayb (A.S.) eğildi.. Çok uğraştı. Aa almak değil, kımıldatamadı, bile.. Yorulmuştu.
Çekildi..
Bu sefer öne Hazreti Musa (A.S.) -yürüdü. Eğildi ve kolaylıkla asayı kaldırdı. Adam hükmünü verdi: «Asa senindir..» Ve derhal yok oldu..
Hazreti Şuayb (A.S.) ile Hazreti Musa (A.S.) birbirlerine bakıştılar.. Heyecanlanmışlardı..
Haşyetle Hazreti Allah (C.C.) ı tekbir ettiler: «Allah büyüktür!...» «Allah büyüktür!...»
**
On yıl sonra bir kış günüydü.
Hazreti Şuayb (A.S.) yüz on, Hazreti Musa (A.3,)

rlll yaşındaydı.. Geçen on yıl içinde çocuklara karışmış-ıı linzreti Musa (A.S.). Hazreti Şuayb (A.S.) ilk sekiz yıl bitince, ümit ettiği gibi, Hazreti Musa (A.S.) in git-uiKİiğini görüp sevinmişti.
Çünkü böyle has kullar pazarlığın en ağırım ifa ede-ri] taahhütlerine gölge düşürmezlerdi.
İşte şimdi de on yıl dolmuştu.
Hattâ kışa girilmişti..
Hazreti Musa (A.S.) hâlâ Hazreti Şuayb (A.S.) m yanındaydı.
Ne gidiyor, ne ayrı ev açıyordu.
Kayınpeder ile damadın günleri pek tatlı geçiyordu.
Bilhassa birlikte KABE'YE DOĞRU dönüp ibadet etmeleri!..
O anlar Hazreti Şuayb (A.S.) inen doyamadığı zamanlardı.
Halk gittikçe azıtmıştı..
Eyke'den de öyle haberler alıyor, bazan oraya kadar gidiyordu Hazreti Şuayb (A.S.).
Daima mahzun dönüyordu.
O kadar vaaz ve nasihatlerde bulunuyordu ki, eve gelince bir kaç gün boğazının iyileşmesi için bekliyordu.
Onu teselli eden, halkın sapıklık ve azgınlığını hafifleten Hazreti Musa (A.S.) di.. Karşılaşınca her türlü kaygısını unutuyordu.
Yine bir akşamdı..
Hava pek soğuktu..
Hazreti Musa (A.S.) ağıllan dolaşmaya çıkmıştı.
Hazreti Şuayb (A.S.) pencerede gelmesini bekliyordu.
Ansızın bilinmez bir sebeple pek neşelendi Hazreti Şuayb (A.S.).
Hayra yorup sevindi.

Fakat aynı anda büyük kızı Safura yanma geidi ve hüzünlü bir sesle durumunu anlattı:
«Ey babam!.. Garip bir ruh haleti içindeyim.. Hem saadetimden kabıma sığamıyorum, hem burası bana el görünüyor.. Baba yurduma pek uzakmışım gibi, sılaiam-yorum.. Niçin böyleyim.. Ne yaptımsa kendime gelemedim..»
Hazreti Şuayb (A.S.) hemen çaresini söyledi:
«Ey kızım ben de aynı haldeyim.. Seviniyorum ve seninle Musa'nın hasretini canevinde duyuyorum.. Bunun yegâne tedavisi namaz kılmaktır.. Haydi odana ;■ kil ve Allahma sığın.. Ben de öyle yapacağım..»
Safura odadan çıktı.
Hazreti Şuayb (A.S.) derhal namaza durdu ve uzun zaman kalkmadı.
Bu sırada Hazreti Musa (A.S.) gelmiş durumunu görmüştü. Bir kenara oturarak bekledi..
Nihayet Hazreti Şuayb (A.S.) namazdan çıktı.
Damadına bakıp gülümsedi ve hatır sordu:
«Hoş geldin ey Musa!.. Ağıllan dolaşırken sıkmi çekmedin ya bu soğukta?..;;
«Hayır.. Ancak sana bir haberim var.»
«Söyle ey Musa!. Az önce gerek ben gerek kızım Safura sebebsiz sevinmiştik.. Elbette söyleyeceklerindi- hu sevincimizin kaynağı vardır.»
Hazreti Musa (A.S.) heyecanlandı.. Lâkin çabUİ toparlanıp cevap verdi:
«Bu muhakkak.. Hatırlarsan seninle sekiz yıl ı< .,. pazarlık etmiştik.. On yıl için serbest kalmıştım. Ben :>< zünde duran bir insan olduğumdan on yılı tamamladım isteğimle.. Artık sanırım bana izin verirsin.. Yarın bah ailemi ve çocuklarımı alıp gideceğim.»
Hazreti Şuayb (A.S.) şaşırdı.. Hatırlattı:
— 130
«Bu kış mevsiminde mi?..»
«Ne çıkar?..»
«O halde yurduna dönmeyecek, ayrı eve çıkacak-
«Hayır, hayatım tehlikede de olsa yurduma dönece-||nı.. Bu akşam içimde önüne geçilmez bir arzu peydahlandı..»
Hazreti Şuayb (A.S.), elbette Allanın emriyle ola-, ısrar etmedi.. «Peki, sen bilirsin oğlum, dilediğin gi-
ln yap.» dedi.
" O gece Hasreti Musa (A.S.) hazırlıklarını tamamladı ve sabahleyin, şiddetli bir yağmur altında Sina Ya-r»nadası istikametinde yola çıktı.. Oradan da Mısır'a gidecekti... Tanınmasını önlemek için kervanlara katılmamıştı.
Artık Musa müddetini bitirince ailesiyle yola
çıktı...
(Kasas: 29)
Hazreti Şuayb (A.S.) bir ay kadar bekledi. Daha da bekleyeceğini sanıyordu.. Hazreti Musa (A.S,) Mısır'a *h* ■ *ek,* hayatım emniyete alacak, sonra haber yolla-. '.;tı.
Fakat Hazreti Musa (A.S.) dan bambaşka bir hapı geldi.
i'.unu mümin bir İsmailî'li getirmişti. Hazreti '"usa (A.S.) Sina Yarımadasında kaybol-'..ıı .ı u uzun zaman.. Yolunu bulmak için Sina dağına (l ur ı Sina) gitmiş orada kendisine peygamberliği müj-
•ıinişti.. Ve durmamış Mısır'a koşmuştu. Hazreti Şuayb (A.S.) haberi öğrenince, ayrılacaklarım niçin sevindiğini anladı.. Hazreti Allah'dan İs-1.1 ıh yallarının akıl ve vicdanlarına sahip olmalarım,
— 131 —

Hazreti Musa (A.S.) m vazifesini kolaylaştırmasını, Fravn ve benzeri sapıkların da hidayete ermelerini, Mısır topraklarında Nil gibi bereketli, bir islâmiyet nuru nun da çağlaya çağlaya akmasını niyaz etti.
(Bu olaylar Hazreti Musa kitabında pek geniş bir şekilde anlatılacaktır..»
— 132 —
VI
KANLANAN BAKIŞLAR
Medyen ve Eyke yurdunda hayat birdenbire hızlanmıştı.
Hep böyle olurdu.
İnsanlar sapıttıkça huzur dağılır, karışık, hedefsiz i ıh yaşama başlardı.. Bu yaşama içinde insanlar sanki likalarından kırbaç şaklatılıyorcasma koşar koşarlardı.
Allahtan kopup maddeieştikleri için hislenişleri kalkardı, katılaşırlardı.
İçlerinde birer volkan patlar dururdu.
Fikirlerini, düşüncelerini kızıllaştınrdı.
Bakışları duruluğunu kaybeder, kanlanırdı..
Kurt gözleri gibi..
Hazreti Allah (C.C.), sapıtan kullarına sanki büsbütün vicdanlarıyla onları başbaşa bırakmak için, her arzuladıklarını daha çok verirdi.
İhtimal, cezalanacakları zaman her hangi bir sebep ve bahane ileri sürmemeleri içindi bu.
Her geçen yıl Medyen ve Eyke yurdu zenginleştikçe nsenginleşiyordu.. Toprağın verdiği bereket artıyordu.
Buna insanlar da dahildiler.
Hazret-i Allah (C.C.) Eyke ve Medyen halkım esa-
— 133 —

sen ömür bereketiyle bezemişti. Şimdi bu bereket elle tutulacak gibiydi.
Hastalık, ölüm az oluyordu.
Fakat neye yarardı!...
İnsandı bu.. Ömrü uzadıkça daha çoğunu istiyordu.
Kileri, evi, anbarı, kesesi doldukça az görüyor, bun lan her türlü yoldan artırmak hevesine kapılıyordu.
İlk israiloğullannın ektikleri zehirli tohumlan yiyen nesil şimdi nerdeyse torunlara karışmıştılar.
Çünkü Hazreti Musa (A.S.) in Mısır'a dönüşü üztr rinden otuz sene geçmişti.
Hazreti Şuayb (A.S.) yüzelli yaşındaydı.
Kendisi ve bir avuç mümin kul, çırpınıp duruyorlardı.
Şeriatın yasakladığı her türlü amel, şimdi günlün işlerden olmuştu.
Dünyaya gözünü açan her çocuk, kendisini bu gü« uâh yarışı içinde buluyor, o da aynı yoldan koşmayı başlıyordu.
Orta nesil ve onun eseri olan genç nesil, Hazreti Şu* ayb (A.S.) ile karşılaşmaktan çekmiyorlardı.. Bilh.ıv,, vaazları dinlemekten.. Bunun sebebi, Hazreti Şuayfl (A.S.) in söz ve konuşma kudretiydi. Dinleyene tesir edj yordu.
Bu yüzden, Hazreti Şuayb "(A.S.) her hangi bir aa-pik aile ile karşılaşsa, o aile hemen meydandan evin İni çekiliyor, yahut Şuayb (A.S.) ı misafir etmiyorlardı
Bu günlerin birinde Hazreti Şuayb (A.S.) ummadl ğı, beklemediği bir haber aldı.. «Ey Şuayb!..» deli in «Damadın Musa, Fravn'dan izin almış.. Yüzbinleri İsrailoğullarını peşine takmış, Kızıldeniz'i aşarak SİM yanmadası'na varmış.. Çabuk git ve çaresine bak ,N
Şuayb (A.S.) anlamamıştı.. Sordu:
«Nasıl bir çare istediğiniz?.. Niçindir bu?...»
— 134 —
((Bilmiyorsun ey Şuayb!.. Belki de bu senin arzundur. Musa'ya tenbihlemiştin.. Bizim topraklarımız bu kadar İsrailoğlunu kaldırmaz.. Hele onlar pek hilekâr-dtrlar.. Nasıl Mısır'ın basma dert oldularsa, bizim de babımıza olurlar.. Çok geçmeden emirlerine girer, köle ha-patı yaşarız..»
Hazreti Şuayb (A.S.) ancak bu açıklamadan sonra Balkın telaş sebebini kavradı.
Ona sığınanlar, dertlerine derman arayanıar, sapı-lunlardı.. Şimdilik uslanmış görünüyorlardı..
Hazreti Şuayb (A.S.) bir an için ümide kapıldı.
İsrailoğulları buralara yerîeşseler elbette sapık Med-■tn ve Eyke halkından iyi olur sanıyordu.. Hazreti Muşu (A.S.) peygamberdi.. Peşine yüzbinleri aşkın insanları ■attığına göre, bunlar tekrar Allah yolundan yürümeye 11:ıslamış olacaklardı.
Bu ümitlerle Hazreti Şuayb (A.S.), ona sığınan sapıklara ihtar etti:
«Keşke damadım peygamber Musa ümrnetiyle gelip buraya yerleşse!.. Başlayan sapıklık yangınını vaktinde elbirliğiyle bastırırdık..))
Sapıklar ürkmüşlerdi.. Söz verdiler:
«Sen hele bu çekirge âfetinden bizâ koru, göreceksin makisinden daha mümin olacağız..»
«Demek imana gelmek için pazarlığa girişiyorsunuz?.. Şeytan işidir bu.. Hazreti Allah (C.C.) mülkünün bir kısmını verdiği kullarının o mülkü kirlettiklerini görünce, dilediği zamanda derhal alır, başka topluluğa ve-ıiı\. Bunun örnekleri çok vardır. Eğer Hazreti Musa (A.S.) Allah;dan emir almışsa, bu ilâhi gazabı bekleyeceksiniz.. İsrailoğulları gelecekler, yerleşecekler ve siz H'orçek bir imanla Allah'a sığınmadıkça onlara hizmet • 'ineksiniz. Başınıza gelecek olanlar bir çeşit cezadır..»
— 135 —

Halkın yalvarmaları günlerce sürdü.
Nerdeyse sapıklar Hazreti Şuayb (A.S.) m ayaklarını öpeceklerdi.. Yalandan ağlıyor, yırtmıyorlardı.
Kalan bir avuç mümin ise, Hazreti Musa (A.S.) İle ümmetinin gelmesi taraflısıydılar..
Medyen ve Eyke yurdunun, onlara göre, selâmete ulaşmasında başka çare yoktu.
Mümin şairler bunu dolaylı yollardan dile getiriyorlardı:
»
Ben bir insanken
Akıl ederim..
Tarlama serpeceğim tohumların
Sağlam olması kazanctmdtr.
Çuvalları boşaltır incelerim.
Küflenmiş, içi geçmiş tohumlar
Bana yaramazlar..
Gömerim bir çukura.
Elimde yoksa,
Komşumdan, alırım özlü tohumları.
Onlarla tarlamı ekerim.
Evet, ben bir insanken
Böyle yaparım da,
Mülk sahibi niçin dursun?..
Yeryüzünün en kıymetli nimeti
Biz değil miyiz?..
Dünya tarlasına ekilenlerimiz
Sapıklıkta yarışıp boylandıkça,
Elbette Mülk sahibi durmayacak.
Tarladan sapan geçirip temizleyecek,
Yerimize özü nurlu
İnsanları yerleştirecek.
— 136 —
Hazreti Şuayb (A.S.) iki arzu arasında kalmıştı.
Müminler Musa (A.S.) m gelmesini, sapıklar uzakla.-} ip gitmesini istiyorlardı.
Halbuki Hazreti Şuayb (A.S.) kendisinde bu iki istekten her hangi birisini yapacak kudret göremiyordu.
Sapıklar olsun, müminler olsun, eşiğini aşındırdıkça. |öyle konuşuyordu:
«Emir ve ferman Hazret' Allalımdır.. Biz ancak vâ-Hitalarız. Ben damadım Musa (A.S.) a gidip ne türlü konursam, netice alamam. O peygamberdir.. Kendisine takip edeceği istikamet vahyedilmiştir.. Bu istikamet dışımı çıkamaz. Hatırlarsınız çok eskiden Hazreti İbrahim (A.S.) da kıtlık dolayısiyle Mısır'a göçmüştü.. Sonra emir alıp yurduna döndü.. İki yüz sene kadar önce de Hazreti Yusuf (A.S.) m kardeşleri tarafından kuyuya atılması hadisesi, Ya'kub (A.S.) soyunun Mısır'da yerleşmelerine sebep oldu.. Yetmiş kişilik İbraniler, geçen İki yüz sene içinde bu kadar çoğaldılar.. Onların Haz-ıcli Musa (A.S.) peşinde göçleri emir icabıdır.. Belki İKrailoğullarma bir ceza, belki armağandır.. Bunu Hazreti Musa (A.S.) dahi henüz bilemez eğer vahy almamışsa..»
Hazreti Şuayb (A.S.) nihayet hazırlandı.
Hazreti Musa (A.S.) pek yaklaşmıştı.
Karşılayacaktı.. Kızını, torunlarını görecekti.
Bir sabah hareket etti.
Sapıklar yine yalvardılar:
«Ey Şuayb!.. Niçin görmemezlikten geliyorsun?. İs-rıiiloğullan yurdumuzu istila edecekler.. Başka bir sebep urama, Allahmı karıştırma bu işe.. Bizi kurtar.»
Hazreti Şuayb (A.S.) hiç cevap vermedi.
Sapıkların küfre varan sözleriyle incinmişti.
Tekrarladı:
«Allahım ne dilerse o olacak.. Ben Musa ile pazar-
— 137 —

lığa gitmiyorum.. Yakınlarımı karşılamaya, hasretimi gidermeye gidiyorum..»
Hazreti Şuayb (A.S.) yolda düşünüyordu:
«İki ihtimalden birisi olacak.. Ya İsrailoğulları yurdumuza girecekler, yahut girmeyecekler.. Hangisi gerçekleşirse gerçekleşsin, Medyen ve Eyke halkının bir kısmı sevinecek, diğeri üzülecek.. Müminler ve sapıklar karşı karşıya bulundukları halde, ben taraf tutamıyorum. Dua ve' niyazlarını bu mevzuda yükselemez..»
Hazreti Şuayb (A.S.), Sina Yarımadası'na geçip Hazreti Musa (A.S.) ile buluştuğu zaman, şaşırdı.. Dağ taş insan doluydu.
Ve damadı Hazreti Musa (A.S.) bunların peygamberiydi.
Fakat asla bir hükümdar gibi gururlanmıyordu.
Aksine yumuşamıştı.
Bilhassa mahzundu.
Hazreti Şuayb (A.S.) sabretti.. Hazreti Musa (A.S.) a hiçbir şey sormadı ve temennide de bulunmadı.
Döneceği günün gecesinde Hazreti Musa (A.S.) ken dişi açıldı:
«Kuzeye gitmek için emir aldım.. Yani Filistin'e. İsrailoğulları oraya yerleşeceklerdir.. Sevgili Allah im iz onlara Filistin'de yurt buyurdu.. Fakat soyum oldukları halde ,tutumlarını asla beğenmiyorum.. Korkarım ki gittikçe azıtacaklar ve Allahm lanetine uğrayacaklardır.. Onlara yurt diye vaad edilen topraklan göremeyecek UT görseler, yerleşseler de bu ancak imhaları için hazırlanacaktır..»
Hazreti Şuayb (A.S.), damadı peygamberi teselliye çalıştı:
«Sen bir peygambersin.. Vazife aldın, asla yılgınlık getirme ey Musa..»

«Nasıl getirebilirim!.. Sözlerimi yanlış anladın. Ben ikinci bir emre kadar çalışacağım çekinmeden.. Fakat «anıyorum ki, insan yaratıldığı günden beri, peygamberini böylesine uğraştıran bir topluluk henüz görünmedi.. l'.ilmezsin.. Bilmezsin onları.»
«Allahımdan cümlesine hidayet dilerim..»
«İnşaallah..»
«Bu büyük topluluğu hangi -oldan Filistin'deki rftad buyurulan topraklara götürse eksin?...»
Hazreti Musa (A.S.) henüz bilmiyordu.
Bir emir almamıştı..
Ancak kuzeyde uzanıp giden Tin çölüne (Sahrası -
.1:1.) baktı.
Belki bu esrarengiz çölü kıyısından dolaşacaklardı.. Belki içine, cehennemine gireceklerdi..
Ve sonra?..
Ne olacağını ancak Hazreti Allah (C.C) buyura-nıktı.
Elbette bunda, yani helak yahut kurtuluşta İsrail-ıii'.ullarınm davranışları en büyük rolü oynayacaktı.
Hazreti Şuayb (A.S.), ertesi gün yurduna döndü.
Ay geçmeden, Hazreti Musa (A.S.) ile İsrailoğulları nın Tih çölü içine girdiklerini öğrendi.. Fakat sonraları izleyemedi. Çünkü o zamanın haberleşmesine göre l'.cırı bu imkândan mahrumdu, hem de Medyen ile Eyke Olayları ona fırsat bırakmamışlardı.
(Hazreti Musa'nın Tih sahrasındaki yılları, bundan lonraki eserde incelenecektir..)
*** ****
Medyen ve Eyke sapıkları ki, artık kadın kız ve ço~ l uklarıyia çoğunluktaydılar, Hazreti Musa (A.S.) m Tih

sahrasına girişinden sonra uç ay kadar beklediler.. Uslanmış göründüler.
Bu halleri Allah korkusundan, nedametten değildi.
Hazreti Musa (A.S.) in dönüp geleceğindendi.
Fakat aylar geçip İsrailoğullarmm izleri silininee, meydanı boş buldular..
Sunardılar, cesaretlendiler.
Şimdiye kadar puta tapmakta gizliliğe riayet ederlerken, sanki bir yerden emir almışlarcasma, açığa döktüler.
O hava içinde farkında olmadan parçalandılar.
Elbette parçalanacaklardı.
İmanları bir nurdu.
Bu eşsiz hazineyi, taşmışcasına kaldırıp savurmuş-lardı bütün güçleriyle.. Hangi şey atılırsa parçalanamazdı?..
O eşsiz hazine de düştüğü yerde parçalanmış, bir iken bin olmuştu ve sönmüştü nuru.
Şimdi her göğüste bu sönmüş, kapkara inkârdan bir tanesi yatıyordu.
Allah'a ortak koşmaktı bu.
Her canı isteyen Allah'a ortak koşuyordu arzuladığını ve bunu şekillendiriyordu.
O kadar ortaklar çıkmıştı ki, hemen hemen Medyen ve Eyke halkı kadardı tapılacaklar.
Garip yüz kızartıcı bir yarış yapılıyordu.
Ayrıca aileler birbirlerine taptıklarının büyüklüğünü kabul ettirmek sevdasına düşmüşlerdi.
Bunun sonucu olarak, Medyen ve Eyke halkı eski birlik ve beraberliklerini kaybetmişler, bölünmüşlerdi.
Hazreti Şuayb (A.S.) bu hale bakıyor, dayanamı yor, koşup uyarıyordu:
«Ey gözlerine mil çekilmiş, vicdanları İblis'in yata-

ğı olmuş zavallılar!.. Eskiden Vahdaniyetteyken, demir bir yumruk gibi birbirinize kaynaşmıştınız.. Şimdi dağıl-dmız.. Bilseniz kaybınız ne korkunçtur!.. Size dünya huzuru da yasaklanacak, ahiret nimetleri de.. Çabuk nedamet getirin.. Devam ederseniz birbirinize girip kan dökmeniz mümkündür..»
Lâkin kim dinlerdi!...
«Eski esaret günleri geçti ey Şuayb!..» diyorlardı arsız arsız gülerek.. «Niçin fikir, düşünce ve inançlarımızı bile bile sana teslim edelim?.. Hava ve hevesimize göre, hovarda bir hayat yaşamak, dünyanın tadını çıkarmak istiyoruz.. Taptığımız kuvvetler bizi korurlar.. Esasen yaşayışımızı onlar ilham etmişlerdir.»
Hatırlatıyorlardı da:
«Eğer yanlış yolda olsaydık, senin Allahın bize ga-zab ederdi.. Aksi oluyor.. Her geçen yıl yurdumuz daha bereketleniyor. Anlattığın cennet hayatını yaşıyoruz.. Sanki görünmez bir Nil nehri yurdumuzdan akıyor ve berekete boğuyor.. İnat edeceğine, bize katılsan sen de rahat edersin.. Hiç değilse, kandırdığın müminlerin ya-kasını bırak.. Kurtulsunlar.»
Hazreti Şuayb (A.S.), nihayet öyle bir gün geldi ki, halkın azgınlığı karşısında hayatını korumaya mecbur oldu.
Medyen ve Eyke'de oturanlar bir çok kabileler halindeydiler.. Eğer sapıklar, Hazreti Şuayb (A.S.) m kabilesinden çekinmeseler, onu çoktan yurtlarından kovarlardı.. Hattâ hayatıyla oynarlardı.
Hazreti Şuayb (A.S.) nihayet, kendi kabilesinden de İlk ihtan aldı.. Çünkü bu kabilenin çokluğu sapıtmıştı.
Medyen ve Eyke başkanları, mevkilerini düşünmüşlerdi.
Halka uydular.. Hazreti Şuayb (A.S.) a baskı yap-lılar .

Hazreti Şuayb (A.S.) evine kapandı ve günleri ibadetle geçirmeye koyuldu.
Bazan gecenin geç saatlerinde, korkarak gelenle oluyordu, bunlar kabilelerden sapıtmayan azlıklardı.
Nihayet onların da arkası kesildi.
Hazreti Şuayb (A.S.) küçük kızı Leyya vasıtasıyl bunların ne olduklarını öğrenmişti.
Bir kısmı canlarının telaşına düşüp, topluma uy muşlardı... Bir kısmı öldürülmüştü.. Bazıları da uzak laşmışlardı.
Yine bir geceydi.
Hazreti Şuayb (A.S.) odasında ibadetini yapıyordu
Penceresine birisi sokuldu..
Nefes nefese içini döktü.
Bu gelen, kabilenin şairlerinden Kudas'tı.
Hazreti Şuayb (A.S.) ondan çoktan haber alaml mıştı.. Kızı Leyya kaçtığını yahut öldürüldüğünü habl vermişti.
Şimdi sesini işitince Hazreti Şuayb (A.S.) ye:ıılı dünyaya gelmişçesine sevindi.
Dertlerini hazia ve garip bir açlıkla dinledi:
Uzaktaki toprağı Yabancı sanma.. Ayak basman yeter, Dostluğunu kazanırsın. Dilediğin, kadar ıhr Ve baharın gibi kokar.
Azgınların gölgesi düşmemiş, Taban izleriyle kirlenmemiş, Topraklar pek çok.. Onlar hâlâ Allahın

Yarattığı temizliktedirler. Aydın göğüslerin Nefeslerine hasretleri var.
Haydi hazırlan yolculuğa. Birbirini özleyenler, Yakışanlar, kavuşsunlar. Yeniden başlasın Hayal edilen Dünyayı kurma.
Şair Kudas susunca, Hazreti Şuayb (A.S.) pencereye sokuldu.
Konuştu.
«Hoş geldin ey Kudas.. Beni pek sevindirdin.. Hakkında iyi şeyler duymamıştım çünkü.»
«Öyledir.. Fakat Allahım beni korudu.. Az önceki izlenişimin r anasını anlamışsmdır.. Ben yeni bir toprak buldum.. Düşünebildiğin kadar bakirdir.. Kulübe yaptım. Haydi sen de gel ey Şuayb, yeni yurdumuzu şenlendir.. Orada dilediğin yükseklikte bir sesle Aliahımızı teşbih ve tenzih edebilirsin.. Karışan yok. Seni götürmeye geldim.»
Hazreti Şuayb (A.S.) kabul etmedi:
«Gidemem ey Kudas..»
«Niçin?...»
«Gerek Medyen, gerekse Eyke'de bir kaç mümin v:ır;:a benim oluşumdan cesaret alarak direniyorlar..»
Şair Kudas acı acı başını salladı: «O halele bilmi-■Orsun ey Şuayb) burada senden başka mümin kalmadı.» ■•(11. «İki haftadır aranızdayım.. Ümit ettiğim bütün kapılan çaldım.. Elan .boş döndüm..»
«Henüz hicretle ilhamlanmadım..'Belli dediğin gibi, İne kimse kalmamıştır ama, yarın olur.. Medyen ve Ey-

ke semalarının havasına Allah adının yükselmemesi bana azab verir.. BıraK bunu yapmak şerefine devam edeyim..»
«Lâkin susturulacaksın..»
«Bir haber mi aldın ..»
«Almaya lüzum yok.. Azgınlardan her şey ümit edilir.»
«Son ana kadar beklerim..»
«Yıllar geçiyor.. Vaktiyle mümin olup dönenler bile hayattan çekiliyorlar.. Torun sahipleri içinde, doğunca, kendisini sapıklıkta bulanlar pek çok.. Şimdiden sapık dinlerine atalarının dini gözüyle bakıyorlar.. Ümitlenmek nafiledir.»
Hazreti Şuayb (A.S.) son kararını söyledi:
«Ne olursa olsun kalacağım..»
«Ben de her fırsatta seni yoklayacağım..»
«Daha tehlikeli durumlarla karşılaşırsın ey Kudas.. Bunu yapma.. Belki ben seni çağıracağım..»
«Hayal!...»
«Değil ey Kudas.. Sanıyor musun ki, baştan baıja sapıtan yurdumuzun insanları birbirlerine rahat vereceklerdir .. Geçmiş açıktır.. Karşılarında müminleri görmeyince, hele dünya malı uğruna, birbirlerine düşen-k lerdir.. Elbette böyle bir durumda, göğüsleri açılacaklar çıkacaktır.. Ben onları bekliyorum.. Parlayacak kıvıl cımları zamanında toplamazsan sönerler..»
«Demek öyle.. Bakalım ömrün vefa edecek mi?..»
«Orasını bilemem.. Son nefesime kadar bekleyKİ ğim.»
**
İkindi geçmişti
Yüz sehsen yaşını doldurmuş bir ihtiyar, dört afta*
— 144 —
cm dallarının kavuştuğu bir gölgede oturuyordu.
önünde alçak tepeler, daha aşağıda kırlar uzanıyordu.
Bu adam Hazreti Şuayb (A.S.) di.
Şair Kudas'm gelişi üzerinden yirmi sene geçmişti.
Medyen ve Eyke halkı uyanacaklarına büsbütün küfr uykusuna yatmışlardı.
Hazreti Şuayb (A.S.), zaman zaman çıkıyor, yurdu dolaşıyor, fakat hiçbir şey söylemiyordu.. Acısını içine akıtıyordu.
Yine şimdi, çevreyi seyrederken, bir asır öncesini düşünüyor, o nurlu günlerle şimdiki karanlığı kıyaslıyordu.
Bütün insanlık namına, hiç kimseden değil, yalnız Allah'dan utanıyordu.
İşte, Medyen şehri aşağıdaydı..
Eskiden bu şehir tek bir yürek gibi çarpardı.
Şimdi ise, sokaklar bölünmüştü.. Kabileler gurup-lanmışlardı.
Hattâ kervan yolu üzerinde çadıra çıkanlar da vardı.
Bunlar da ayrı hayat sürüyorlardı.
Ve Hazreti Şuayb (A.S.) m tahmin ettiği gibi, birbirlerine kıyasıya diş gıcırdatıyorlardı.
Onları bir iken lime lime parçalayan, dağıtan, sapıklık kasırgasıydı.
Bu kasırgada Allah'a ortak koşmak vardı.
Dileyen dilediğini ortak koşmuş, hattâ inkâr etmişti.
O kadar da inanç ayrılığı doğmuştu. , Hazreti Şuayb (A.S.), bir kere daha şehirden dağa gelen yollara baktı.
Eskiden gerek bu yollarda, gerekse meydanlarında dost hareketler görürdü.. Şimdi ise uzaktan belli oluyordu itişip kakışanlar..
— 145

Hele bir yolda, kalabalık daha çoktu.
Kaya yarılırcasma gürültü çıkarıyorlardı.
Hazreti Şuayb (A.S.) üzüldü.. «Yine kan akıtacak-lar..» dedi. «Medyen sahibi artık bunlara hükmediyor.. Eyke şehri de öyle.»
Fakat her ne hikmetse, Hazreti Şuayb (A.S.) in endişesi gerçekleşmedi.
Kalabalığın arasından on kadar insan ayrılıp dağa doğru yaklaşmaya başladılar.
Hazreti Şuayb (A.S.), yine endişelendi: «Bunlar bana geliyorlar..» dedi. «Acaba niçin?.. Bu kadar yıl sonra elbette beni sevip saydıklarından aramazlar.. Ya çatacaklar, yahut istif ad elerinde kullanacaklar.»
Hazreti Şuayb (A.S.), gelenler yaklaştıkça yüzlerini seçti.
Bunlar Medyen'deki kabile başkanlarıydılar.
O halde ya bir anlaşmadıkları mevzu, vardı, yahut anlaşıp tatbikine başladıkları bir karar..
Hazreti Şuayb (A.S.) Allah'a sığınarak sabretti.
Kabile başkanları az sonra, bulunduğu yerdeydiler,
Şimdiye kadar yapmadıklarını yaptılar.
Hazreti Şuayb (A.S.) ı güleç bir yüzle selâmlayıp, hatırını sordular ve oturdular.
En yaşlıları konuştu:
«Ey Şuayb!.. Medyen başkanı suallerimizi ortada bıraktı.. Bunda mevkiinden olma korkusu vardı.. Biz karar verdik, seni hakem yapacağız.. Eğer kabul eder ve bizi doyuruyorsan Medyen, hattâ Eyke sahibi olacaksın..»
Hazreti Şuayb (A.S.) öğrenmek istedi:
«Benim mevkide gözüm yok.. Çünkü Allahıma şükürler olsun ki mertebem pek yüksektir.. Hangi Müs-lümanm mertebesi göz kamaştırıcı değildir!.. Eğer hakemliğim hayra hizmet edecekse, hazırım.. Fakat şerre

hizmet edecekse bu işte yokum..»
«Elbette hayra hizmet edecektir..» «Size göre belki öyledir..» «Hele dinle ey Şuayb..»
«Olur...»
«Biz atalarımızdan öyle gördük.. Her birinin taptığı put vardı.. Onlara uyduk.. Zenginiz, yurdumuz bereketli, hastalanmıyor ve çok yaşıyoruz.. Demek ki, putlarımız bizden memnunlar..»
«O size göre bir hesaptır..»
«Yalan mı?.. Konuştuğum elle tutulur, gözle görülür şeylerdir..»
«Sonra?...»
«Bilirsin, her kabile, hattâ her ev ayrı bir hayattadır. Kimse kimsenin taptığına karışmıyor..»
«Fakat bu haliniz sizi böldü.. Dağıttı. Alış verişi, evlenmeyi, birlikte yaşamayı bıraktınız.. Sanki dağ oyuk. larmdaki canavarlar gibi, pençeleriniz açık, gözleriniz kanlı birbirinize diş gösterip uluyorsunuz..»
«Hayır..»
«Hangi gün cinayet işlemeden geçiyor?.. Sonra kan güdülüyor..»
«Bunlar pekçok toplumda olur.. Yaşamamn diyetleridir.»
«Allahın bağışladığı canı almaya hiç kimsenin hakkı yoktur..»
«Gazaba uğramadığımıza göre, putlarımız hoş görüyorlar demektir..»
«Size o zavallılar mı gazab edecekler?.. Asıl mülk sahibi var.. Şu görünen ve görünmeyen her şeyi yaratan. O gazab edeceği vakti bilir..»

• «Demek hakemlik yerine putlarımızı hor göreceksin ha?..»
«Siz hatırlamazsınız.. Vaktiyle Medyen ve Eyke halkı size haber verdiğim Allah'a tapardı.. Ne şerefli günlerdi o günler!. Dağ taş, ağaçlar, kuşlar, dereler, bizimle gururlanırlardı.. Ben, nasıl sapıttığınızı, başlangıcı bilirim. Yüz kırk sene içinde Medyen ve Eyke halkı nuru soyundular, küfre sarındılar..»
Konuşan kabile başkanı sinirlendi:
«Senden başka hayatta öyle bir kimse kalmadı. Bu da gösteriyor ki putlarımız sana ceza verdiler.. Yalnızlık az şey midir?.»
«Dilediğin şekilde yorumlayabilirsin.»
«Sözü uzatmayalım ey Şuayb!.. Biz Medyen ve Eyke için ortak bir put yapmak istiyoruz.. Çünkü komşumuz hükümdarlıklar öyledir.. Her evin, her kabilenin ayrı putu olmakla beraber, ortak bir putları da var.. Buna mecburuz. Çünkü yolumuz işlektir.. Gelip geçen kervanlardan utanıyoruz., tşte bu ortak putta anlaşamadık. Gerek Medyen ve gerekse Eyke başkanlan kendileri tanrı olmak istediler, Mısır Fravnı, Babil Nemrud'u gibi.. Fakat onların geçmişlerini biliyoruz.. Kanmadık.. Sana on isim sayacağız.. Bize işendi fiKrine göre, bunlardan en kıymetlisini, faydalısını söyleyeceksin.»
(Biliyorum onları.. Kabile putları değil mi?..»
«Evet.. Ateş, güneş, ay, fırtına, arslan, öküz, yıldırım, su, sel, kadın ve erkek, silâl. »
"Ben bunları yüzbinlere çıkarabilirim.. Hiç birisini de diğerine üstün tutmam. Çünkü benim Alblum hepsini ayrı bir fayda için bize ram kılmıştır.. Sız bunlara değil, onları yaratana kulluk edin..»
Başka bir kabile başkanı Hazreti Şuayb (A.S.) \ kandırmak istedi:

«öküz, Mısır'ın ilâhıdır.. Çünkü çift sürer.. Arslan Babil'indir. Bunları çıkaralım.. Neden taklit edelim?.. Ve sen ey Şuayb, Allahına taparken karşında bir şey istemez misin?.. Öylelikle bağlantı kurarsın.. Geriye kalan sekiz isimden hangisini dilersin?»
«Hiçbirisini dilemem.. Allahımla bağlantı için aracıya ihtiyacım yok.. O'nun yarattığı ne varsa, Allahı-mın azamet ve şanını avaz avaz ilân edjyor.. Ottan güneşe, böcekten deryaya kadar her şeyi ancak severim Alla-hım yarattığı için., o kadar. Bunların sevgi toplamı Allahıma, o ebedî aşka götürür beni.. İşte AUahımın ilk evi KABE, oradadır.. Görmem, lâkin can evimde duyarım.. Oraya döner, alnımı sert toprağa sürerim.. Böylece gururum, Allanın azameti karşısında söner.. Kulluğumu akıldan çıkarmam.. Topraktan bedenimi yaptı ye can verdi.. Her gün aslımla kucaklaşmam, kalbimde ruhumun nur aydınlığını bir çerağ gibi yakmam yeter bana. Niçin yaşamam için yaratılmışlara tapayım?.. Bunu nasıl kendime yakıştırırım?. Ben ki yaratılanlarının şeref -lisiyim..»
Kabile başkanları kızdılar. Bazıları söylendi:
«Size demedik mi böyle olacağını?.. Şuayb delidir.. Yaşlı bir bunaktır.. Büyülenmiştir..»
Hattâ birisi ona gelişlerini kınayan sitemli ilhamda bulundu:
Neden koşuştuk sanki Testinin baştnat. Dolu mu boş mu olduğu Uzaktan da anlastldbüirdL

Hangi dolu testinin Dışı nemli değildir?. Hele böyle devrik olanı, Nastl su tutar?..
Gülüştüler dinleyenler.
Hazreti Şuayb (A.S.) yön değiştirdi.. Artık onlarla ilgilenmez oldu.
Gelenler, Hazreti Şuayb (A.S.) dan ümit kesince, tekrar birbirleriyle tartışmaya başladılar.
Güneş alçalana kadar süren kavgaları, nihayet karara bağlandı..
Mademki on kabileydiler.. Her on senede bir kura çekeceklerdi.. Hangi kabile kazanırsa onun putunu on sene için ortak put yapacaklardı.. Diğerlerini de yanında bulunduracaklardı.
Hemen orada kurayı çektiler.
İlk kura öküz putuna çıktı.
İtiraz edenler vardı. Hilekârlar bunu önlediler, şöyle konuştular:
«Öküze karar veren putlanmızdır.. İlk putun Öküz olması faydamızadır.. Çünkü Mısır kuvvetlidir.. Onun putunu şimdilik ortak put yapmak, Fravnı bize dost eder.. On sene sonra kuvvetleniriz. Put değişir..»
Razı oldular..
Çünkü menfaatleri vardı.
Hemen neler yapacaklarını konuştular.
Esasen yapılacak belliydi..
Medyen ve Eyke şehirlerinin orta yolunda büyük bir tapınak kuracaklardı..
Ustalara en kıymetli maden ve taşlardan öküz putj yaptıracaklardı.
Sonra?..

Sonrası kolaydı..
Törenler, kurbanların çeşidi, adaklar birbirini kovalayacaktı..
Tapmağı idare edecek kahinlerde de uyuştular.
Her kabileden bir kişi tapmakta çalışacaktı..
Başkahin, ortak putun kabilesinden olacaktı.
Daha ne kalmıştı?..
Hiç..
Akşam hava kararırken güle oynaşa tepeden indiler.
Ancak o zaman Hazreti Şuayb (A.S.) döndü yüzünü.
Yine utanmıştı Allahmdan.
İnsanlar sapıtıyor, ıztırabı Hazreti Şuayb (A.S.) a düşüyordu..
Hazreti Şuayb (A.S.) in canı şehre dönmeyi hiç istemedi.
Esasen kimi vardı şehirde?.
Küçük kızı Leyya çoktan evlenmiş, torunlara bile karışmıştı.. Hem de hepsi sapık torunlar.. Leyya bile ; ir tık eski mümin kız değildi.
Bir tas sıcak çorba için mi eve dönecekti?.. Vaz geçti..
Eyke'nin istikametini tuttu gece bastırdığı halde. Üç saat sonra denizi görmüştü. Kuvvetli bir mehtap vardı denizde. Eyke şehri de bir bükte, ağaçların arasında seçiliyordu.
Hasreti Şuayb (A.S j indi kıyıya doğru.
Son tepede ansızın durdu.
Çünkü Eyke halkı şehir dışmdaydı.
Gece dememişler dövüşüyorlardı alabildiğine.
Kaçan birisini çevirdi Hazreti Şuayb (A.S.),
Dövüşün sebebini sordu.
Aldığı cevap karşısında daha çok utandı Allahmdan,

Dökülen bir bakraç sütten çıkmıştı bu saavş.
Kazara küçük bir çocuğun döktüğü sütten.
Önce mal sahibiyle çocuğun ailesi kapışmıştı.. Sonra akrabalar.. Nihayet bütün kabileler işe katılmışlardı.
Tıpkı kurtlar gibi.
Onlar da bir damla kan dökülünce kudururlardı.
Birbirlerini yerlerdi.
Sapık insanlar da rengi değişik damla için vahşile-. şiyorlardı...
Hazreti Şuayb (A.S.) Eyke'ye girmekten vaz geçti.
Yine indiği tepeleri tırmandı.
Tenhada bir mağara buldu.. İçine girip sabahladı ibadetle.
Yalnız o *gece* mi?..
Hayır..
Yıllar sürdü Hazreti Şuayb (A.S.) m Medyen İle Eyke arasında bu münzevi hayatı.
Daha da devam edeceğe benziyordu.
Nihayet yirmi senesini dağlarda doldurduğu, iki yüz yaşma ulaştığı yılın yazma çıkarken, içinde güneye gitmek arzusu parladı..
Güneyde ne vardı?..
Biliyordu ne olduğunu..
KÂBE'ydi olan.
Bu azgınlar yatağı yerde ömür tüketmektense, ya» pılan tapmağı görmektense, KABE'YE DOĞRU gider, belki ömrü vefa eder taşma toprağına yüz bile sürerdi.
Karanndan dönmedi.,
O günün gecesinde belki son yü2yılmxn en rahat uykusunu uyudu ve *gün* doğarken uyandı..
Yola düştü,

VII
VAZİFE BAŞINA ÇAĞRILIŞ
Hazreti Şuayb (A.S.) o sabah henüz Medyen ve Eyke dağlarını inmişti.. Eteklerdeydi.
Hiç ummadığı bir anda Cebrail (A.S.) aracılığıyla emir aldı..
Peygamber olmuştu.
Seyahatini yapmayacaktı.
Medyen ve Eyke halkım Allah'a çağıracaktı,
(Tarihler, Medyen ve Eyke halkının bidayette mümin olduklarını kaydederler. Kur'an-ı Kerim de sapıkların müşrikliği atalarından miras aldıklarını buyurur. Demek ki sapıklarla müminler arasında pek uzun bir devir geçmiştir.. Hazreti Şuayb'm da üç yüz yıl yaşadığı sabittir. O halde, elbette doğrusunu Hazreti Allah bilir, Hazreti Şuayb ancak iki yüz yaşından sonra peygamber olmuştur.)
Medyen (evlâtlarına) da kardeşleri Şuayb'ı (gönderdik)...
(A'râf: 85)
Medyesn'e de biraderleri Şuayb'ı (gönderdik.)
(Hûd : 84) (Ankebut : 36)

Hazreti Şuayb (A.S.) bu vazife başına çağrılışa derhal uydu. Pek sevindi de.. Demek Hazreti Allah (C.C.) kendisinden hoşnuddu... Bu kadar kocamış olduğu halde güveniyordu. Nasıl sevinmez ve şeref lenmezdi!..
Derhal yolunu değiştirdi..
Medyen'i hedefledi..
Ansızın dermanı artmıştı...
Sanki iki yüz yaşında değil, ilk yüzyılın içindeydi.
Medyen ve Eyke'de binleri aşkın insan elbette ihtiyaç içinde kıvranıyordu.. Onlara yardır, edecekti..
Yirmi yıl az zaman sayılmazdı.. Hep Allahının bağışladığı ilimle, aşkla dolmuştu.. Bunlardan kimseye vermemişti. Kalbi, göğsü bu bilgi, inanç yükünün olgunluğuyla zonl-'tı-yordu. Muhtaçlara aktanlırsa ancak Hazreti Şuayb (A. S.) rahatlayacaktı.
Öğleye doğru Medyen uzaktan görünmüştü.
Hava sıcaktı.. Fakat Hazreti Şuayb (A.S.) m geçtffl yerler ağaçlıktı.. Ona tesir etmiyordu.
Baktığı ve gittiği istikametler de öyleydi.
Fakat ufuklara dayanan çöl ter içindeydi..
Sisler altında tüllenmişti boydan boya.
Sapıkların vicdanları gibL
Hazreti Şuayb (A.S.) bir ara durup dinlenmek istedi.. Uygun yer seçip oturdu.
Altındaki ikinci kayalığın gölgesinde bir adam vardı,
Gençti bu adam...
Arkasındaki mağara ağzında da başkaları seçllN yordu.
Altı kadın ve çocuktu bunlar.
Develeri, eşekleri yoktu.. Sadece yükleri vardı.
Hazreti Şuayb (A.S.) anladı. «Demek Medyen'de hayat pek ağır.. Kaçanlar çok..» dedi. «Acaba can uğru na mı, yoksa iman uğruna mı bu kaçış?..»
— 154 —
Cevabını o genç adamdan aldı. Çünkü genç adam ilhamlarının sarsılışından kendi llni kurtaramamış, yüksekten konuşmaya başlamıştı. Dinledi:
Ben içi dolu bit pınarım... Serinliğim. tenimden sızmış.. Bedenimde inanç yeşilinin Hayat müjdeleri filizlenmiş. Bir el bekliyorum. Ağzımdaki tıkacı çekip alacak.. Gecikirse bedenim çatlayacak.. İçimdeki Icudrei dağılıp dökülecek. Hayra yardım etmeden ziyan olacak.
Sen bir deri bir kemiksin.. Hançcren kuru, Dudakların çatlak,
Dilin şişmiş.
. "Bendeki nimete muhtaçsın. Çevremde, gezindiğin holde, Eğilmiyorsun üzerime.. Ağzımdaki tıkacı almıyorsun. Kimden, neden korkuyor çekmiyorsun?.
Anladım anladım,
Körsün sen.
Doğuşunla, birlikte elini kolunu,
Dilini Imğlamışlar.
Sonra yatırıp gözlerinden
Küfr ateşini geçirmişler bastıra bastım.
Fakat sesini duymalısın
içimde çağıldayan çağlayanların.
—- 155

Koşup yol bulmalısın onlara.. Yıkanmalısın altlarında.. Böylece ilk yaratılışının aydınlığında Doğmalı, parlamalısın,
Genç adam, ilhamından sonra ayağa kalktı.
Yerdeki otları titreten bir iç geçirdi ve mağara ağ zmdakilere bağırdı:
«Haydi davranın... Akşam olmadan bu lanete uğra mış şehir sınırından, nefret adasından, çıkmalıyız...»
Hazreti Şuayb (A.S.) heyecanlandı.. O da kalktı v genç adama seslendi:
«Ey kardeşim, ey oğlum!. Biraz dur. Beni bekle.)
Genç adam yukarıya baktı...
Hazreti Şuayb (A.S.) gülümsedi :
«Seni tanıdım ey Kürre.»
Genç adam şaşırdı.. Bunu açıkladı:
«Evet ben Kürre'yim. Fakat sen kimsin?..»
«Dikkat et., lâkin hayır, yirmi yıllık münzevi hay tim beni değiştirmiştir tanıyamazsın.. Sanırım yet yaşındasın şimdi.. Bilhassa baban ve ağabeylerinle, am çalarınla çok konuşmuştum. Medyenli kardeşlerinde Şuayb'ım ben.»
Kürre başını önüne indirdi., asabî bir hareketi ayaklan çimenleri kazıyordu.
Söylendi o haliyle:
«Medyenli kardeşim Şuayb ha!., o şehir vaktiyl şerefli, mümin atan Medyen tarafından kurulmuştu öy le mi?.. Git de şimdiki halini gör...»
«Biliyorum...»
«Nasıl bilirsin?.. Yirmi yıldır ayrı yaşayan sen d ğil misin?.. Eyke de öyle. Bu iki şehir sapıklık ve zalim likte birbirleriyle yarışıyorlardı...»

«Sen de öyleydin sanırım.. Çünkü ben ayrılırken tek bir müminin kaldığını ümit etmiyordum.»
«Doğrudur.. İçimizde çabuk uyananlar oldu. Kaçıyorlar ve kaçacaklar bu yangın yerinden.»
«Doğru mudur?.. Yangını söndürmek gerekmez miydi?...»
«Nerde yeteri suyu uzatan eller!.. Sapıklık sahralarında dolaşan kervanlar hangi kuyu başında konaklasalar, o kuyunun kör olduğunu görüyorlar.»
«Artık dolu bir kuyu var.»
«Nerde, kim?...»
«Benim o ey Kürre.. ailen efradına söyle, mağaralarına girsinler yine ve sen yanıma gel.»
«Zaman kaybı niçin?.. Yolum pek uzak.»
«Hedefin neresidir ..»
«Hedef değil, murat.. KABE'YE DOĞRU uçacak kuş hafif liğindeyim...»
«Sabahleyin ben de öyleydim... Durdurulup çevrildim... Haydi çık yanıma.»
«Kim çevirdi?...»
«Medyen ve Eyke topraklarına eski nurunu kazandırmak isteyen, bir fırsat ve imkân daha veren kudret.»
«Yani bizi yaratan mı?.. Allah mı?...»
«Evet evet...»
«Yoksa vazifelendirildin mi ey Şuayb?...»
«İnan...»
Kürre sevindi.
Bir yol aradı çıkacak. Bulunca tırmandı. O haliyle söyleniyordu:
«Ninemin masal diye dinlediğim sözleri gerçekleşti.»
**
Hazreti Şuayb (A.S.) o gün Kürre ile ailesinde olan-

lan tekrar imana kazandıktan sonra, hepsini Medyı-n' geri göndermişti. Kendisi de geceyi beklemiş, karanlık tan faydalanarak evine dönmüştü.
Bu tedbiri alışında her hangi bir korku rol oynamu mıştı.
Tek sebep, şehir ve dolaylarında karşılaşacakları yü zünden, dayanamayıp karışmasıydı.. Yani acelesiyd Halbuki önce hem Medyen, hem Eyke şehirlerinin duru rnunu görmek, sonra tedbirini almak istiyordu.. Böyl daha sağlam adımlarla vazifesini başaracağını sanıyo du.. Sabır kadar hangi kuvvet insana kılavuzluk ya mıştı ve yapacaktı!...
Üç günden beri evindeydi Hazreti Şuayb (A.S.)
Onu ziyaret eden yalnız Kürre'ydi.
Mütemadiyen soruyordu:
«Ey peygamberim!. Ne zaman meydana yürüyu küfrü süip süpüreceksin?..»
Hazreti Şuayb (A.S.) ona da sabır tavsiye ediyord
Bilhassa gizlilik.
Hazreti Şuayb (A.S.) bu sabah da penceresindey yine.
Dikkat ve ibretle uyanan Medyen şehrine bakıyor* I
Şehir yirmi senede tamamen değişmişti.
Ne tarafına gözlerini çevirse bütün varlıklarıyla b raber ileri bir hayatla karşılaşıyordu.. Pek zengin ve b reketliydi artık yurdu. Bu zenginlik ve bereket için yaşayan insanlar ise mümin değillerdi..
Alabildiğine I guadılar., 7,aümdiier.
O halde?...
Hazreti Şuayb (A.S.) söylendi üzülerek:
o O halde Alİahım onları imtihan ediyor.. Hep Ög yapmıştır, helak edeceklerini servete boğmuş, sonra | zabını yağdırmıştır. Ben, bilhassa ben onlar için en ki
158 —
metli hazine değil miyim?. İhtimal servetleri gibi, peygamberlerini de hayr'da kullanmayacaklar.. Tekzib edecekler.. Öylesine çalışmalıyız ki, bunu yapmasınlar.. Yazık olur.»
Artık bekleyemedi daha fazla, pencereden çekilip evden çıktı.
Karar vermişti. Bugün, belki de yarın hep gezecek, inceleyecekti.. Karışmayacaktı. Sonra işe nereden girişeceğini tesbit edecekti.
Medyen'e döndüğü gece pek farketmemişti.. Şehre giren yol genişletilmişti. Adeta cadde olmuştu. Ta Eyke smınna kadar, yolun iki tarafı pazaryerleriyle, sabit dükkanlarla doldurulmuştu.
Ayrıca Eyke istikametinde, pek büyük ve yüksek bir tapmak her taraftan göze batıyordu.
Hazreti Şuayb (A.S.) ilhamına uyup, anayolda tapmağa doğru yürümeye başladı.. Oraya ancak ikindi üzeri varacağını hesaplamıştı.
Daha ancak üç yüz adım yürümüştü ki, önü kesildi.
Onu eteğinden tutup, kenara sürükleyen bir çocuktu.
Çardak altındaki malları gösteriyor ve ezberlediği uzun cümleleri tekrarlayıp duruyordu.
Hazreti Şuayb (A.S.) bir şey almayacağını söylediği halde çocuk inat ediyordu.
Hazreti Şuayb (A.S.) bir kere daha ihtar etti:
«Yolumdan çekil ey oğlum.. Zamanımı alma.»
Çocuk, Hazreti Şuayb (A.S.) in ummadığı bir fikir söyledi:
«Ne demek alış veriş yapmadan geçip gitmek?.. Alacaksın.. Bu yol boşuna doldurulmaz.»
Hazreti Şuayb (A.S.) çardakta oturan bir adama çocuğu gösterip sordu:
159 —

«Ey kardeşim!.. Bu çocuk senindir sanırım.. Söyle beni bıraksın...»
Adam yılışık yılışık güldü:
«O işini bilir...»
cZorla alış verişe niçin katlanayım?..»
«Yoldan geçiyorsun...»
«Bu yol herkesindir... Eğer siz satıcılar, geçenleri mecbur ederseniz, yakında buradan toz bile havalan maz.»
«Biz ne yaptığımızı biliyoruz...»
«Hele yabancı kervanlar!..: Yazık ediyorsunuz Med-yen'e... Adı kötüye çıkacak...»
«Şehri ve çevresini görmedin mi?.. Zenginliğimizin sırrı ticaretimizi geliştirmemizdendir...».
«Bu türlü mü?...»
«Hepsi uygundur, faydalıdır...»
«Vaktiyle buraya gelen İsrailoğulları demek arkalarında çok şeyler bırakmışlar.. Yeni yeni boylanıyor kara çalılar halinde.»
Hazreti Şuayb (A.S.) henüz sözünü bitirmişti ki. yolunu kesen çocuk ansızın onu bıraktı ve çardağa doğru uzaklaştı.
Çardaktaki adam da yumuşamıştı.. Bir öğüt verip arkasını döndü:
«Ey ihtiyar!... Belli yabancısın.. Haydi durma uzak-îaş.. Bir daha önümden geçme. Bir mal satmadan yakanı bırakmam.»
Hazreti Şuayb (A.S.) ayrıldı.
Bu sefer et kızartan bir satıcıya tutuldu.
Esasen acıkmıştı.. Yürüdü çardaktaki sofraya.
Bir az ekmek ve katık isteyerek oturdu.
Önüne getirdikleri yiyeceklere bakmasıyla beraber, hayret etti. Ödeyeceği parayla kıyaslanamazdı onlar. Pek azdılar.

Hatırlattı:
«Ben bir Beka'lık yiyecek istemiştim...»
Azarlanırcasma cevabını aldı:
«Duyduk.. Bir Beka'lık verdik...»
(Bir Beka, şimdiki rayiçle tahminen altı liradır.)
«Hayır.. Hakkımın dörtte birini bile vermedin.»
«Bizi yalancılıkla mı itham ediyorsun?...»
Hazreti Şuayb (A.S.) yola baktı.. Bir pazar muhafızı geziniyordu.. Daha onu çağırıp çağırmamaya karar vermeden aşçı davrandı ve bağırdı muhafıza:
«Gel, meselemizi hal et...»
Muhafız geldi.. Önce hiçbir şey sormadan, sözde yiyecekleri kontrol etti... Bir güzel karnını doyurdu. Sonra ilgilendi: -" «Mesele nedir?...»
«Bu ihtiyar sanırım canımı sıkacak. Bir Beka'lık et ve ekmek istedi, verdim... Az gördü.»
Hazreti Şuayb (A.S.) doğruladı:
«Evet... Bir Beka'lık yiyecek bu kadar mıdır?...»
Aşçı, umulmayan hileye saptı: „ *m* Verdiklerimin yarısını yedi...»
Hazreti Şuayb (A.S.) üzüldü... Hattâ: «Yalan...» derken kızardı...
Aşçı, Hazreti Şuayb (A.S.) m bu halini aczine verdi ve muhafıza gösterdi:
«Hilekâr olduğu nasıl belli değil mi?.. Ben bu ihtiyardan kuşkulandım. Paramı vermeyecek sanırım.. Al.»
Hazreti Şuayb (A.S.) yine: «Yalan...» dedi. «Ben henüz ağzıma bir lokma atmadım.. Ve parasını vereceğim.»
Pazar muhafızı, aşçıyı tuttu:
«Mademki karşı karşıyasınız, satıcı daima haklıdır.»
«Yani yanımda birisi mi olmalıydı?. __ i6i __

«Şahitsizsin ey ihtiyar.. Böyle hükmederim...»
Hazreti Şuayb (A.S.) ayağa kalktı...
Titriyordu..
Satıcısıyla muhafızı işbirliği yapan bir topluluk artık iflah olmazdı.. «Bu nasıl idaredir?..» dedi.
«Bugün bana yapılan yarın size yapılacaktır..»
Pazar muhafızıyla aşçı güldüler arsız arsız: «Demek ödeşilecek..» dediler. «Kaybeden olmayacak.»
«Bilseniz kaybınızın büyüklüğünü...»
Pazar muhafızı gitmek istiyordu.. Emir verdi:
«Aşçının ücretini ver...»
Hazreti Şuayb (A.S.) esasen kuşağına elini atmıştı. Arasım karıştırdı.. Kesesini bulamadı.. Halbuki evden çıkarken bilhassa dikkat etmiş ve kuşağa bağlamıştı.
Aşçı pazar muhafızına baktı:
«Demedim mi?.. İşte parası da yok.. Belki benim çaldığımı söylecek... Çünkü yüzüne hayret doldu...»
Hazreti Şuayb (A.S.) öyle konuştu:
«Evet, kesem çalınmış.. Sen çalmadın fakat...»
«Düşmüştür...»
«Hayır, bağlamış ve kuşağımın içine sokmuştum.. Onu şu çardaktaki çocuk aldı.. Az önce yolumu kesmişti.»
Muhafız sinirlendi:
«Şimdi de başkasına mı iftira?...»
«Onu, yahut babasını arayın.. Sarı kesemi bulacaksınız.. İçinde on dirik, sekiz şek el, kırk beka, doksan mina vardı.»
Muhafız umursamadı:
«Öyle bir kese bulsam da senin olduğuna hükmede-mem.»
«O halde buradaki vazifen nedir?.. Yol kesmeye, hırsızlığa, eksik tartıya karışmazsan ne yaparsın?...»

«Anlattıkların ticaret usulleridir.. Benim vazifem başkadır...»
Hazreti Şuayb (A.S.) dayanamadı, ufuklara bakı-mp söylendi:
«Ey atam Medyen!.. Kurduğun şehrin halkının ne türlü bir batakta çırpındığını gör.. Pişman ol.»
Sonra çardaktan çıktı, gidecekti.
Aşçı bırakmadı.. Pazar muhafızından yardım istedi:
«Yediklerinin hakkı ne olacak?.. Ayrıca çardağımda serinledi ve zamanımı aldı...»
Pazar muhafızı karar veremiyordu.
Aşçı direndi:
«Hiç değilse Öğleye kadar bana hizmet etmelidir.»
«Fakat pek geçkin.. Ne yapar?...»
«Ben vereceğim vazifeyi biliyorum.. İleriye oturtacağım ve yemeklerimi gelip geçenlere methettireceğim.»
«Bu olur...»
*
**
Hazreti Şuayb (A.S.) hâlâ ayaktaydı.. Aşçının son sözleri karşısında.. Allanma sığındı: «Alîahım bir kurtuluş çaresi buyur» diye niyaz etti.
O anda da yoldan üç kişilik bir gurup göründü.
Hazreti Şuayb (A.S.) önde yürüyeni tanıdı.
Bu, kabilesinin başkanı Milan'dı.
Ona seslendi:
«Ey Milan!.. Seninle kardeşin Şuayb konuşmak istiyor.»
Miian durdu, baktı. .
Hükmünü verdi:
«Evet sen yirmi senedir kaybolan Şuayb'sm.. Gördüğüme sevindim.. Çünkü sana bizzat kendim Medyen

ve Eykemin bakam kıskandıran zenginliğini, hayatını göstermek isterdim.. Mısır, Babil ne kelime...»
Hazreti Şuayb (A.S.), pazar muhafızı ile aşçıya baktı.
Onlar kabile başkanından çekindiler ve: «Başka zaman borcunu ödersin...» diyerek bıraktılar.
Hazreti Şuayb (A.S.), kabile Başkanı Milan'm yanına varınca, onu selâmladı.. Karşılığım aldı.. Birlikte yürüdüler.
Kabile başkanının dudak uçlarına alaycı bir gülümseme takılmıştı.. Çok geçmeden, bir şiirle Hazreti Şuayb (A.S.) a nisbet verdi:
Eskimesin, delinmesin diye Çarıklarım koynunda saklayan cimri ... Elbette yar% yolda kalacaktı.
Ateş almış kumlar, Diş kadar sert ve sivri dikenler, Hasır olup serilmeyeceklerdi Adımlarını atarken.
Gidenler gitti.
Menzillerine ulaştılar.
El değmemiş hazinelere
Sahip çıktılar.
Düşe kalka onlara yetişen
Topal cimri,
Hâlâ koynunda küf bağlamış çarıklarım
Kıskanıyor çalacaklar diye.
Dereye karışmak istemeyen, Başına buyruk kesilen, K Hangi damla yaşadı?..
— 164 —
Kimini aç toprak yuttu... Kimini güneşin alevden dilleri Yakalayıp emdi, söndürdü. Oyunu, şarkısı alkışlanmadı diye Seyirciyi kör ve sağır sanan adam Ancak kendisini aldatır.
Hazreti Şuayb (A.S.), henüz hiç kimseyle tartışmak istemiyordu.. Kabile başkanı Milan'm ilhamlarına tahammül gösterdi.
Kabile başkanı Milan bundan cesaret aldı... Sordu:
«Nerelerdeydin ey Şuayb?...»
«Tenhaya çekilmiştim..»
«Ne kazandın?...»
«Yüzüme bak, anlarsın...»
«Hakikaten gençleşmiş ve aydınlanmışsın ey Şuayb. Güneş devamlı surette alnında gezmiyor...»
«Doğru ey Milan...»
«O halde tenhalarda gezinirken bir ot buldun.. Yahut çiçek... Veya parlak toprak...»
«Değil ey Milan... Vefa ve ahdimin, kulluğumun mükâfatıdır bu.. Hele içimi görebilsen!.. Pek övündüğün Medyen ve Eyke zenginlikleri zerresinin yanında sönerler.»
«Hâlâ o türlü konuşuyorsun.. Yirmi sene önce sana bütün kabile başkanlan gelmiştik.. Bize uysaydm şimdi Medyen ve hattâ Eyke'nin sahibiydin.. Cimriliğinde israr ettin.. Çanklarm seni taşıyacaklarına, sen onları taşıdın.»
«Nadim değilim...»
«O halde niçin döndün?...»
«Bunu öğreneceksin...»
— 165 —

«Eğer yine sapıtacaksan, seni ne ben ne kabilende-kiler koruyabiliriz.. Çekil git...»
«Kalacağım...»
«Bize ayak uyduramazsın...»
«Böyle bir arzum yok.. Aksine kulluğunuzu hatırlatıp sizleri Allahıma çevireceğim.»
«Hangi kuvvetle?...»
«Beni vazifelendiren Allah dilediği zamana kadar imkânını verir...»
«O halde açık konuş ey Şuayb.. Galiba damadın Musa gibi sen de peygamberliğini ilân ettin. O nasıl Tin çöllerinde kaybolduysa, sen de bizleri peşine takacaksın ve kıracaksın.»
«Peygamberliğim doğrudur.. Vazifem kırmak değil, kurtarmaktır...»
Kabile başkanı Milan kızacağına ansızın sevindi.
Saklamadı sebebini:
«Ey Şuayb!., Hâlâ kabileni seversin, onun diğer kabilelerden üstün olmasını istersin elbette.. Senin peygamber oluşunu kabilemiz iyi karşılayacak...»
«Mümkün mü?.. Sapıklar ansızın dönerler mi?..»
«Onu demek istemedim.. Diğer kabile başkanları devamlı bir fesat içindeler.. Kabilemizin en şerefli ve soylu olduğu bilinen gerçektir.. Bunu yıkmak istiyorlar.. Sen pek güzel konuşursun. Biz peygamberlik iddiana ses çıkarmayacağız.. Hattâ koruyacağız seni... Onlarla daima konuş.. Ne söylersen söyle.. Yeter ki halk hiç duymadıkları güzellikte hutbeler işitsinler ..»
Hazreti Şuayb (A.S.) memnun oldu bu tekliften. Esasen yapacağı da Öyleydi... Mevzuu değiştirdi:
«Bu sabah ilk defa gezmeye çıktım.. Nedir o hırsızlık, yalan, ticaret hileleri.. Yol kesmeler?..»
186 —
«Ne gibi?..»
Hazreti Şuayb (A.S.) başına gelenleri özetledi.
Kabile başkanı Milan güldü:
«Bunlar hiç., daha çok şeyler görüp alışacaksın.»
«Düşündüğünüz tapınağı yaptınız mı?.,»
«Evet. Fakat ikinci on yıl dolduğu halde Mısır'ın putunu değiştirmedik.. Çünkü Mısır memnun kaldı.. Bizi korudu. Kervanların behemehal Medyen ve Eyke yollarından geçmesini istedi.»
«Eskiden de geçerlerdi...»
«Bir ara bırakmışlardı bizi.»
«Anladım.. Kim şu yoldan yürür?., Medyen ve Eyke sınırından girip çıkana kadar nesi var nesi yoksa alınır çünkü.»
«Zorla değil ama.. Ticaret hileleriyle..,»
«Pek yazık!.. Yılların hep böyle geçeceğini mi sanıyorsunuz?..»
«Geçiyor işte...»
Konuşurlarken, yol kenarında bir alış veriş yapılıyordu.. Durup seyrettiler.
Satıcı malını pahalıya vermekte direniyordu. Alıcı da kabul etmiyordu.. Nihayet satıcı razı oldu.. Fakat tartarken malı noksan tarttı el çabukiuğuyla...
Hazreti Şuayb (A.S.), Milan'm dikkatini çekti:
«Tartıda hile yapıldı ey Milan.»
«Gördüm.. Alıcı gözünü açsaydı...»
«öyle demek!...»
«Gözü açık, tuttuğunu koparan, bir gençlik, yetiştirdiğimiz için gururlanıyoruz...»
«Tabiî sizleri saymıyorlar.»
«Doğru.. Alıştık.»
*
**
— 167 ~-

Hazreti Şuayb (A.S.) ile Milan, o gün tapınağa kadar birlikte gittiler. ■..
Hazreti Şuayb (A.S.) tapınakta yapılanları tiksine tiksine seyretti.
Ne çok put vardı!...
Bilhassa kâhinlerin hileleri!...
Çocuktan kadına kadar kesilen yahut ateşe atılan kurbanlar!...
Hazreti Şuayb (A.S.) her put önünden geçerken için için söylendi:
«Ben İbrahimîyim! Allahımm kulu ve peygamberiyim.. Vahdaniyeti uğrunda elbette bu putların boyunlarına İbrahimin baltası benzerlerini birer birer asacağım.. Yahut Medyen ve Eyke halkı helak olacaklardır...»
Tapmaktan dönüşlerinde, anayol tıkanmıştı.
Binlerce genç insan istila etmişti yolu.. Ateşler yakmışlar, bağırıp çağırıyorlardı.. Ticaret durmuştu. Çok satıcılar mallarım toplayıp kaçmışlardı.. Geçmek isteyen kervanlar bekleşiyorlardı...
Akşam geç saate kadar bu kaynaşmalar sürdü.
Hazreti Şuayb (A.S.) sabırla seyretti yapılanları.
Kabile başkanı Milan da öyle yaptı.
Nihayet gençler gittiler.
Yol ve kenarları yangın yerine dönmüştü.
Hazreti Şuayb (A.S.) anlayacağını anlamıştı ama, yine de sordu:
«Bunlar ne istiyorlar?.. Medyen sahibi niçin ses çıkarmıyor?...»
İşte o zaman kabile başkanı Milan gerçeği anlattı:
«Bunlar dışardan kışkırtılıyorlar ey Şuayb.. Asurlu-lar ve Etiler yapıyor bunu.. Sözde biz Mısır'ın kölesi olmuşuz.. Onlara çalışan kölelermişiz...»
«Hak etmişsiniz ey Milan. Allahın birliğinden ko-

pup bir-yığın put çevresinde dağılanlar elbette ülkülerinde de karışacaklardı...»
«Bunları bazı kabile başkanları da kışkırtıyorlar... Medyen ve Eyke sahibi olmak için...»
«Farkındayım.. O kadar huzursuzsunuz ki ey Milan, yüz seksen yaşını aşmış olan benden bile medet bekliyorsunuz...»
«Sebep başka...»
«Siz yetiştirdiğiniz bu nesilden de yılgınsınız. Bak, şimdi de yollara oturup kumar oynayanlar, eğlenenler yatanlar çıktı... Gündüz de yapıyorlardı bunu.. Yollar nasıl kesilir?.. Dağ başlarını tutan haydutlarla yol kesenler arasında ne fark var?.. Yollar şu ağacın dallarındaki her hangi bir yaprağın damarları gibidir... O damarlar tıkanırsa, yaprağa su yürür mü?.. Derhal sa-rarıp solar.. Meyva vermez.. Bunlar yollara oturmakla, yatmakla, çeşitli bahanelerle tıkamakla, gelip geçenlerin zamanını yiyorlar.. Alış verişleri durduruyorlar.. Tarih açıktır ey Milan!... Bir milletin helaki önce herkesin malı olan, ortak yolların kesilmesinden başlar. Eğer bağırıp çağıracaklarsa, içlerindeki kurtları dökecekler-se, kıra açılsınlar diledikleri gibi kudursunlar...»
«Oldu bir kere ey Şuayb!...»
«Oldu ha?.. Allahtan sapıtma.. Hile.. Tartılarda şeytanlık. Yol kesme.. Fitne ve fesat.. Gece bastırınca göreceğimiz fuhuş, kumar, sefahat.. Yazık olmuş atalarımızın bu topraklara diktiği o yemyeşil ağaca.. Bunlar öyle sinsi böceklerdir ki, vaktinde öldürülmezlerse, ağaç içinden çürür.. Bakarsın bir gün devrilir.. O kadar.»
Kabile başkanı Milan, sabahki Milan değildi.
Batmakta olan güneş gibi, gururu, çalımı sönmüştü.
Bir iç geçirdi ve arkasından gelen muhafızlarının işitmeyeceği şekilde hislendi: ;

Gölgeliklerin
Çeşidi dururken,
Tuz mağarasına girip uyudum.
Kapıldığını rüyalar pek tatlı.
Gülüyorum,
Kahkahalar savuruyorum.
Sebebini bilmeyen var mı bunun?.
Kim tuz mağarasına girip
Zehirlenmedi?..
Rüyalartndaki hayat,
Savurduğu kahkahalar yalancıdır.
Can çekişiştir bu.
Hazreti Şuayb" (A.S.), kabile başkanı Milan'ın omu-zuna şefkatle elini bıraktı ve sordu:
«Kurtulmak ister misin ey Milan?...»
«Utanıyorum itiraftan...»
«Hayır, aksine iftihar et. D
«İnan ki sana rastlamasaydım, bu gece kaçacaktım.»
«Bahtiyarsın ey Milan.. Bana yardımcı ol.. Allah affedicidir.. Ben gelirken kaçanlardan bir gurubu çevirdim.. Sanırım pişman olanlar daha pek çoktur.. Bunları toplarız.. Zamanla çoğalırız., Medyen ve Eyke'ye eski nurlu günlerini veririz.. Allah bizden razı olur...»
«Hayal bunlar ey Şuayb!...»
«Niçin, hayal olsun?.. Biliyorum Allahına döndün yine. O'nu baş ucunda bildikçe zafer bizde kalacaktır...»
«Bana Allahımı tanıt... Çünkü hakkında pek az şey dinledim.»
«Elbette tanıtacağım.. Şimdilik gizli hazırlık yapacağız. Bilhassa senin sevabın daha büyük olacak. Çünkü kabile başkanısın.. Sözün ve hükmün geçer.»
«Göğsü açılanlar öyle az ki!.. Fravnın Musa'yı kov-

duğu gibi, kovulacağım sanıyorum.. Bizi peşine takıp gurbete düşeceksin. Kimbilir hangi çölün canavarları ağızlarını açmış bizleri bekliyorlar!... Bu olmamalı ey Şuayb...»
«Hani bu gece kaçacaktın?...»
«Doğru.. Lâkin bir delilik nöbeti geçirdim.. Kim toprağını, yurdunu bırakmak ister?...»
Gece başlamıştı.
Hazreti Şuayb (A.S.) artık konuşmadı.. Medyen şehrine yürüdüler...
Hazreti Şuayb (A.S.) in, yirmi yıldır kızı Leyya tarafından korunan evi önüne gelmişlerdi.
Ayrılacaklardı.
Hazreti Şuayb (A.S.) sordu:
«Ey Milan, kızım Leyya ne haldedir?...»
«Bir kere dertleştik.. Onun da pişman olduğunu anladım.. Seni görünce pek sevinecek ve kurtarılmasını isteyecek ■ -
«İyi bir haber verdin ey Milan.. Evimi müminlere mescit yapabileceğim demektir.. Yarın geceden itibaren, bana kurtulmak isteyenlerle beraber gel.»
«Olur ey Şuayb.. Yalnız ayrılmadan önce bir dileğim var.»
«Dinliyorum...»
«Evime mü'min kul olarak dönmek istiyorum...»
«O halde Allah'a sığın' ve beni peygamber bil.»
O kadar mı?...»
«Şeriatimizi yarın gece anlatırım..»
Kabile başkanı Milân göğsünü şişirdi ve bendini yıkan bir göl gibi boşandı:
«Ailahım birdir.. Sen.de onun peygamberisin.»
«Evet ey Milan!.. Allah birdir. Eşsiz, benzersizdir.. Doğmamış, doğurmamıştır. O'na kulluk etmek en büyük şereftir.»

VNI

YILAN BAŞLARI GİBİ

Medyen ve Eyke dağlarına güneş düşmüştü.

Medyen'den Eyke'ye giden yolun sağında, tapmağa bir saat çeken düzlükte küçük bir köy vardı.

Yarısı ev, yarısı çadırdı.

Yol kenarındaki kaya üzerinde bir adam duruyordu.

Sakalı beline kadar uzamıştı. Saçları ensesini kapatıyordu.. Elinde boyundan uzun bir asa tutuyordu.

Yüzüne sabah güneşi vurmuştu.

Bu adam Hazreti Şuayb (A.S.) di.

Kabile başkanı Milan ile buluşup Medyen'e yerleşmesi üzerinden bir on sene daha geçmişti.

Şimdi iki yüz on yaşındaydı.

Daha ertesi gün vazifesine başlamıştı.

Gizliden gizliye yüzden fazla insanı kurtarmış, evinde ibadet etmişti onlarla.

Yerin kulağı vardı.

Çabuk duyulmuştu Hazreti Şuayb (A.S.) in, inançlarına karşı geldiği.. Hemen tehdit edilmişti.

Fakat kabile başkanı Milan siper olmuştu.

Böylece yıllar birbirlerini kovalamışlardı.

Hazreti Şuayb (A.S.) m ümmeti beş yüzü aşmıştı.

Nihayet diğer kabile başkanlarının amansız baskı-

lan altında, Hazreti Şuayb (A.S.) ümmetiyle Medyen şehri dışına çıkmak zorunda kalmıştı... Geçeri yıl bu köyü kurmuştu.

Gerek Medyen, gerekse Eyke halkı, Hazreti Şuayb (A.S.) m ümmetiyle görüşmüyorlardı.. Her hususta boykot ilân etmişlerdi.

Sanıyorlardı ki, böyle yaparlarsa çekilip gideceklerdi.

Fakat aksi oluyordu.

Çok geceler, Medyen ve Eyke şehirlerinden onlara katılanlar bulunuyordu.

Hazreti Şuayb (A.S.) sabahtan akşama kadar bu kaya üzerinde bekliyor, kim geçerse, kervanlara kadar, durduruyor ve rica ediyordu:

«Ey yolcu!.. Ey kardşimi.. Dur ve beni dinle»

Çoklan duruyordu.

Hazreti Şuayb (A.S.) m tatlı sesini, anlattığı mevzuları, sarsılarak dinliyorlardı.

Bazıları inanıyorlardı.

Kabile başkanları, Hazreti Şuayb (A.S.) m başarılarım önlemek için, yeni usuller bulmuşlardı.

Yirmi kadar sağır askeri yola diziyorlardı.

Bunlar sağır oldukları için Hazreti Şuayb (A.S.) m hutbelerine kapılmayacaklardı.. Ve kapılmıyorlardı.

Durdurulan yolcuları, kervanları ikaz ediyorlardı işaretlerle.. Hazreti Şuayb (A.S.) ı dinlemelerine fırsat vermiyorlardı.

Hazreti Şuayb (A.S.) pek müteessirdi.

Vazifesini yapacak bir çare araştırıyordu

Henüz bulamamıştı.

O sabah kayada ayakta dururken, yanma kabile başkanı Milan geldi, haber verdi:

«Ey peygamberim!.. Duyduğuma göre Medyen ve

Eyse kabileleri sana yeni bir oyun oynayacaklar.. Artık direnmek boştur,. Emir ver ümmetinle birlikte ata soyumuz topraklarına, KABE'YE DOĞRU göç edelim.. Bura topraklarının insanları gövdeleri toprakta olan yılan başlan gibi geziniyorlar.. Ağızlan açıktır.. Nefeslerinden bile küfr zehri yayılıyor havaya...»
Hasreti Şuayb (A.S.) öğrenmek istedi:
«Neler yapacaklar?...»
«Kimbiiir?.,.»
«Ey îvîılar:'.. Peygamber olduğumu unutma.. Kendi arzumla göçemem.. Vahy almadım.. Hattâ hicret ye-nne, Medyen ve Eyke şehirlerinin içine girip vaaz etmem . emir b ...y ruldu...»
Miian korktu;
«Öldürürler seni ey Şuayb...»
«Allahımın bir bildiği var ki, emretti»
«Evet evet... Elbette Allah seni o yılan başlarından koruya çaktır.. Ne zaman gidiyorsun?...»
«Hemeri şimdi.. Önce Medyen'i gezeceğim, sonra Eyke'ye geçeceğim...»
«O halde günlerce seni göremeyeceğiz.. Yanında bulunacağım.»
«Hayır.. Hiç kimseyi istemiyorum...-»
«Acaba bu emir niçin verildi?...»
«Korkuyorum ki Hazreti Allah (C.C.) son bir kere daha onları topluca uyarmamı istedi...»
«Sonra?...»
«Artık kendileri bilir.. Ya imana gelecekler, yahut helak olacaklar »
«Korkunç!...»
«Bilhassa acı.. Bütün gece Allah'dan emrini durdurmasını, bana mühlet vermesini diledim.. İnsan en şerefli malûktur. Onun gibisi nasıl yaratanı tarafından

helak edilir?.. Pek yüzkızartıcı olmaz mı?.. Düşüldükçe insanlığımdan utanıyorum.. Peygamberlik pek zor ey Milan... Bir çoban düşün ki, sürüsünü koruma mecburiyetindedir.. Sürü hep uçurumlara doğru, yahut canavar inlerine gidiyor. Ne kadar çevirmeye çalışsa dön rnüyorlar.. Nihayet çobanın asası elinden alınıyor, kolları bağlanıyor. Ayaklan tutuluyor.. Ve sürü yoluna devam ediyor.. Kimisi uçuruma düşüyor, kimisi canavarlara yem oluyor.. Ben işte öyle bir çobanım.»
«Acaba Medyen ve Eyke sapıklarının helaki nasıl olacak?.»
«Sus ey Milan!.. Niçin bunu aklından çıkarmıyorsun?. Ben hep Allahımıza yalvaracağım.. Ümit bağlayıp şefaatçi olacağım.')
«Fakat, bir haddi vardır bunun.. Bana öyle geliyor ki, bizi Asurlu veya Etili toplulukların elinde helak edecek. Çünkü bunlar Mısırı ele geçirmek için hazırlık yapıyorlar yine.. Yollan gece gündüz kesen, halka huzur vermeyen gençler onların eserleridir. Dikkat ettim ve araştırdım, bu gençlerden çoğu masum.. Yurtlarını düşmanlara satanlara, kanlarının verdiği heyecanla uymuşlar.»
«Elliyorum.. Bilhassa onlan kav mmaya çalışacağım...^
Hazreti Şuayb (A.S.) durduğu kayadan indi.. Büyük bir azim vs iradeyle Medyen şehrine doğru vürıi--dü.
Kabile başkanı Miian arkasından baktı. Pek i yenmişti.
Şimdi kabile başkanı değildi şüphesiz artık,
Lâkin geçmişte yaptıklarını unutamıyor, kendini de sorumlu tutuyordu.
Böyle bir ruh haleti içinde konuştu:

Hep yükselmek istedüer.. N'içindi bu?.. Meçhulleri bulmaU, Orilan yenmek mi?.. Hayır..
İnsan doğuştan Allahmdadır.
Sır yumağını açа açа
O'na doğru gider.
Nemrud'un Babil kulesini yapışı,
Kartallarla havalanması,
Aynı merak ve arzudur.
Fravn'm ehramları. Her çıkış, tırmanış, Buna hizmet eder... Fakat hani?.. Havalandıkça insan, Allahm azameti önünde Büsbütün cüceleşiyor.
Yarın muhakkak,
Ay'a, diğer yıldızlara,
Ayak basanlar da olacak..
Orada da gurur çılgınlıkları
Çabuk tükenecek..
Secdeye kapanacaklar huzurda.
*****
Hazreti Şuayb (A.S.) Medyen şehrine girdiği zaman, halktan bir kısmının, sanki savaşa gider gibi, toplandıklarını gördü.
— 176 —
Onları dinler dinlemez ne yapmak istediklerini anladı.
Medyen sapıkları, şehir dışına çekilen müminlerin yolunu kesmek, onlara hayat hakkı tanımamak kararındaydılar.. Eğer kendi sapık dinlerine dönmezlerse, işkencelerden sonra, kovacak uzaklaştıracaklardı.
Hazreti Şuayb (A.S.) cesaretle kalabalığın arasına girdi ve söztaşma çıktı.
Hazreti Şuayb (A.S.) ı görenler hemen bağrıştılar:
«Söyleymeyin bu ihtiyarı..,»
Fakat Hazreti Şuayb (A.S.) hutbesine başlamıştı bile. Artık kendisinin engin hitabetinin tesiri altındaydılar.
Hazreti Şuayb (A.S.) onlara önce, Hazreti Allahm kendilerine uzun ömür verdiğini hatırlattı. Bunu Hazreti Allah (C.C.) ilerde Kur'an'da Hazreti Muhammed (S.A.V.) e hitab ederek şöyle bildirecekti:
Fakat biz (Musadan sonra) daha bir çok nesiller yarattık da ömürleri (uzadıkça) uzadı onların. Sen Medyen ahalisi içinde ikamet edici olub da âyetlerimizi onlardan okuyarak öğrenmiş de değilsin. Ancak (geçmişlerin haberlerini sana) gönderenler biziz.
(Kasas : 45)
(Hakikaten Hazreti Musa otuz sene öncesinde 120 yaşında vefat etmişti.. Fakat Hazreti Şuayb (A.S.) Hazreti Musa (A.S.) dan evvel doğduğu ve ihtimal peygamber olduğu için, Musa'dan önce hikâyesi anlatılır.)
Hazreti Şuayb (A.S.) m, Allahm Medyenlilere uzun ömür lutf etmesini hatırlatması sebepsiz değildi.. Maksadı, diğer puta tapanlarla kendilerini kıyaslamalarıydı.
— 177

Puta tapan diğer topluluklar az yaşıyorlardı. O halde Medyen halkının uzun ömürlü oluşu putların lutfu değil, bizatihi Hazret i Allah'ın hikmetiydi..
Fakat dinleyenler, Hazreti Şuayb (A.S.) izah ettiği halde, anlamadılar.
Hazreti Şuayb (A.S.) onlara küirlerini açıkladı. İnadı bırakıp hidayete ermelerini ihtar etti. Tartıda hile, mal hırsızlığı, fesat, yolları işgal üzerinde önemle durdu.
Medyen (evlâtlarına) da kardeşleri Şuaybı (gönderdik). Dedi ki: «Ey kavmim, Allah'a kulluk edin. Sizin ondan başka hiçbir Tanrınız yoktur. Rabbmizden size apaçık bir burhan gelmiştir. Artık kileyi, teraziyi tam tutun. İnsanların eşyasına (karşı) haksızlık etmeyin. Yeryüzünü -o, islâh edildikten sonra fesada vermeyin. (Bana) inanı'cı iseniz (bu söylediklerim) sizin için hayrhdır.» «Ve siz, Allah'a iman edenleri tehdit ederek (onları) Allah'ın yolundan menedcrek. onun (o yolun) eğriliğini arayarak, öyle her caddenin başım tutup oturmayın. Düşünün ki vaktiyle siz, pek az idiniz de (Allah) sizi çoğalttı. Bakın ki fesat çıkaranların sonu nice olmuş tur.»
«Eğer içinizden bir kısmı benimle gönderilen şeye (hakikate) îman etmiş, bir kısmı da inan. mamışsa, Allah aramızda hükmünü verinceye kadar, sabredin. O, hakimlerin en hayrhsıdır.»
(A'râf: 85-87)
Hazreti Şuayb (A.S.) konuşurken, Medyen ileri gelenlerinden bazıları yetiştiler.. Hazreti Şuayb (A.S.) in

sözlerini kestiler.. Ya putperest olmalarını, yahut Medyen topraklarından çekilip gitmelerini istediler.
Onun kavminden (iman etmeyi) kibirlerine yediremeyen kodamanlar şöyle dedi: «Ey Şuayb, seni ve beraberindeki iman edenleri ya muhakkak memleketimizden çıkaracağız, yahut mutlaka bizim dinimize döneceksiniz...»
(A'râf: 88)
Hazreti Şuayb (A.S.) tekrar öğüt verdi, kâr etmeyince Allanma sığındı.
...O: «ya istemesek de mi?...» dedi. «(Öyle amma) Allah bizi «ıdan kurtardıktan sonra yine sizin dininize dönersek Allaha karşı muhakkak yalan düzmüş, iftira etmişizdir (demektir). Ona dönmemiz bizim için olacak şey değildir. Meğer ki Rabbimiz Aiîah dileye. Rabbimizitt ilmi her şeyi kaplamıştır. Biz ancak Allaha güvenip dayandık. Ey Rabbimiz, bizimle kavmimiz arasında sen hak olanı hükmet. Gen hükmedenlerin en hayrlısısm.»
(Ar'âf: 88-89)
Medyen ileri gelenleri, fazla dinlemediler Hazreti
Şuayb (A.S.) ı...
Halka dönerek onları tehdit ettiler.
Onun kavminden kafir olan ileri gelenler: «(Dininizi terk ile) Şuaybe uyarsanız, andol-sun ki, o takdirde muhakkak en büyük zarara uğramış, kimseler olacaksınız» dedi.
(A'râf: 90)

Bununla da kalmadılar, Hazreti Şuayb (A.S.) ı taştan indirip uzaklaştırdılar.
Hazreti Şuayb (A.S.) Medyen'den çıkmadı.. Aksine şehrin içine doğru gitti.
Şehrin ana meydanında halkın çoğunluğunun bulunduğunu biliyordu.. Onlara da hitap edecekti.
Umduğu gibi oldu.
Şehrin ana meydanı pek kalabalıktı.
Hazreti Şuayb yine söz taşma çıktı ve konuştu.
Kısa bir zaman sonra, hutbesi, sapıklarla bir tartışıra halini aldı;
Medyene de biraderleri Şuaybı (gönderdik.) Dedi ki: «Ey kavmim, Allaha kulluk edin. Sizin ondan başka hiçbir Tanrınız yoktur. Ölçeği, tartıyı eksik tutmayın. Ben sizi hakikat bir nimet (ve refah) içinde görüyorum. Şüphesiz ki ben bir gün (hepinizi) çepçevre kuşatıcı bir azaptan korkmaktayım.» «Ey kavmim, ölçekde ve tartıda adaleti yerine getirin. Nâsm eşyasını (mallarını, hakkını) eksiltmeyin. Yeryüzünde fesadcılar olarak fenalık yapmayın.»
«Eğer mümin kimseler iseniz Allanın (helâlinden) bıraktığı (kâr) sizin için daha hayırlıdır. (Bununla beraber) ben sizin üzerinizde bir bekçi de değilim.»
Dediler ki: «Ey Şuayb, atalarımızın taptığı şeylerden, yahut mallarımızdan ne dilersek onu yapmamızdan vaz geçmemizi sana namazın mı emrediyor?. Çünkü sen, muhakkak ki sen (biliyoruz) yumuşak huylu, aklı başında (bir adam) sm.»
— 180 —
«Ey kavmim, dedi, ya ben Rabbimden (gelen) apaçık bir burhanın üzerinde isem ve o, bana kendisinden güzel bir rızık ihsan etmiş ise? (Buna) ne dersiniz?. Size ettiğim yasağa rağmen, kendim size muhalefet etmek istemiyorum ki. Ben gücümün yettiği kadar islahdan başka bir şey arzu etmem. Benim muvaffakiyetim ancak Alanın yardımıyladır. Ben yalnız ona güvenip dayandım ve yalnız ona dönerim.» «Ey kavmim, bana olan düşmanlığmız, Nuh kavminin, ya Hûd kavminin, yahut Salih kavminin başlarma gelenler gibi size bir musibet yüklemesin. Lût kavmi de sizden uzak değil.» «Rabbinizden mağrifet dileyin, sonra ona tevbe ile rücû edin. Çünkü Rabbim çok esirgeyendir, (müminleri) çok sevendir.» Dediler ki: «Ey Şuayb, biz senin söylemekte olduğundan bir çoğunu iyice anlamıyoruz. Seni de içimizde cidden zayıf görüyoruz. Eğer kabilen olmasaydı muhakkak ki seni taşla öldürürdük. Sen bizden üstün şeref sahibi değilsin ki.» (Şuayb): «Ey kavmim dtedi, size göre benim kabilem mi Alahdan daha şereflidir ki onu (tutub) arkanıza atılmış (değersiz) bir şey edindiniz?. Benim Rabbim (in ilmi) şüphesiz ne yaparsanız (hepsini) çepçfevre kuşatıcıdır.» «Ey kavmim, elinizden geleni yapın. Ben de (vazifemi) yapayım: Yakında bileceksiniz ki kendisini rüsvay edecek azab kime gelecektir ve o yalancı kimdir? (O azabı) gözetleyin, ben de sizinle beraber (onu) gözetle-yiciyim...»
(Hûd : 84-93)
_ 181 —

Tartışma sapıkların elebaşıları üzerinde hiçbir etki yapmadı.. Halk korktu, hattâ dönenler çıktı ama, bunlar tehdit ile susturuldular..
Hazreti Şuayb (A.S.) onlara yakalanacakları azabı da haber vermişti.. İnanan bulunmadı.
Hazreti Şuayb (A.S.) ı hep yalanladılar...
Söz taşından alıp, adeta şehir dışına doğru kovaladılar.
O, uzaklaşırken bile, her önüne çıkana kısa kısa, nasihat etti.. Allaha çağırdı:
«Medyen»e de biraderleri Şuaybı (gönderdik) de dedi ki: «Ey kavmim, Allaha ibadet edin. Ahiret gününe ümit bağlayın. Yeryüzünde fesatçılar olarak bozgunculuk çıkarmayın.» (Ankebut : 36)
'»' **
Hazreti Şuayb (A.S.) Medyen şehrinden dışarıya çıkıp müminleri topladığı köye baktı.
Pek yorulmuştu.
Oturup dinlendi.
Onu ümmeti sabırsızlıkla bekliyorlardı...
Medyen şehrinden sağ çıktığını görünce, koştular yanına.
Tekrar buradan göçmelerini dilediler.
Hazreti Şuayb (A.S.) kabul etmedi.. «Henüz mezun değilim.» dedi.
Hatırlattılar:
«Ey Şuayb, bunca yıl vaaz ettin, neticeyi görüyorsun.. Hâlâ ümitli misin?...»
«Buna ancak Allahım karar verir...»

«Haber aldık.. Kafirler bizi öldüreceklermiş.. Hiç değilse kovalayıp uzaklaştıracaklarım^.. Mallarımızı yağma edeceklermiş.»
«Hazreti Allah emretmedikten sonra, hiçbir şey olmaz. Haydi gidin ve işlerinizle uğraşın...»
"Sen ne yapacaksın ey Şuayb?..,»
«Eyke şehrine gideceğim...»
«Şimdi mi?.. Artık geç oldu...»
«Mecburum...»
Müminler döndüler...
Yürekleri kan ağlıyordu...
Peygamberlerine sapıkların her hangi birşey yapacağından çekmiyorlardı.
Çünkü Eyke haikı, ki onlara da Medyenliler gibi (Ashabı İtess) de deniyordu, Hazreti Şuayb (A.S.) soyundan değildiler.. Aralarında Hazreti Şuayb (A.S.)ı koruyacak bir akraba yoktu...
Buna rağmen Hazreti Allah (C.C.), Hazreti Şuayb'ı Eyke sapıklarına da memur etmişti.
Müminlerin içinde akıllılar halkı uyardılar:
«Sevgili Aliahımızın koruyuculuğunda olduğumuzu unutmayın... Ne peygamberimizi, ne kendinizi düşünün.. Gönlünüzü rahat tutun.. Namazlarınızda siz de gerek Medyen ve gerekse Eyke halkının dinimize dönmeleri için dua edin...»
Bu ve benzeri öğütler, müminleri canlandırdı. Neşelerine kavuşup köylerine gittiler.
Hazreti Şuayb (A.S.) ise, dinlendikten sonra, Eyke'-ye doğru yola çıktı.....
Elbet ᵛf; vakit geçti.
Fakat karar vermişti, geceyi Eyke yakınlarında geçirecek, sabahla birlikte, halk Eyke'den dağılmadan aralarına girecekti.

Yürüdü yürüdü...
İstikameti güneşin battığı istikametti...
Dereleri geçti, vadileri dolandı.. Tepeleri, dağları tırmandı.. Denize yaklaştıkça arazi ormanlaştı. O kadar ki adım atmakta zorluk çekti.. Çünkü, Eyke şehrinin bulunduğu kıyı boyu boydan boya ve gerilere kadar aralan sarmaşıklarla kesilmiş ağaçlarla doluydu.
Hazreti Şuayb (A.S.) bu tenha, canavar dolu orm^n içinden ilerlerken korkmuyordu.. Çünkü orman mahlûklarından çok Eyke halkı daha zalim ve yabandılar...
Nitekim, son ormandan çıkıp deniz gören bir tepe üzerinde durduğu zaman, sürüsünü Eyke şehrine götüren sapık bir çobanın öyle ilhamlandığmı işitti.
Üzülerek dinlemek mecburiyetinde kaldı:
İnanmıyorum anlatılanlara.
Putlara bile gönülsüz gidiyorum.
Canımı düşünmesem
îçimdeküeri
Dağ başında değil,
Şehirde haykıracağım.
Asıl yaratan benim... Dilediğime armağan serperim, Dilediğime gazab ederim. Şu dağlarda, bayırda, Ormanlar derinliğinde, Hangi arzumu yapamadım?..
işte kuzular geziniyor.
Onlar kimin eseridir?...
Elbette benim.
Eğer koyunları koça get.irm.esem,
önlesem,
Hangi kuzunun doğuşu mümkündür?..
— 184 —
Mademki can veriyor,
Yahut alıyorum.
Bana da tapılmahdır..
Şu deniz ötesindeki
Mısır topraklarına hükmeden
Fravnla farkım yok.
Hazreti Şuayb (A.S.), çobanın ilhamlarını sonuna kadar dinledi... «İşte sakınılacak budur asıl..» dedi.
«Bir mağara bulup gizlenmeliyim...»
Öyle yaptı.
Yakındaki bir mağaraya sığındı.
İbadetle geceyi geçirdi.
*** ****
Hazreti Şuayb (A.S.) ertesi sabah erkenden, Eyke şehrine girdi...
Acele etmesinin faydasını görmüştü.
Halk henüz şehir meydanındaydı... İşe gitmeden önce gurup gurup toplanmış konuşuyorlardı.
Hazreti Şuayb (A.S.) sokaklardan geçerken, evdeki kadın ve kızlar onu gördüler.. Birbirlerine haber verdiler:
«Medyenli Şuayb geldi.. Yine konuşacak.. Gidelim, erkeklerimizin onunla nasıl alay ettiklerini seyredelim..» dediler.
Böylece kısa zamanda şehir meydanı bir ana baba günü oldu...
Haz: "-i Şuayb (A.S.)ı tanıyan Eyke ileri gelenleri, karşısına çıktılar.. Sordular:
«Ey Şuayb, yine ne var?,. Yeni haberlerini dinleyebiliriz, fakat eskilerini tekrarlayacaksan bıktık.. Dön git.
— 185 —

Burada seni koruyacak, diyetini isteyecek kimse de yok...» .
Hazret! Şuayb (A.S.) hakikati söyledi;
cHep eskileri konuşacağım.. Çünkü nur sönmez.; Daima doğuş parîaklığmdadır.. Diyetimi soracak kimseye de ihtiyacım yok. Allah ne yaparsanız hesabını ister hemen.. Ona sığmıyorum...»
Hazreti Şuayb (A.S.) buna benzer konuşmalarla meydanın ortasına kadar ilerledi,.
Halktan bazıları haber verdiler:
«Şuayb dün Medyen'de konuştu,. Kabilesi bile onu kovdu. Bu adam ne kadar yaşında olduğunu düşünme-t'en başa geçmek istiyor.»
Hazreti Şuayb (A.S.) dinlemedi bunları... Nihayet yüksek bîr yere çıkabildi.
Asasını uzatıp halkın susmasını istedi.
Bunu yaptı sapıklar.
Hazreti Şuayb (A.S.) Eyke halkına da Medyenlile-re verdiği hutbenin benzerini verdi.. Çünkü birbirine sınır olan bu iki şehir aynı sapıklıktaydılar.. Benzeri günâhları işliyor, yasakları çiğniyorduiar.
Eyke yârânı da (gönderilen) peygamberlerini
tekzip etmiştir. O zamanda ki Şuayb onlara: «(AÎIahdan)
korkmaz mısınız?..» demişti.
«Şüphesiz ben size (gönderilmiş) emin bir
peygamberim.»
«Artık Allahtan korkun ve bana itaat edin.»
«Ben buna karşı sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim mükâfatım âlemlerin Rahbinden başkasına ait değil.»
«Ölçeği tam ölçün. Eksıltenlerden olmayın.»
— 186 -~"
«Doğru terazi ile tartın.» «İnsanların hakkından bir şeyi kısmayın. Yer (yüzün) de fesatçılar olarak bozgunculuk etmeyin.» «(Gerek) sizi, (gerek sizden) evvelki ümmetleri yaratan (Allah) dan korkun.» (Şuarâ' : 176-184)
Eyke iieri gelenleri, Hazreti Şuayb (A.S.) ı susturmak için her türlü iftirayı yaptılar.
Büyülendiğini iddiaya yeltendiler.
Yalancılıkla itham ettiler.
Kendilerinden üstün bir beşer olmadığını söylediler.
Hattâ semadan bir şey indirmesini isteyenler bile otdu.
Dediler: «Sen bizim gibi bir beşerden başkası değilsin. Biz senin muhakkak yalancılardan olduğunu zannediyoruz.» «Eğer doğuruculardan isen gökten üstümüze bir parça indir.»
(Şuarâ, : 186-187)
Hazreti Şuayb (A.S.) onlara ısrarla hakikati konuştu. Yılmadan anlattı anlattı.
Eyke'nin sapıkları nihayet işlerine geç kaldıklarını bahane ederek, dağılmak istediler.
Hazreti Şuayb (A.S.) ı orada bırakamazlardı.
Medyen halkının yaptığı gibi, hakaret ettiler, çekip düşürdüler, taşladılar.. Ta şehir kapısına kadar kovaladılar.
Bu haliyle bile Hazreti Şuayb (A.S.) öğütlerini kesmedi.
— 187 —

Ancak kendisini şehir dışında bulunca son sözlerini söyledi:
(Şuayb) eledi: «Ne yapıyorsanız Rabbim daha iyi bilicidir.»
(Şuarâ' : 188)
Şehir kapısına kadar gelenlerden birisi hayretini gizlemedi:
(Medyenli Şuayb kör olduğu halde, belli etmiyor.. Sanki görür gibi bakıyor bize.. Şimdi de kaçarken hiç yolunu şaşırmadı.. Nasıl olur bu?...»
«Demek kör değil..»
«Soyundan gelen Medyen halkı bilmez mi?.. Hattâ o nadan doğma kör olduğunu söylerler.. Dün de onlara vaaz verirken, dolayısıyle körlüğünü ima ettiler.»
«Ne dediler?...»
«Onu aralarında zayıf bulduklarını söylediler.»
Dediler ki: «Ey Şuayb, biz senin söylemekte olduğunun bir çoğunu iyice anlamıyoruz. Seni de içimizde cidden zayıf görüyoruz...»
(Hûd : 91)
Dinleyen, başka bir fikir söyledi:
«Belki zayıflığım pek yaşlılığına vermişlerdir.»
«Olabilir..»
(Hazret! Şuayb'm kör, hattâ anadan doğına kör olduğu ihtilaflıdır.. Doğrusunu şüphesiz Hazreti Allah bilir..)
*
Hazreti Şuayb (A.S.) o geceyi yine bir gece önce sığındığı mağarada geçirdi..
Henüz nereye gideceği, ne yapacağı hakkında, her hangi bir vahy almamıştı..

Üzgündü..
Medyen ve Eyke halkmm refah içinde yaşamalarını, Hazreti Allah (C.C.) in onlara derece derece azab yaklaştırmak isteyişinden olduğunu biliyordu.
Hele bu refahı veren zenginliğin ne ile kazanıldığı pek acıydı..
Bu sapık Eyke ve Medyen halkı, o kadar mal hırsına düşmüş, uğurunda çırpınmıştılar ki, yeryüzünün ilk kalp para basanları bile onlardı..
Hazreti Şuayb (A.S.) sabah olunca mağaradan çıktı.
Bir müddet Eyke şehrine baktı.
Sonra Medyen'den gelen yola başım çevirdi.
Orada bir takım karartılar belirmişti ve gittikçe yaklaşıyorlardı..
Hazreti Şuayb (A.S.) gelenleri tanıdı.
Kendi ümmetinden yirmi kadardılar..
Başlarında eski kabile başkam Milan vardı,
Onlar da Hazreti Şuayb (A.S.) ı görmüş sevinmişlerdi.
Bir ara durup Allah'a şükran için secdeye kapandılar..
Hazreti Şuayb (A.S.) onların emirsiz yola çıkmalarında pek mühim bir sebep araştırdı.. Bulamadı..
Fakat içi sıkılmıyordu..
Nihayet Müminler yaklaştılar ve Milan haberi verdi:
«Ey Peygamberimiz!.. Allahımıza şükürler olsun ki seni sağ salim bulduk.. Eyke Şehrine henüz girmediğini sanıyorum..»
«Girdim ey Milan..»

«Bu şehrin sapık halkı da seni incittiler değil mi?..»
«Öyle oldu.. Siz niçin peşime düştünüz?...»
«Medyen halkı köyümüze saldırdı.. Bütün mallarımızı sürüp götürdü.. Evleri, çadırları yaktı.. Güçlükle dağlara sığındık.. Ümmetinin emniyetini aldıktan sonra seni aramaya çıktık.. Ey Şuayb, belli oldu, eğer gecikirsek Medyen ve Eyke halkı canımızla oynayacaklar.. Haydi gidelim ve KABE'NİN yolunu tutalım.. Sanırım sevgili Aliahımız izin vermiştir.. Zamanla ümmetimiz çoğalır.»
Hazreti Şuayb (A.S.) kararsızdı..
Gelen mümin kardeşlerini ağaçlar gölgesine oturttu.
Bir zaman konuşmadan Eyke şehrine, karşı ormanlara ve sağda Eyke şehrini saran çöle baktı..
Arkasındaki denizde oyalandı.. Sanki bir şeyler arar gibiydi.
Sonra ansızın kalktı, emir verdi:
«Siz burada bekleyin.. Ben gecikmez dönerim..»
Nereye gidiyordu Hazreti Şuayb (A.S.)?..
Soramadılar..
Hazreti Şuayb (A.S.) kayalar arasında kaybolurken, müminlerden birisi içini döktü:
Bu sahafı yurdum daha sıcak.. Neresine haksam, Gülümsüyor;,
Sanki gideceğimi sezmiş, Bırakmak istemiyor..
Yapraklardan,
Kayalardan, Çiçek ve otlardan Sızanlar kırağı değil. Ağlıyor toprak..
~~ 190 —
Sevinç ile gözyaşının Böylesine karıştığını Hiç yaşamadım... Bir sır var çözülecek.. Kim yapacak bunu?..
Dinleyenler üzüldüler.
Çünkü onlar da aynı hislenişlerdeydiler.
Adeta yalvardılar:
«Sus ey kardeşimiz!...»
Konuşan sustu ama, bir başkası uyardı:
«Hava ne kadar serin öyle!.. Bilhassa esintilerin getirdikleri kokular göğsümü genişletiyor.. Sanki toprakta ne varsa, cömert cömert kendisini sıktırmış.. Bize kokusunu ikramı dilemiş.»
Hakikaten Hazreti Şuayb (A.S.) çabuk döndü.
Pek düşünceliydi..
Buna rağmen kadere rıza gösteren bir hali vardı.
Mümin kardeşlerinin arasına oturdu.
Sordular:
«Gitmiyor muyuz ey peygamberimiz?...»»
«Gideceğiz..»
«O halde?...»
«Sabırlı olun.. Hareket vaktini haber veririm..»
«Ey peygamberimiz, sen bir emir almışa benziyor -sun.»
«Aldım.. Hazreti Allah (C.C.) sapıkların bekleştiği mucizeyi gerçekleştirecek.. Fakat neye yarar!... Helaklerini önlemek mümkün mü?.. Son pişmanlık fayda eder ıra?... Ne mutlu siz mümin kardeşlerime ki, kulluğunuzun mükafatını göreceksiniz.. Selâmete erişeceksiniz..»
— 191 —

Müminlerden birisi, Eyke şehri dışındaki insanları gösterdi heyecanla ve bağırdı:
cŞuraya bakın.. Ne oluyor bu insanlara?.. Sanki çıldırmışlar gibi şuursuz hareketler yapıyorlar..»
Hazreti Şuayb (A.S.) haber verdi:
«Bir kavmin daha helaki başlıyor..!)
Sonra namaza durdu..
Müminler de onun arkasına sıralandılar.
— 192 —
XI
ÖYLE BİR ŞAMAR Kİ
Elbette doğruydu Hazreti Şuayb (A.S.) m verdiği haber.
Hazreti Allah (C.C.) Eyke halkından işe başlatmıştı.
İlâhi gazabı yağıyordu.
Bu öyle bir şamardı ki, kıyamete kadar ibretlenmek isteyenlere yetecekti.
İsteyenler ise, başka sebebe verip sapıklıklarında direneceklerdi yine.
Hazreti Şuayb (A.S.) ile mümin kardeşleri, bulundukları yerde bir bahar hayatı yaşarlarken, Eyke şehrinin iş için dışarı çıkan insanlarını ansızın bir sıkıntı sarmıştı.
Çift sürenler, çobanlar, kervana katılmaya hazırlananlar, anayol üzerinde her günkü gibi hile ile satış yapacaklar, yolun üzerine oturup geçişi geciktirenler, yediden yetmişe aynı sıkıntıdan patlayacak gibiydiler.
Ömürlerince görmedikleri bir sıcak bastırmıştı.
Nereye sığınsalar korunamıyorlardı.
Bazıları o halleriyle akıl verdiler:
«Şehre kaçalım.. Evlerimize sığınalım.. Evler serindir, kurtuluruz..»
Bunu hemen yaptılar..

Şehre doğru bir koşuşma başladı..
Hiç kimse malını, sürüsünü düşünmüyordu.
Akrabalar birbirlerine, en yakınlarına, yardımî unutmuşlardı.. Canlarını kurtarmaya koyulmuşlardı.
Bir saat geçmeden, Eyke şehri dışı sessizliğe gömüldü.
İşin en garibi de, bu bunaltıcı, nefes kesici sıcaklığı yalnız insanların hissetmesiydi..
Hayvanlar yine her günkü haytlarını yaşıyordular..
Biraz zaman geçti..
Bu sefer şehirden feryatlar yükseldi..
Sanki içerde savaş yapılıyordu..
Eyke sapıkları evlerinde de aradıkları serinliği bulamadılar.. Daha fazla bunalıp yine şehirden dışarıya fırladılar.
Ne tarafa gideceklerini bilemiyorlardı.
Denize koşmak isteyenler, denizin üzerlerine alevden dalgalar gönderdiğini sanarak geri kaçtılar.. Yollarının üstü öylesine cehennem kesilmişti.
Bazıları akıl edip henüz açılmış, fakat içi örülmemiş kuyuya gittiler.. Başına öylesine birikmişlerdi ki, kuyunun toprağı çöktü.. Ve üzerindekileri içine alıp boğdu.
O esnada çölde gölge gibi bir bulut belirdi.
Ayağına tez olanlar ona koştular..
Altına varınca hakikaten serinlediler.
Bulutun gölgesi pek büyüktü..
Kiskanmayıp, halkı çağırdılar..
Eyke'nin bütün halkı bulutun gölgesine koşup sığındılar.. Kurtulmayan kimse kalmamıştı, kuyuda boğulanlardan başka.
Hemen sevindiler... Az önceki korkularını unuttular.
Tepmiyor, birbirlerine sarılıyor, şarkılar söylüyorlardı.
— 194 —
Müjdeliyorlardı:
«Putlarımız bizi korudu..»
«Evet korudu.. Hele şü güneşi geçirmeyen bulut bir boşanırsa yıkanıp iyice serinleyeceğiz..»
Yorulanlardan bir kısmı, yere uzanmış, hattâ uyumuşlardı.
Toprak önce hafif hafif sallandığından, kendilerini bir beşikte, yahut salıncakta sandılar..
Bazıları bulutun yaptığı gölgenin ta ucuna kadar gidiyordu.. Tekrar dönmek içindi bu tecrübe. Çünkü şimdi de dışarda bıraktıkları malını düşünüyorlardı..
Fakat gölgeden dışarıya ayaklarını uzatmasıyla beraber çekiyor ve bağırıyorlardı.
«Dışarda ne varsa yanıp kavruluyor..»
Sabırsızlanrmşlardı uyumayanlar..
Sık sık başlarının üzerindeki buluta bakıp artık boşanmasını istiyorlardı..
Sapıkların bu arzuları gerçekleşmede gecikmedi.
Fakat rahmet yağmadı buluttan.
Ateş boşandı..
Bazılarına da bulutun eriyip güneşin ortalığı cehenneme çevirdiği hissi geldi.
Artık toprak da, beşik gibi yavaş yavaş değil, bütün hızıyla sarsılıyordu..
Üzerlerine yağan ateşlerle kavrulan sapık Eykeliler, kömür karalığında parçalanıp toprağa gömülüyorlardı.
Ortalığı dayanılmaz bir et kokusu sarmıştı.
Böylece öğle obuadan, Eyke'nin binlerce müşriki helak oldular.
Mülk sahibi, gerek kendisinin, gerek mülkünün şerefini korumayanları bir kere daha gazabına boğmuştu.
Eyke halkının başlarına gelenleri ilerde şu âyetlerle, ibretlenmek için, açıklayacaktı Hazreti

Allah:

Hulasa: Onu tekzib ettiler de kendilerini o gölge gününün azabı yakalayıverdi. Hakikat bu, o günün büyük azabıydı.
Şüphesiz bunda mutlak bir âyet vardır. (Fakat) onların çoğu iman edici değildirler.
(Şuarâ : 189, 190)
Ashabı Eyke de cidden zalim (kimse) lerdi. Onun için bunlardan da intikam aldık...
(Hicr: 78, 79)
Onlardan evvel Nûh kavmi, Âd ve kazıklar sahibi Fir'avn, Semûd, Lût kavim (1er) i ile Eyke yaranı da (peygamberlerini) tekzib etmiş (ler) di. İşte bu partiler (in akibeti).
Onların herbiri, başka değil, gönderilen (o peygamber) leri tekzib letti (ler) de (bu yüzden onlara) azabım hak oldu. (Sâd: 12-14)
Eyke yaranı ve Tübbâ' kavmi dahi (tekzib et-dUer. Evet, bunların) her biri (gönderilen) peygamberleri tekzib ettiler de benim tehdidim (onlara) hak oldu, (Kâf : 14>
Ve daima hatırlatacaktı:
(Bunu) yalan sayanların o gün vay haline! Biz öncekileri (bu tekziblerinden dolayı) helak etmedik mi?..
Sonra geridekileri de onların arkasına takacağız. Biz günahkârları böyle yaparız.
(Mürselât: 15-18)
*
— 196 —
O gün öğle olmadan Eyke halkı helak edilince. Hazret! Şuayb (AS.) ile ümmeti Hazreti Allah'ı ululadılar.
Bir kere daha Eyke topraklarına baktılar.
Ne kadar sessiz ve ıssızdı öyle!..
Sanki şimdiye kadar hiç kimse oturmamıştı.
Hazreti Şuayb (A.S.) emir verdi:
«Artık ümmetimizin yanına dönebiliriz.. Haydi gidelim. Ancak, kese yolu seçelim ki, ikindide Medyen'in yakınlarını tutalım.»*
Öyle yaptılar..
Yol boyunca hepsi derin bir huşu içindeydiler.
Konuşmuyorlardı.
Çünkü Hazreti Allah'ı teşbih ve tenzihte devamdaydılar. Bazan nefes almayı bile hatırlarına getirmi-yorlardı.
Böylece, hakikaten ikindide Medyen yakınlarındaki kayalıklara sığınmış müminlerin yanına vardılar.
Bekleşenler, peygamberlerine kavuşunca sevinçlerinden ne yapacaklarını bilemediler..
Fakat Eyke halkının basma gelenleri öğrendikleri vakit pek üzüldüler.. «Niçin sapıklıkta direndiler?..>• deyip duruyorlardı.
Hiç kimse Medyen halkına da ilâhî azabın çarpacağını, onların da bunu hakettiklerini düşünmüyordu..
Nitekim, müminlerden birisi ansızm haber verdi:
«Bakın bakın.. Medyen istikametinde arazi sallanıyor. Tıpkı deniz gibi.. Halbuki biz kıpırdamıyoruz..»
Müminler o istikamete bakarken öyle canhıraş bir bağırtı ortalığı kapladı ki güç tahammül edildi.
Herkes baktı ve Tekbir getirdiler.
Medyen topraklarının sarsıntısı artmıştı.
Şehir yıkılıyordu..
Tapınak parçalanmıştı...
— 197

Arazi çatlıyordu.. Kurtulan hiç kimse yoktu.. Bir saat .içinde Medyen de yerle bir oldu. Orada da sanki insan yaşamamıştı. Hazreti Allah (C.C.) Medyen halkına ettiği gazabı da Kur'ân'da yeryer buyuracaktı şöylece:
Bunun üzerine onları o müthiş zelzele yaka-layıverdi de yurtlarında diz üstü çöken (helake uğrayan) kimseler oldular. Şuaybı yalanlayanlar zaten (yurtlarında) oturmamışlar gibi oldular. Şuaybı yalanlayanlardır ki en büyük zarara uğrayanlar onlar olmuşlardır.
(A'râf: 91-92)
Vaktaki (azab) emrimiz geldi, -hem Şuaybı, hem onun maiyetinde iman etmiş olanları, bizden bir esirgeme olarak, kurtardık Zulmedenleri ise korkunç bir ses yakaladı da yurtlarında diz üstü çöke kaldılar (helak oldular). Sanki onlar zaten orada oturmamışlardı. Haberiniz olsun ki Semûd (kavmi) rahmeti ilâ-hiyeden nasıl uzaklaştıysa Medyen (kavmi) ne de öylece bir uzaklık verildi.
(Hûd: 94, 95)
Fakat onu tekzib ettiler. Derken kendilerini şiddetli bir sarsıntı yakalayıverdi de yurd-larında hepsi (ölü olarak) diz üstü çöke kaldılar.
(Ankebût: 37)
198
Onlara kendilerinden evvelkilerin, Nûh, Ad, Semud kavm (1er) inin, İbrahim kavminin, Medyen sahiplerinin, Mü'tefikelerin haberi de gelmedi mi?. Peygamberleri onlara apaçık mucizeler getirmişti. (İnanmadıkları için tamamen helak oldular). Demek ki Allah onlara zulmediyor değildi, fakat onlar kendi kendilerine zulmediyorlardı.
(Tevbe: 70)
Biz nice memleketler (ahâlisin) i helak ettik. Öyle ki (kâh) geceleyin, kâh onlar kaylûle ederlerken azabımız gelip çatdı onlara.
(A'râf: 4)
Eğer (kâfirler) seni tekzib ediyorlarsa onlardan evvel Nûh kavmi, Âd, Semûd (kavimleri), İbrahim kavmi, Lût kavmi ve Medyen yârâm de (peygamberlerini) tekzib etmişlerdir. Musa dahi tekzib edilmiştir. Nihayet ben o kafirlere (ukubet hususunda) bir mühlet de verdim sonra onları yakaladım. (Bak) benim inkârım (inkılâbım) nasıl imiş!..
(Hacc: 42-44)
«Âd'i de, Semûd'u da, Hess ashabı'nı da ve bunların arasında (geçen) birçok (nesilleri) de (helak ettik.)
(Furkan: 38)
(Not: Ress eshabı Şuayb kavmidir..)
Ve yine Hazreti Allah (C.C), gazapların sonuçla-sebepleriyle beraber buyuracaktı:
— 199

Biz hangi memlekete bir peygamber gönderdi isek onun halkını (peygamberlerini tanımamaları yüzünden) yalvarıp yakarsnılar diye mutlaka fakirlikle, şiddetle, hastalıkla (sıkıp) yakaladık. Sonra bu sıkıntının yerine iyilik (selâmet, bolluk) verdik. Nihayet çoğaldılar. «Atalarımıza da (gâh böyle) fakirlik, şiddet, hastalık, (gâh) iyilik, genişlik dokunmuştur» dediler. Bunun üzerine biz de kendileri farkına varmadan, onları ansızın tutup yaka-layıverdik.
Eğer o memleketler halkı iman edib de (küfr ve isyandan) sakınmış olsalardı elbette üzerlerine gökten ve yerden nice bereket (hazine) ler (ini) açardık. Fakat onlar (peygamberlerini) yalanladılar da biz de kazanmakta oldukları (küfr ve isyan) yüzünden onları tutup yakaladık.
O memleketlerin halkı, kendileri geceleyin uyurlarken, azabımızın onlara gelip çatmasından (korkmayıp) emin mi oldu (1ar)? Yoksa o memleketlerin ahalisi, kendileri güpe gündüz oynarlarken, azabımızın onlara gelib .çatmasından mı (korkmayıp) emin oldu (1ar) ? Onlar artık Allanın (kendierini) ihmal (et-diğ) inden mi emin oldular?. Fakat büyük zararı göze alanlar güruhundan başkası Allanın imhalinden emin olmaz.
(Evvelki) sahiplerinden sonra yeryüzüne vâris olanlara hâlâ şu (hakikat) belli olmadı mı ki eğer biz dileseydik onları da günahlarından dolayı musibetlere uğratırdık. Biz onların kalb

leri üzerine mühür basarız. Binaenaleyh (hakikati) işitmezler.
(A'râf: 94-100)
Hazreti Şuayb (A.S.) olsun, yanı başında toplaşan müminler olsun, hâlâ gazabın tesiri altındaydılar.
Ansızın nasıl kulakları yırtan o haykırış duyulmuştu?.
Sonra nasıl yer yerinden oynamıştı?..
Müminlerin çoğu kendilerini rüyada sanıyorlardı.
Kimse konuşmak cesaretini gösteremiyordu.
Nihayet müminlerin bu hali geçti.
Yerini tasa kapladı..
Şuayb (A.S.) bile tasalanmıştı...
Durmadan Medyen'e bakıyor, iç geçiriyordu.
Fakat Medyen'den başını çevirmeye muvaffak oldu ve için için nei'siyle konuşup hesaplaştı:
Bunun üzerine (Şuayb) onlardan yüz çevirip (kendi kendine) dedi ki: «Andolsun, ey kavmim, ben size Rabbimin gönderdiği (hükümleri) ulaştırdım. Sizin iyiliğinizi istedim. Şimdi ben o kâfirler güruhuna karşı nasıl tasalanırım?..»
(A'râf: 93)
Hazreti Şuayb (A.S.) ile ümmeti o günün gecesini bulundukları yerde geçirdiler.
Ertesi sabah her uyanan, Hazreti Şuayb (A.S.) m ne gibi bir emir vereceğini merak edip bekliyordu.
Burada mı kalacaklardı?..
Hicret mi edeceklerdi?..

Hicret edeceklerse, nereye gideceklerdi?..
Hemen hemen hepsine, doğup büyüdükleri bu topraklardan bir soğukluk gelmişti..
Burada kalırlarsa gazaba uğrayanların kirlerine bulanacaklarını sanıyorlardı.
Bunu açığa vuranlar da vardı.
Meselâ birisi şöyle hislenmişti:
Hiçbir bereketinde Gözüm yok artık yurdumun.. Her şey yerinde kalsın. Hazineler pas tutsun.. Sürüler yabanlaşsın.
Unutmak istiyorum Geçmişdeki hatıraları. Hatıra da değil onlar.. Pek ağır, Bel büken bir yüktürler.
Nasibimde kurtulmak varmış Sırtımı ezen baskılarından. Niçin tekrar yükleneyim?.. Hep bu hafiflikte yaşayabileceğim Ülkelere gitmek istiyorum.
Hazreti Şuayb (A.S.) ümmetinin muradını anlamıştı.
Bu hisleniş de düşüncesini pekleştirdi. Lâkin ne yapabilirdi emir almadan?.. Allanma sığındı:
«Allahım bana yolumu göster.. Ümmetim mahzun olmasın. Onlar ki kulluklarının mükâfatını gördüler. Bu-

nu evam ettirir» dedi ve bir kenara çekilerek namaz kılmaya başladı.
Uzun sürdü ibadeti.
Fakat namazdan çıktığı zaman, yüzü huzur içindeydi.
Ümmetini toplayıp müjdeledi:
«Ey Allahımm has kulları!.. Hicretle vazifelendirildik, hazırlanın...»
«Nereye gideceğiz?..»
«Önce kuzeye...»
Kuzeyde ne vardı?..
Tin Sahrasının ötesinde Lût Gölü ve Filistin... Daha yukarda Şam.
Hazırlıklar kısa sürdü...
Küçük bir kervan iki saat sonra yoldaydı.
Hazreti Şuayb (A.S.) arada gerisine bakıyordu.
Niçindi bu bakış?..
Belki yüzyıllar öncesini düşünüyordu...
İki kıymetli taş bulup maceraya atılan Mesre'yi ve sonrakileri... Kuyu sahiplerini... Mısır'dan kaçan İsrail-oğullarmı... Onların Medyen ve Eyke halkına aşıladıkları kötülükleri.
İşte bu kötülükler öylesine dal budak salmıştı ki, günâh meyvalan henüz devşirilmişti.
Böyle mi olmalıydı topluluklar?..
Birbirlerine daima iyi şeyler vermeliydiler... Kötülüklerini islâh etmeliydiler...
Hep aksi oluyordu
İnsan, pek kolaylıkla aciz nefsini İblis'e köle yapıyordu.
Ne çare, olanlar olmuştu...
Hazreti Şuayb (A.S.) ümmetiyle birlikte kuzeye yürüdü hep. Yeri geldikçe anlatıyordu:

«işte Hazreti Yusuf (A.S.) m atıldığı kuyu...»
«İşte Lût kavminin helak edildikleri Sedum ve Ga-mura.»
«İşte Hazreti İbrahim (A.S.) in ülkesi... Kendisinin ve oğulları peygamberlerin mezarları...»
«İşte Hazreti Ya'kub (A.S.) m Uts diyarı.»
«İşte oğlu Bişr'in çalıştığı Şam şehri...»
Bu göçebe hayat yıllarca sürdü.
Hazreti Şuayb (A.S.) bu sefer Mezopotamya'ya doğru gitti. Ümmetine Babü'i, Ninova'yı, Haran'ı gösterdi... Hazreti İbrahim (A.S.) m yakıldığı yerleri, Hazreti Nûh (A.S.) m gemisini yaptığı tepeyi tanıttı.
Nihayet tekrar güneye döndü.
Medyen ve Eyke'de konakladı...
Yıllardan sonra buralara yeni insanlar göçmüşlerdi.
Onlara Medyen ve Eyke halkının başlarına gelenleri anlattı... Ümmetini şahit tuttu... İmana çağırdı.
Aldırış etmediler, boş gözlerle baktılar.
Hazreti Şuayb (A.S.) incindi.
Bu yeni topluluğa hidayet dileyerek, güneye inmesine devam etti...
El Hicir'den geçerken, ümmetine Hazreti Salih kavminin başına yağan gazabın izlerini gösterdi.
Yemen'de de Hûd kavminin yurdunu dolaştırdı...
Bir zamanların İrem bağlarından eser yoktu artık.
Nihayet tekrar kuzeye döndü ve KABE'YE BOĞEU gitti.
— 204 —
KABE'YE ulaşmak, toprağına, taşma, kayasına yüzünü sürmek en büyük muradıydı...
Orada ümmetine KÂBE'nin Hazreti Âdem tarafından nasıl kurulduğunu, Hazreti Şît, İdris, İbrahim ve İsmail'in gayretlerini anlattı.
Zemzem'den su içti...
Hazreti İsmail (A.S.) ı hayırla yâd etti.
Fakat, evet fakat KABE ile çevresi de onu üzdüler.
Çünkü gerek çölde, gerek yakınlarda sapıklık alıp yürümüştü... Herkes maddeleşmiş, gününü gün ediyordu.
Buna rağmen Hazreti Şuayb (A.S.) oralarda kaldı.
Ümmetini eli altmda bulundurdu...
Çöle açıldı yıllarca, kabileleri dine çağırdı.
Bazan sevindi, bazan kederlendi.
*
Epeyce yaşlanmıştı Hazreti Şuayb (A.S.)...
Onun üçyüz yaşını doldurmak üzere olduğunu işiten Mekke halkı hayret ediyorlardı...
Allah'a teslim olmaktan ziyade, yaşadığı üç yüz yıllık hayat hikâyesini dinlemek için çevresinde toplanıyorlardı.
Bir de o güzel sesini dinlemek ve hitabetini kapmak için.
O kadar sapıtmışlardı ki, Allah'ın kendilerini ayrı bir vazifeyle yarattığını, mahlukların şereflisi olduklarını ret etmişlerdi... Hayvanları incelemişler ve kendilerine benzeyene geçmişlerini bağlamışlardı...
Ta Asya doğusundan gelen yolcular bazan onlara yüksek dağların karları arasında üç dört adam boyu insana rastlandığım, kar gibi beyaz olduğunu söylüyorlardı... Ve böylece öyle bir maymun cedden geldiklerini kuvvetlendiriyorlardı.
— 205 —

Bunları Hazreti Şuayb (A.S.) da işitiyordu İsrarla ret ediyordu... Müminler aynı fikirdeydiler. Ruhdan haberliydiler...
Bazan ruhun hayalet halinde bakışları yanıltıp göründüğünü biliyorlardı.
Hiç şüphe yok ki, Asya'nın o yüksek dağlarında zaman, zaman bir yolcunun karşısma çıkan adam da hayaletti. Binlerce yıl öncesi iri insanların ruhunun sahibi...
Onu yalnız şimdi değil, binlerce yıl sonra yine göreceklerdi insanlar. Belki Amerika'da bile ve başka renkte, boşuna arayacaklardı.
Halbuki Allah'ın tebliğ ettiği şekilde gerek yeryüzünün ve gerekse insanın yaratılmasına inanılsa, beşeriyet hiç vakit geçmeden, gecikmeden, ilerlerdi... Bu da sapıklığın kökünü kazırdı.
Hazreti Şuayb (A.S.) hep düşünürdü... Olacak mıydı bu?
Yoksa kıyamete kadar peygamberler gelmeye devam edecek miydi?..
Ne zaman insan, renkleri ve dilleri ayrı olduğu halde, topluluklar kurarak kardeş kardeş yaşayacak ve Allah'a kulluk görevini yapacaktı?..
Bilmiyordu...
Fakat pek arzuluyordu...
Nihayet bir sabah Hazreti Şuayb (A.S.) kendisini
halsiz buldu... Yatağından kalkamadı...
Diğer günler de öyle...
Ve Hicretten önce 1502 (M.Ö. 880) yılmda, üç yüz yaşındayken ruhunu teslim etti.
Müminler onu Mekke'de Makam ile Bükn arasm-
__ 206 —
daki yere defnettiler... O da 98 peygamberle yatmak şerefine nail oldu.
(Bazı rivayetlere göre Hazreti Şuayb'm mezarı Şam, Yahut Medyen'dedir.)
İstanbul/Esentepe
1 Mart/1969
Ahmet Cemil Akıncı
SON